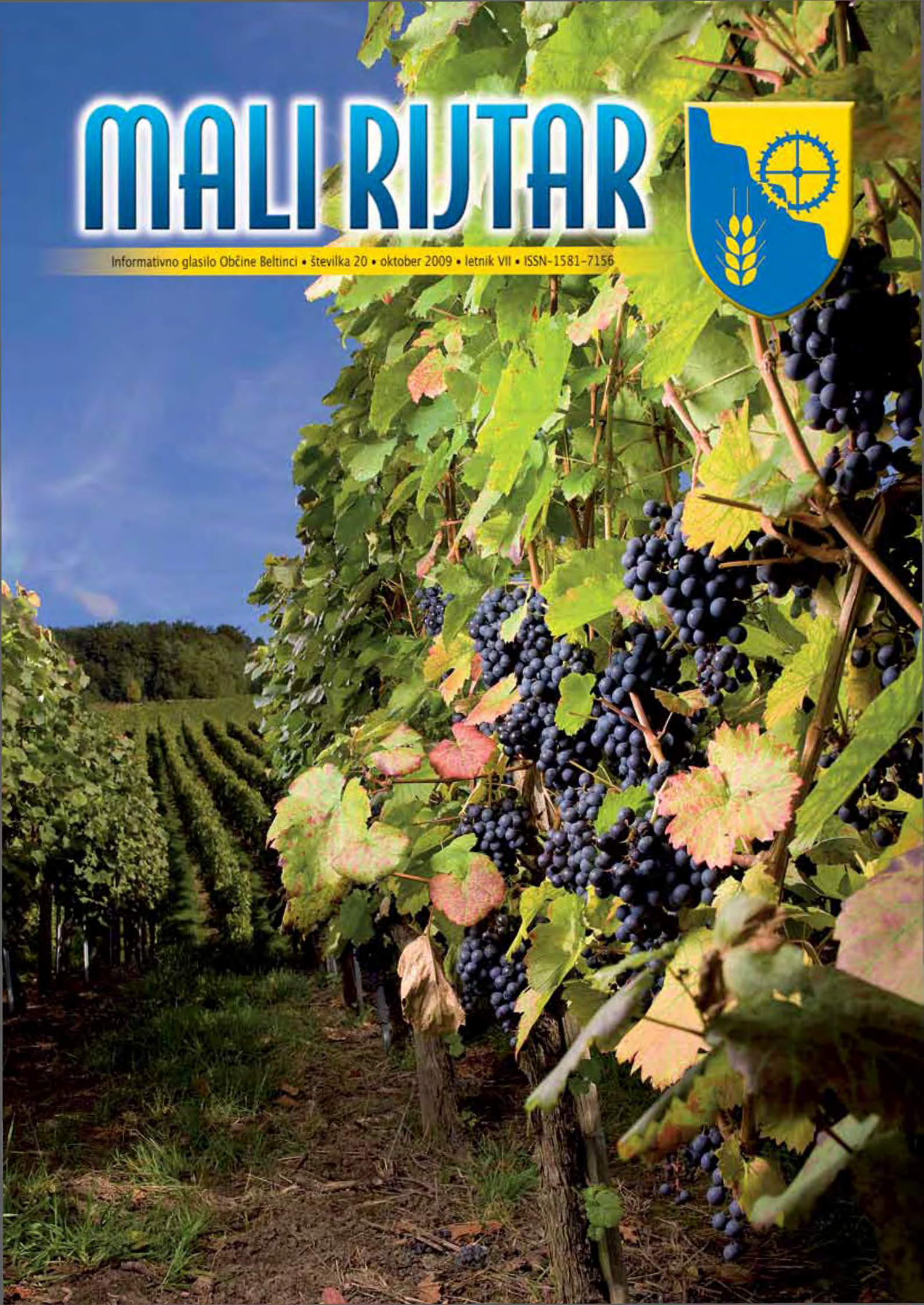

MALI RIJTAR

Informativno glasilo Občine Beltinci • številka 20 • oktober 2009 • letnik VII • ISSN-1581-7156

Ciglarski dnevi

Priprava opeke.

Zlaganje opeke za žganje.

Folklorni festival

Zanimiva avstrijska skupina med nastopom.

Gančki regruti so prikazali postavitev »majoša«.

Festivala se je udeležil tudi častni gost predsednik republike Slovenije Danilo Türk.

Nagrajena folklorna skupina s predsednikom.

Uvodnik

Kaj napisati za uvod? Težko vprašanje oziroma težka naloga. Ne bi rada pisala, kako jeseni pobiramo jesenske plodove, pa se pripravljamo na zimo ... Najverjetneje ne bom zapisala nič novega tudi v nadaljevanju, ampak tako razmišljam. Živimo v težkih časih. Posebno tisti, ki so, oziroma ste izgubili službe. Spet drugi živite v nenehnem strahu, da se vam bo to še zgodilo. Pred vami so dnevi negotovosti – dnevi trpljenja. Počutite se nesrečni, mogoče prepričani, da je položaj brezizhoden. Lepo je zapisati, pa kljub temu – iz še tako neizhodnega položaja se najde pot. Zbrati je potrebno pogum, razmišljati pozitivno, ne izgubiti samospoštovanja in dostojanstva. Obrnimo se k pozitivnemu in iz nastalega položaja poskušajmo potegniti čim več. Eni boste zaupali v Boga, drugi iskali pomoč in zaupanje pri soljudih, spet tretji boste zaupali lastnim vrednotam. O težavah okoli nas razmišljajmo in poskušajmo pomagati tudi tisti, ki trenutno »živimo brez skrbi«. Če sploh je človek, ki živi zadovoljno in brez skrbi. Poskušajmo res razumeti in pomagati, ne samo veliko govoriti o tem. In zato za začetek in vzor: PREDLAGAM, DA SE VSI, KI DOBIVAMO SEJNINE ZA SODELOVANJE NA SEJAH RAZLIČNIH ODBOROV IN ČLANI OBČINSKEGA SVETA (IN KI ŠE IMAMO SLUŽBO) VSAJ DO NOVEGA LETA ODOPOVEMO SEJNINAM. SKUPNA FI-

NANČNA SREDSTA, KI BI BILA PORABLJENA V TA NAMEN, NAKAŽIMO NPR. OŠ BELTINCI ALI DRUGIM USTANOVAM PLAČAJMO S TEM VSAJ NEKAJ MALIC IN KOSIL, STROŠKOV ZA PREVOZ V ŠOLO ALI NARAVOSLOVNI DAN OTROKOM STARŠEV, KI SO IZGUBILI SLUŽBO.

Julij in avgust (tudi september - za študente) sta počitniška meseca. Vem in prepričana sem, da si veliko mladih zasluži počitnice, vem, da jih veliko dela, da si prislužijo prepotrebne evre za študij ali pa počitnice. Delajo pa tudi kar tako, da ne bi lenarili doma oziroma se »učijo« delati ... Številni ste aktivni na kulturnem področju, veliko je športnikov, delujete v najrazličnejših društvih in organizacijah. Zelo zelo pozitivno so me presenetili mladi študentje in vsi njihovi prijatelji, ki so organizirali simpozij o prof. dr. Vilku Novaku. Navdušujoče! In ravno zato pišem te vrstice, razmišljam, kako dobro bi bilo, če bi še več naše mladine bilo tako zagnane, da jim ne bi zmanjkalo poguma, da bi se lotili različnih projektov in tudi na takšne načine pomagali k prepoznavnosti, predvsem pa uspešnosti naše občine. Starejši pa bi jim morali pomagati, ne glede na to, ali so »vaši« ali pa »naši«. Z odličnim spoštovanjem in lepimi pozdravi!

Jelka BREZNIK • glavna uredica

Opravičilo

Pri oblikovanju 19. številke Malega rjtarja je pri nekaterih člankih pomotoma prišlo do zamenjave lektoriranih člankov z nelektoriranimi. Bralcem se za napako iskreno opravičujemo.

Zlatka HORVAT

Mali rjtar

informativno glasilo Občine Beltinci

uredniški odbor:

Renata ADŽIČ (odgovorna urednica),
Jelka BREZNIK, Zlatka RADUHA,
Ivan MESARIČ, Mira ŠÖMEN,
Zlatka HORVAT, Erna VÖRÖŠ,
Peter DUGAR, Robert KUZMA

Uredniški odbor ne odgovarja
za vsebino objavljenih člankov.

zbiranje materiala:

Lilijana ŽIŽEK

jezikovni pregled:

Zlatka HORVAT

fotografije:

Arhiv Občine Beltinci, ZTK, Milan Jerše,
Nataša Juhnov, Jože Žerdin, KUD Beltinci,
Ministrstvo za kulturo - Andrej Križ, Denis
Cizar, Arhiv TD Bujraš Ižakovci

grafično oblikovanje in priprava za tisk:

Grafični studio Robert Kuzma s. p.

www.graficnistudio.net

tisk:

Tiskarna S-tisk, d. o. o.

oktober 2009

Glasilo ni naprodaj, vsako gospodinjstvo
v občini ga dobi brezplačno, drugi zainteresi-
rani pa na sedežu Občine Beltinci,
Mladinska 2, 9231 Beltinci, 02 / 541 35 35,
www.beltinci.si, obcina@beltinci.si

1. oktober - mednarodni dan starejših ljudi

Od leta 1990 obeležujemo 1. oktober kot svetovni dan starejših. Namenjen je promociji in skrbi za starejše, kar bi sicer morali početi vse leto. Tudi v Sloveniji ta dan še posebej opozorjamo na odnos do starejših. Razumeti starejše in starost je danes še pomembnejše, kot je bilo nekoč. V času, ko beležimo mednarodni dan starejših, se od 30. septembra do 2. oktobra odvija že deveti Festival za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani. V treh dneh, ko poteka festival, se vrstijo številne okrogle mize, predavanja, konference, predvsem o zadevah v zvezi s starejšimi ljudmi. Festival pritegne vsako leto več sodelujočih podjetij, partnerjev, politikov, ustanov, kulturnih ustvarjalcev, mladih, saj je to dejansko največja prireditve, namenjena tej populaciji v Evropi. Vsi trije dnevi so zapolnjeni z vzporednimi prireditvami, ki so, kar se nastopajočih tiče, zelo pestre. Tako lahko vsakdo najde nekaj za svojo dušo, si pridobi veliko koristnih informacij, znanj in vedenj, ki jih starejši v lokalnem okolju včasih težko dobijo. To pa niso le trije dnevi v letu, ampak je celoten projekt, je prizadevanja za boljše življenje starejših in za sožitje vseh generacij, kar je tudi moto oziroma rdeča nit letošnjega festivala. Ko govorimo o odnosu med generacijami, je dobro, da se mladi že dovolj zgodaj zavedajo, kaj prinaša staranje. To ni le nabiranje

Udeležence festivala za 3. življenjsko obdobje v Cankarjevem domu.

življenjskih izkušenj in obujanje spominov na mladost, ampak je velikokrat tudi nemoč, osamljenost, v zadnjem času pa tudi materialno pomanjkanje. Skoraj polovica Evropejcev meni, da se tudi v njihovi državi pojavlja slab odnos do starejših. Podobno menijo tudi Slovenci. Osamljenost te generacije je eden najbolj perečih problemov, ki pa mu namenimo premalo pozornosti. Ena temeljnih človekovih potreb je namreč tudi potreba po osebnem medčloveškem odnosu. To je lahko sorodnik, sosed, prijatelj, znanec, prostovoljec. Pristen, prijateljski odnos dveh ljudi različnih generacij zelo pozitivno vpliva na obe strani. V nasprotnem primeru pa osamljenost vodi pogosto v depresijo in zapiranje vase. Mladi ljudje, ki se vsakodnevno pehajo za zaslužkom, si velikokrat ne vzamejo časa za pogovor, kaj šele za redno druženje s svojimi starši. Poleg vseh drugih pomoči potrebujejo

starejši ljudje tudi duhovno oskrbo, ki pa je večkrat celo bolj pomembna kot vse druge. Vedno znova je potrebno opozoriti tudi na nasilje do starejših. To večkrat ostaja skrito za tesno zaprtimi vrati domov, kjer živijo mlajše in starejše generacije skupaj. Družbena vključenost, spoštovanje in strpnost med generacijami so ena izmed zelo pomembnih stvari v življenju človeka. Ljudje v tretjem življenjskem obdobju lahko še vedno veliko prispevajo družbi, saj imajo izkušnje, znanje in modrost, vendar žal tega ne znamo dovolj ceniti, zato to ostaja neizkoriščen kapital. Število starostnikov tudi v Sloveniji hitro narašča in bo po raziskavah do leta 2025 predstavljalo več kot četrtnino slovenske populacije. Bomo vsi skupaj zmogli stopiti na pot novih izzivov? Ali pa bo svet klonil pod težo 21. stoletja?

Marica VUČKO

Izpoved krvavečega srca

Zlati mamici, očetu v spomin, sopotnici v opomin. Mamica zlata moja, kot mala punčka si svojo mamico izgubila, toda teta te v dobro dekle je vzgojila. V zrelih letih si se poročila, dobrega, skrbnega moža in taščo dobila. Z očetom stanaš več otrok povila. Za naš boljši jutri

s trebuhom za kruhom po svetu hodila. Zlata mamica moja, ko sem te v zrelih letih najbolj potreboval, odšla si v sveti raj. Takrat sopotnico sem iskal, tvojih dobrih nasvetov ni bilo. Pa sem vse zafural, da bom do smrti žaloval. Če bi mamica ti še živela, se midva s sopotnico ne bi spoznala. Če bi se pa le spoznala, Ti zlata bi taščica bila in bi jo z ljubečim srcem, ki si ga imela, prevzgojila. Štiri desetletja sva s sopotnico z roko v roki hodila, zakonski jarem nosila, dostikrat po

cvetju, mnogokrat po trnju hodila. Tudi dva otroka sva povila, domove gradila, povrh vsega pa še vnuke dobila. Pri šestih križih zaradi moje bolezni, sopotnica je roko odmaknila in me pred carjem zatajila. Toda življenje je kruto, čas teče naprej, zdaj tavava brez roke proti prepadu. Draga sopotnica moja, če hočeš al nočeš, pred Bogom mi do smrti sopotnica boš.

Marko MA

Najstarejša občanka: 102- letna Terezija Hirci iz Meliniec

V sredo, 23.09.2009, je bil za Občino Beltinci izredno pomemben dan, saj smo skupaj z županom Milanom Kermanom obiskali našo najstarejšo občanko, Terezijo Hirci na Melincih. Tega dne je davnega leta 1907 prikukala na svet in v svojem častitljivem življenju, dolgem 102 let, preživela in doživela marsikaj. Doživela je grozote obeh svetovnih vojn, spoznala pomanjkanje in revščino, si ustvarila družino in topel dom ter bila vedno obdana z ljubečimi in prijaznimi ljudmi. Nikoli se ni bala trdega kmečkega dela, znala pa se je tudi poveseliti. V prijetno topli kuhinji njenega doma smo ji voščili, jo objeli in skupaj nazdravili. Gospa Terezija je kljub svojim letom še zelo čila, zadovoljna in bistra ženska, ki nas je vse do srca ganila s svojo neumorno voljo do življenja in s svojim čutom do sočlove-

Dobrovoljna gospa Terezija Hirci z županom Milanom Kermanom.

ka. Kako lepo je bilo posedeti ob njej, se z njo pogovarjati, kako prijetno toplo nam je bilo v duši, ko je rekla, da nas ima vse rada! V njenih očeh se je zrcalila milina in sreča preteklih let, razbrali smo njeno neizmerno dobroto, radost in močno voljo do življenja. S svojo prisotnostjo nas je napolnila s pozitivno energijo, stisk njene roke in objem nas je naredil močne in ponosni smo bili, da smo lahko delili nekaj časa z njo.

Njena hčerka, gospa Julijana, ki je bila tega popoldneva z nami, nam je prav tako znala povedati dosti lepega in zanimivega iz preteklosti. Naši najstarejši občanki, gospe Tereziji Hirci, želimo še mnogo zdravih, srečnih let in upamo, da se prihodnje leto, ko bo praznovala 103. rojstni dan, zagotovo spet srečamo in poklepetamo.

Lilijana ŽIŽEK

Slavnostna seja občinskega sveta in podelitev priznanj ob 13. občinskem prazniku občine Beltinci 17. avgustu 2009

Občina Beltinci je v mesecu avgustu 2009 praznovala svoj 13. občinski praznik, ki smo ga obeležili v nedeljo, 16. avgusta 2009, v dvorani Kulturnega doma v Beltincih. »To veselo vejest, glas preradosten tvojega rešenja, ti naznanja tvoja slovenska mati, mati Slovenija. Prekjezero letno robstvo konec jemlje. Pariška mirovna konferenca nej je pozabila tvojega robstva, prikapčila je tvojo slovensko Krajino k slovenske-

mi orsagi, k Sloveniji v Jugoslaviji! Veseli se, dobro slovensko ljudstvo, vora tvoje slobode je odbila, vernost tvoja je plačo dobila! Zajouči Prekmurec! Radostno prepejvaj in hvali Boga, ki ti z rešijtvijof nezračunanof dosta dobro da!« Ta odlomek iz članka urednika Novin Jožefa Klekla iz leta 1919 je bil prebran ob pričetku slavnostne seje. Voditeljica prireditve Lidija Baligač je dejala:...«Tako slovesno je namreč bilo pred natanko 90 leti v Beltincih. Ne koč je na odru zgodovine Prekmurja mnogo ljudi odigralo svojo vlogo. Od duhovnikov, ki so dolga leta širili naš bogat jezik in bili stebri zavesti slovenstva, do preprostih in poštenih kmetov. V njihovih srcih je rasla ista ljubezen. Ljubezen do svojega naroda. Zavedali so se svojih korenin, kljub pritiskom takratnih oblasti. V nedeljo, dne 17. avgusta 1919, se je po zahvalni službi božji pred cerkvijo v Beltincih odvil velik ljudski tabor, ko so stoletne želje in na-

pori številnih narodnih buditeljev obrodile sad. Množica 20.000 Prekmurcev je vzklikala svoj »obečamo« ob govoru Jožefa Klekla starejšega na tem taboru, da bi tako izrazili svoje veselje ob priključitvi Prekmurja Sloveniji. Takratni čas je bil poln navdušenja in veselja, obljub »za vero in ljubav do maternoga jezika«. Prav ta datum smo si v naši občini izbrali za svoj občinski praznik. Dan, ko je bila z zborovanjem izražena volja ljudstva, ko so Prekmurje slavnostno izročili civilni jugoslovanski upravi.« V 5. knjigi Bogdana Novaka Lipa zelenela je – Listje v vetru - je na kar treh straneh lepo zapisan članek z naslovom: »Prekmurkim Slovencem na znanje!«, v katerem je upokojeni črenšovski župnik in urednik Novin Jožef Klekl zapisal: »Tolažiti ščemo, kak dobra mati svojo ječočo deco. Deca ste lublene slovenske matere, slavne Slovenije, štere prebridke skuze morate točiti. Slovenija vam je pomirit šče, zato se

Nagrajenci Občine Beltinci ob 13. občinskem prazniku

obrne do vas s tem tolažilnim listom. Poslušajte jo, potrta srca, poslušajte jo vsi mladi i stari, katoličanci in evangeličanci, bogati in sirokaki, vi ste njeni, nad vse vas razrostore svoje materne peroti, zato ka ste njena deca, zato ka ste vsi Slovenci. To ste! Bog, ki je stvariteo vsega bitja na zemlji, brez koga se list ne gane na drevi, ne spadne kapla rosi-ce ščipki na cvet, ne zabrni žužavka, ne skoči zverina v gošči s svojega ležišča, te Bog je tudi vas Oča. To vas je učila vera, to vam je pripovedalo sonce i cela narava. Ste verovali vi to? Niste smeli. Za Slovence neste se smel imenuvati. V greh so vam šteli ljudje tisto, kar Bog sam je zapovedao spoznati, da ste najme Slovenci. Ne ste smeli nikde glasno povedati, da je vam tudi isti začetnik, kak drugim narodom: kda je slaviček, stvarica boža toti, ali nema stvarica, kak pravite po domačem, kda je slaviček ne popevao nikdar druge pesmi kak svojo, na štero ga je njegov stvariteo navčo, te ste vi ne smeli, vi razumno, pametno bože stvorenje, s svoga jezika pustiti tisto pesem, tisti guč, na šteroga vas je te dobro nebeški Oča navčo, slovenskoga. Néma stvar je ime-la prvico do svojega maternoga jezika, nesmrtno dušo imajoči Slovenci pa nej! Lagati so vas včili, naj pravite, da ste nej Slovenci, v greh so vas napelavali. Vašo deco i vas so po šolaj kaštigali, če ste po maternon jeziki kaj povedali.

Po sodnji so vas sodili, da ste nej razumeli, v šoli vas učili, da ste nej zastopili, v cerkvi vam popevali pa včasih še predgali i molili, da bi se tem menje božega blagoslova na vas zgrabilo, v tujem jeziki. Bili ste »vonječi Toti« (smrdljivi Slovenci) povsod...« Tebej si zdaj postavimo pred oči, mantrniško ljudstvo, lete navorimo, slovensko pokolenje v Prekmurju, štero si v velikoj večini verno ostalo materi Slavi, materi Sloveniji... Dobro ljudstvo, prišla je zdaj plača zate. Bog, ki te je za Slovence stvouro, ki de ednok račun brao od tebe kak Slovenca, te Bog je posluhno goreče iz krvavečega srca prihajajoče prošnje – zgleđno se je na tvoje joje, na tvoje gorje, kak nekda na tlačeno izraelsko ljudstvo v Egipti, pa poslao ti je rešenje...« V kulturnem programu, po pozdravnih besedah župana Milana Kermana, so nastopili učenci Glasbene šole Beltinci in moški pevski zbor iz Gančan. Nato je sledila podelitev priznanj Občine Beltinci za leto 2009 po sklepu Občinskega sveta Občine Beltinci z dne 16.07.2009. 1. TAMBURAŠKA SKUPINA KUD-A BELTINCI pod vodstvom Mirka Smeja Tamburaška skupina Beltinci je v svojem 80 -letnem delovanju sodelovala na vseh predstav-tvah Občine Beltinci doma in v tujini, kar pomeni, da ji naša občina pomeni veliko in jo zato tudi s ponosom predstavlja. O članih sedanje zasedbe bi lah-

ko naštevali še mnogo lepih stvari – skupna vsem pa je ljubezen do ohranjanja kulturne dediščine, do druženja in spoštovanja sočloveka. Mirko Smej vodi skupino že celih 40 let in je cenjen ter spoštovan občan ter krajan Beltinec, prepoznaven širom naše domovine, med rojaki v tujini in v zamejstvu. S svojim neumornim delom ter čutom za domačnost povezuje in druží vse člane, ki skupaj tvorijo skupino, ki ima tako dolgo in bogato tradicijo. Tamburaška skupina KUD-a Beltinci si ob tej priložnosti, visokem jubileju 80-letnici delovanja zasluži občinsko priznanje. 2. GASILSKA ZVEZA BELTINCI Gasilska zveza Beltinci je bila ustanovljena leta 1998 po razpadu Gasilske zveze Murska Sobota. Prevzela je vse zakonske obveznosti za vodenje zveze, ki jo sestavlja vseh osem PGD-jev, v letošnjem letu pa se je Zvezi pridružila tudi PGD Odranci. Naloga zveze je predvsem koordinirati delo društev, razvoj ter zagotavljanje varnosti vseh članov ob intervencijah, izobraževanje članov ter nudenje pomoči na področju požarne varnosti, kakor tudi pri reševalnih akcijah ob vsakršnih elementarnih in drugih nesrečah. Še posebej pohvalno je dejstvo, da ima zveza v svoje vrste vključene vse generacije prebivalstva, od najmlajših do veteranov. Odlikuje se po množičnosti mladih članov in tako z vzgojo prispeva velik delež k spoštovanju vrednot in pomoči sočloveku v stiski. Ob deseti obletnici delovanja si GZ Beltinci zasluži občinsko priznanje. 3. SLAVKO ŠUKLAR iz Gančan Slavko Šuklar se je rodil leta 1952 in je leta 1975 končal Fakulteto za glasbeno umetnost v Beogradu, leta 1988 pa še magisterij pri mentorju Srdjanu Hoffmannu. Bil je izredni profesor na Akademiji umetnosti v Novem Sadu, izredni profesor na Fakulteti za glasbeno umetnost v Beogradu, profesor na Srednji glasbeni šoli Fran Korun Koželjski v Velenju, gostujoči profesor na Akademiji umetnosti v Novem Sadu, član Strokovnega programskega odbora na festivalu Jugoslovenska mizička

tribuna v Opatiji, član Upravnega odbora SOKOJ-A v Beogradu, predstojnik na oddelku za Kompozicijo in orkestracijo na Akademiji umetnosti v Novem Sadu. Od leta 2002 pa je umetniški direktor festivala »PACOV glasbeni maj v Pomurju. Slavko Šuklar je ustanovitelj ansambla Musica Viva in soustanovitelj Elektronskega studia na Akademiji umetnosti v Novem Sadu in ansambla za elektronsko glasbo Art of electronic music. Prejel je številne nagrade in priznanja v Opatiji, Beogradu, Nemčiji ter nagrade Ministrstva za kulturo Vojvodina. Njegov opus obsega 60 sklad za različne zasedbe: simfonični orkester, komorni ansambel, solistična glasba, glasba za elektroniko in akustične instrumente, multimedijalni projekti, zborovska glasba, harmonikarski orkester, glasba za filme, televizijske serije in radijske drame. Njegove skladbe izvajajo na vseh pomembnejših festivalih v bivši Jugoslaviji, pa tudi v Ameriki, Angliji, Avstriji, na Češkem, Finskem, v Franciji, Holandiji, Italiji, Izraelu, Nemčiji, Rusiji, Švici, na Madžarskem, na Slovaškem. Njegova dela so bila že na mnogih programih filharmonij, orkestrrov in ansamblov po sve-

Zlati maturanti iz občine Beltinci ob koncu šolskega leta 2008/09.

tu. Izdal je LP ploščo, Lp kompozicijo in tri CD kompilacije. Gospod Slavko Šuklar si za svoj talent, svoje bogato in plodno ustvarjalno delo na glasbenem področju zasluži občinsko priznanje. Nato je župan Milan Kerman obdaroval tudi letošnje zlate maturante: MARKO PUCKO IZ GANČAN – SPLOŠNA MATURA NA GIMNAZIJI LJUTOMER, VALENTINA JENEŠ IZ LIPOVEC – POKLICNA MATURA NA GIMNAZIJI LJUTOMER, NIVES MARIČ IZ BRATONEC – POKLIC-

NA MATURA NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI MURSKA SOBOTA, SABINA GLAVAČ - POKLICNA MATURA NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI MURSKA SOBOTA in NIVES OLAJ - POKLICNA MATURA NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI MURSKA SOBOTA. Prireditelj je lepo uspela, vsi pa smo se razšli z obljubo, da bomo živeli vero in ljubav do maternoga jezika!

Lilijana ŽIŽEK

Projekt EVITA

Izmenjava, valorizacija in prenos najboljših regionalnih političnih ukrepov za podporo MSP (Malih in srednje velikih podjetij) pri IT (informacijskih tehnologijah) in usvojitve e-poslovanja.

Glavni cilj projekta, ki se izvaja od 1. oktobra 2008 do 30. septembra 2011 v sklopu programa INTERREG IVC, je sodelovanje, izmenjava, transfer in širjenje »dobrih praks« regionalnih političnih ukrepov, ki so jih izvedle izkušene regionalne oblasti in ki jih je priznala EU. Pokrivale pa so področja podpore MSP za sprejetje IT in usposabljanja MSP za e-poslovanje in digitalno ekonomijo.

Z namenom za trajnostni transfer dobrih praks bo Razvojna agencija Sinerģija skupaj s preostalimi projektni-

mi partnerji razvijala mrežne aktivnosti, kot so:

- Pilotno izvajanje nekaterih praks in projektnih orodij v obliki pilotnih seminarjev za MSP.
- Izdelava trajnih izdelkov, ki so sestavljeni iz serije praktičnih in jasnih orodij za usposabljanje, ki bodo dosegljivi za uporabo v primerih koristnih političnih iniciativ.

Na podlagi zgoraj omenjenega so projektni cilji naslednji:

- izmenjava in priprava ukrepov politike "dobrih praks" med partnerji;
- transfer in širjenje ukrepov politike med načrtovalce politike in MSP;
- izboljšanje učinkovitosti regionalnih razvojnih politik na področju IKT rabe in e-poslovanja MSP;
- izboljšanje usposobljenosti zaposlenih v partnerski organizaciji;
- vzpostavitev stabilne človeške mreže med pristojnimi organizacijami/telesi

z namenom promocije praks e-poslovanja in e-učenja;

- osveščanje načrtovalcev politike o pomembnosti e-poslovanja na rast lokalne ekonomije in odpiranja delovnih mest;
- osvetlitev pomembnosti tehnik e-učenja in učenja na daljavo; R oskrbovati ciljne regije z jasnimi in praktičnimi orodji za izvajanje strategije usposabljanja e-poslovanja za MSP in zagotavljati primerno izobražen kader, ki bi lahko deloval kot nosneševalec in

multiplikator ukrepov politike usposabljanja;

- objaviti in diseminirati Vodnik ukrepov politike dobrih praks e-poslovanja na širšem območju regije;
- izboljšati orodja in metodologije e-učenja za MSP;
- izdelati primerni in sodobni večjezični dokument za usposabljanje za lokalne MSP;
- povečati poklicno usposabljanje MSP pri uporabi online storitev, tako da lahko MSP izkoristijo IKT in na tak način postanejo bolj konkurenčni v ekonomskem znanju;
- prispevati k lokalni zaposlitvi;

- premostiti digitalno razdelitev znotraj Evrope;
- izboljšati interregionalno sodelovanje. Partnerji, ki sodelujejo v partnerskem konzorciju:
VODILNI PARTNER:
• Greek Research and Education Network (GRNET), Atene, Grčija;
PARTNERJI:
• Consortium for Commercial Promotion of Catalonia (COPCA), Barcelona, Španija;
- Chambre de Commerce et d'Industrie Marseille Provence (CCIMP), Marseille, Francija;
- Fondazzjoni Temi Zammit (FTZ), Ir-Razzett tal-Hursun, Msida, Malta;
- Supercomputing center of Galicia (CESGA), Santiago de Compostela,

- Španija;
- State agency for IT and communications (SAITC), Sofija, Bulgarija;
- Southern Aegean Region (SAR), Ermoupolis, Grčija;
- Sinergija Development Agency (SDA), Moravske Toplice, Slovenija;
- Latvian Technological Centre (LTC), Riga, Latvija;
- Swedish Agency for Economic Regional Growth (NUTEK), Stockholm, Švedska.

Katja KARBA

Promocija projekta pro.Motion na tednu mobilnosti

RA Sinergija je v mesecu septembru skupaj s projektnim partnerjem Avtobusni promet MS sodelovala na Tednu mobilnosti v Murski Soboti, kjer smo na stojnici predstavljali projekt PRO.MOTION in ozaveščali obiskovalce o energetske trajnostnih načinih transporta. Projekt PRO.MOTION smo prav tako predstavili tudi na Tednu mobilnosti v Mariboru. V sklopu Tedna mobilnosti je bila 22. septembra v Murski Soboti organizirana tudi okrogla miza »Dobra klima v mojem mestu«. Okrogle mize so se udeležili pred-

stavniki občin, energetske agencije, projektanti, dijaki srednjih in osnovnih šol ter drugi. Tudi na okrogli mizi je bil predstavljen projekt PRO.MOTION, prav tako pa tudi AP MS in javni transport, načrt mobilnosti MO MS ter projektiranje in energetske vidiki. Na okrogli mizi smo lahko prisluhnili tudi predlogom dijakov kot rednih udeležencev prometa. Ciljna skupina projekta PRO.MOTION so prebivalci občine Beltinci in Murska Sobota, pri katerih želimo povečati ozaveščenost o energetske trajnostnem in učinkovitem transportu v bivalnem okolju in stanovanjskih projektih. V pripravi je spletna stran (www.peljime.si), ki bo vsebovala informacije o kolesarjenju, o možnostih organiziranega prevoza ter o javnem prevozu. Pri tem smo se osredotočili predvsem na:

- vzpostavitev sistema skupnega prevoza na delo,

- spodbujanje uporabe kolesa na krajše razdalje in tudi do regionalnega centra Murska Sobota,
- večjo uporabo dostopnega javnega linijskega prevoza.

Intelligent Energy Europe

Več informacij o projektu PRO.MOTION je na spletni strani www.rasinergija.si in na spletni strani projekta: <http://www.iee-promotion.si>. Vse občane občine Beltinci vabimo, da si ogledate in uporabljate spletno stran www.peljime.si, ki bo na voljo konec oktobra 2009 in se tako čim več odločate za kolesarjenje, pešačenje ter uporabo javnega transporta. Prav tako vas vabimo, da si organizirate prevoz, saj imate na spletni strani opcije: iščem prevoz ali ponujam prevoz ter na ta način prispevate k spremenjenim mobilnim navadam in prijetnejšemu bivanju v vaši občini ter zmanjšanju onesnaženosti.

Katja KARBA

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Beltinci je skupaj z OŠ Beltinci sodeloval v projektu »Life cycle«!

Life Cycle je evropski projekt za spodbujanje vseživljenskega kolesarjenja pri vseh starostnih skupinah prebivalstva in uveljavljanje kolesarjenja kot zdrave oblike transporta v vsakdanjem življenju. V projektu sodeluje Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota, v aktivnosti pa je vključena lokalna skupnost Beltinci, ki je poleg mesta Ljubljana edina vključena v Sloveniji. V aktivnosti so vključeni Občina Beltinci, Vrtec Beltinci, Društvo upokojencev Beltinci, Društvo prijateljev mladine, Kolesarski klub - DIMEKI, Tim

Pred začetkom akcije.

molin Beltinci in OŠ Beltinci. Mursko-soboški policisti so se aktivno vključili v projekt in k sami izvedbi aktivnosti pozvali ZŠAM, Izpitno komisijo M. Sobota in ŠPANIK Center. Kolesarjenje smo izpeljali 26.5.2009 za 75 kolesarjev osnovnošolcev (V. razredi) in spremljevalcev. Kolesarili smo iz Beltinca v Mursko Soboto do Španik centra, kjer smo za popestritev izpeljali iz-

pitno vožnjo za kolesarski izpit, zatem smo opravili malico in se preko naselja Rakičan vrnili v Beltince. Prevozili smo 25 kilometrov. Izvajanje tovrstnih aktivnosti v obliki izvajanja kolesarskih izpitov za osnovnošolce nameravamo razširiti tudi na druge osnovne šole v Pomurju.

Tomaž TRAJBARIČ

Telemetrični sistem vodovodnega sistema občine Beltinci

V okviru podjetja Komuna Beltinci d.o.o smo uvedli poskusni daljinski nadzor delovanja vodovodnega sistema občine Beltinci. Telemetrični sistem je sestavljen iz strojne in programske opreme in omogoča daljinski pregled nad delovanjem črpališča v Hraščici, klorne postaje in stanje vode v vodohranu (stolpu) v Beltincih. V nadaljevanju bomo sistem nadgrajevali v smislu spremljanja podtalnice, regulacije pretokov na primarnem vodovodnem omrežju, pridobivanju dodatnih parametrov v črpali-

šču in klorni postaji, po izgradnji kanalizacijskega sistema v občini pa bo uveden tudi nadzor tega sistema. Trenutno v vodovodnem stolpu daljinsko (24 ur dnevno) nadziramo minimalni in maksimalni nivo vode, eventualni preliv vode, vhod v objekt in izpad električne energije. V črpališču in klorni postaji nadziramo stanje črpalke (deluje, ne deluje), pritisk v črpalci, čas delovanja črpalke, nivo vode nad košem črpalke, trenutni pretok vode, skupno količino načrpane vode, količino klora v vodi, stanje jeklenk za klor, vstop v objekt, izpad električne

energije, alarme, ipd.. Tako je možno v vsakem trenutku ugotoviti stanje na vodovodnem sistemu, možen pa je tudi pregled stanja v želenem preteklem obdobju. Ker je sestavni del telemetričnega sistema tudi mobilna telefonija, je možno določene parametre spremljati preko mobilnega telefona, kar je pomembno predvsem pri izpadu elektrike in ob večjih okvarah na sistemu. Z dograjevanjem vzpostavljenega telemetričnega sistema zagotovimo stabilnejše delovanje vodovodnega omrežja, večjo preglednost nad dogajanjem na sistemu, vključno z delnim nadzorom izgub vode, zagotovimo manjšo porabo električne energije, sočasno pa predstavlja večjo varnost obratovanja vseh naprav, ki so pod nadzorom.

Janez SENICA, direktor Komuna Beltinci d.o.o.

Primeren čas za razmislek o zamenjavi energenta

Pred pričetkom nove kurilne sezone je primeren čas za razmislek o morebitni izbiri novega energenta. Energetski strokovnjaki vam bodo sicer svetovali prehod na obnovljive vire energije, ampak njihova uporaba je zaenkrat še dokaj omejena, kar še posebej velja za urbana oziroma večstanovanjska naselja. Tudi zaradi promocije uporabe OVE se vse premalo gospodinjstev odloča za zemeljski plin, ne glede na razvejanost in dostopnost plinovodnega omrežja, ki sega skorajda že do vsakega gospodinjstva. V času, ko se vedno bolj soočamo s posledicami podnebnih sprememb, je razmislek o prehodu na zemeljski plin še posebej utemeljen in okoljsko odgovoren. V primerjavi s premogom in nafto zemeljski plin vsebuje zanemarljivo malo žvepla, precej nižje so tudi ostale vrednosti škodljivih snovi, ki se sproščajo pri gorenju, kot so CO₂, ogljikov monoksid, dušikovi oksidi. Prav tako praktično ni prašnih delcev, ki so hud onesnaževalec urbanih naselij. Pri zgorevanju zemeljskega plina se v zrak sprošča kar za tretjino manj CO₂ kot pri zgorevanju premoga ali kurilnega olja, ki je eden od glavnih povzročiteljev učinka tople grede in segrevanja ozračja. Slovenija ima dostop do različnih virov zemeljskega plina v Severni Afriki, Rusiji in

Plin - boljša izbira.

državah Evropske unije. Za zadovoljevanje povečane porabe zemeljskega plina v zimskih mesecih pa distributerji uporabljajo tudi zakupljene kapacitete v podzemnih skladiščih zemeljskega plina v Avstriji in na Hrvaškem. Gospodinjstvi v Sloveniji imajo zagotovljeno neprekinjeno dobavo zemeljskega plina, saj sodijo med tako imenovano zaščiteno skupino odjemalcev, za katere nikoli ne sme zmanjkati zemeljskega plina. Zemeljski plin je cenovno konkurenčni energent, tako glede same investicije kot končne porabe v gospodinjstvih. Še posebej, če se novi odjemalci odločajo za kondenzacijske kotle, ki zaradi dobrega izgorevanja za 30 odstotkov zmanjšajo porabo energije. Tudi končna cena zemeljskega plina se je v zadnjem letu znižala za približno 30 odstotkov. V prihajajoči zimi se sicer lahko pričakuje minimalni dvig cen zemeljskega plina, toda po izračunih Gospodarskega interesnega zdru-

ženja za distribucijo zemeljskega plina se ta naj ne bi povečala v povprečju za več kot 2,9 centa na Sm porabljenega plina oziroma 3,5 centa z vključenim davkom, kar zneso približno 6 odstotkov. Poleg cenovne konkurenčnosti in okoljske prijaznosti je ena izmed ključnih koristi za uporabnika tudi raznolikost in udobnost uporabe, ki jo nudi zemeljski plin. Saj en sam energent, ki ne potrebuje nobenega dodatnega prostora za skladiščenje, lahko dom ogreva ali hladi, uporablja se ga za pripravo tople sanitarne vode in za kuhanje. Za dodatne informacije pokličite distributerja zemeljskega plina v vaši občini, ki vam bo strokovno svetoval in pomagal pri prehodu na zemeljski plin ali obiščite spletno stran www.zemeljski-plin.si. GIZ DZP (Gospodarsko interesno združenje za distribucijo zemeljskega plina)

mag. Urban ODAR

Projekt varno po cestah v Pomurju izveden tudi v občini Beltinci

Občina Beltinci je v mesecu avgustu, natančneje 22. avgusta 2009

,skupaj s SPV Občine Beltinci, Gasilsko Zvezo Beltinci, SPV Murska Sobota, SPV Ljubljana - Direkcija RS za ceste Ljubljana, predstavniki Rdečega križa, Društvom upokojencev Beltinci, Policijo Murska Sobota, prometnim centrom Španik, zavarovalnico Adriatic Slovenia ter pomurskimi avtošolami izpeljala projekt VARNO PO CESTAH

V POMURJU, ki se je odvijal pred občinsko stavbo. Projekt daje poudarek na varnosti udeležencev v prometu, nudenju prve pomoči ter osvežitvi znanja iz cestno-prometnih predpisov, kar je bilo tega dne vsem udeležencem prikazano in leti so lahko tudi aktivno sodelovali. Statistika prometnih nesreč, še posebej tistih s hujšimi posledicami,

nas postavlja med najbolj ogrožene države v Evropi. Pomurje pa ima žal enak sloves na nivoju države. Te preventivne akcije, kot je v biltenu leta 2008 podal tudi Jože Veren, predsednik SPV Murska Sobota, so bistvenega pomena in pripomorejo k ozaveščanju ljudi ter utrjujejo ustrezne vzorce ravnanja v prometu. Tega sobotnega dopoldneva se je zbralo kar precej občanov občine Beltinci (upokoјencev, mladih, starejših), ki jih je zanimalo, kaj vse bo prikazano in demonstrirano. Prireditve se je udeležila tudi naša miss Slovenije, Tadeja Ternar iz Beltinec, ki projekt podpira in se ga vsako leto z veseljem udeleži. Tudi v domačem kraju je bila aktivna udeleženka in je sodelovala ter s tem pokazala, da ji ni vseeno za varnost v prometu in da je upoštevanje prometnih predpisov ter osredotočenost na vožnjo ključnega pomena. Obiskovalci so si ogledali prezentacijo nudenja prve pomoči v primeru prometne ali druge nesreče oz. poškodbe, sedeže za demonstracijo pravilne uporabe otroških sedežev in varnostnih pasov. V preizkušnjo so jim ponudili tudi tehničnice, ki so marsikoga kar pretresle – namreč, kolikšna sila, izražena v kilogramih, se ustvari, ko pride do trka pri 30, 60 ali 90 km na uro in pri tem niste pripeti z varnostnim pasom! Vsi so se strinjali, da je rek: »Red je varnostni pas pripet!« še kako na mestu in upravičen in je tudi tako imenovana »vez z življenjem«. Člani SPV Občine Beltinci skupaj s predsednikom Milanom Gjörekom so pomagali pri organizaciji prireditve, spodbujali so obiskovalce in jih bodrili, da so preizkušali očala za simulacijo vinjenosti (pri tem je bilo kar precej zabave in smeha), da so se preizkusili v nudenju prve pomoči. Prav tako so se

Previdno na mokrem vozišču.

pridružili vožnji v tovornjaku, vožnji z avtošolo, vrhunec prireditve pa je bil prav gotovo prikaz predstavite zaviranja na mokrem cestišču in bilo je zanimivo videti, kaj se dogaja z avtomobilom že pri nizkih hitrostih! Nikakor pa prireditve ne bi bila tisto pravo, če je ne bi povezovala naša domačinka, študentka Jasmina Štaus iz Ižakovca, ki je s svojim šarmantnim glasom in izredno komunikativnostjo poskrbela za sproščenost med udeleženci oz. obiskovalci. Jože Veren je pred začetkom zaključnega dela prireditve pripravil tudi predavanje na tematico: »Kako varno in pravilno voziti po avtocestah in skozi krožna križišča.« Obiskovalci so sodelovali s svojimi mnenji, debatami in izpostavili tudi kar nekaj dilem, ki so jih potem skupaj rešili. Prireditve so popestrili tudi naši »DIMEKI«, ki so s svojimi starimi kolesi za trenutek »ustavili čas« in nas v mislih popeljali v dni, ko še ni bilo toliko avtomobilov in je bilo vse mirneje in »varneje«. Toplo malico je pripravila gostilna Tonček, ob pričetku prireditve pa so bili obiskovalci pogoščeni s kruhom in zaseko, kar sta pripravili pridni soprogji predsednika in podpredsednika SPV Ob-

čine Beltinci. Skozi celotni dopoldan pa so se lahko tisti, ki so bili žejni, odžejali s sokovi in vodo, za kar je poskrbela Občina Beltinci. Za sodelovanje so bile pripravljene lepe nagrade, ki so jih prispevali ob žrebanju kartončkov naslednji sponzorji: Terme Lendava, gostilna in picerija Zvezda Beltinci, Občina Beltinci, Kalia Beltinci, picerija in trgovina Herbek Beltinci, zavarovalnica Adriatic Slovenica Murska Sobota, AC Peugeot in avtošola BUSKO Murska Sobota. Z velikim veseljem ugotavljamo, da je prireditve uspela in da jo bomo v letu 2010 zagotovo ponovili. Upamo le, da bo takrat prišlo na prireditve še več otrok in mladih, saj je ravno pri mlajših generacijah potrebno vzpodbuditi občutek, da je varnost v prometu in upoštevanje prometnih predpisov bistvenega pomena. S temi preventivnimi akcijami bi bilo tako v prihodnosti manj prometnih nesreč, v katerih ne bodo več izgubljali življenja vse mlajši ljudje. Zatorej s pozdravom: »VOZIMO PAMETNO IN PREVIDNO!« na snidenje tudi prihodnje leto!

Lilijana ŽIŽEK

Zakaj poEtno in podobne zadeve

Skozi štiriindevetdeset let življenja prof. dr. Vilka Novaka smo z razstavo ob stoti obletnici njegovega rojstva preko njegovega znanstvenega dela pogledali na preteklo stoletje in obiskovalcu na ta način ponudili gradivo za primerjavo. Novakovo delo, tako slavistično, predvsem pa etnografsko¹, etnološko² in kulturnozgodovinsko, nam daje obilo možnosti, da spoznamo našo preteklost iz različnih zornih kotov. Še posebej podrobno nas z načinom življenja ljudi v preteklosti preko prehrane seznanja Novakova etnografska študija Ljudska prehrana v Prekmurju (1947), s katero nam je dal ne le opisno, pač pa tudi sintetično delo, na podlagi katerega lahko ugotovimo, da smo pred industrializacijo povsaj vsaj po vaseh jedli domačo, ekološko pridelano, z veliko več ustvarjalnosti pripravljeno, sezonsko in bolj raznoliko hrano. Količino in značaj prehrane so v preteklosti določali deloma geografski deloma pa zgodovinski pogoji, katerih posledica je takratna gospodarska struktura dežele in nje obmejna lega. O fiziološki vrednosti prehrane ugotavlja, da je pretežno rastlinska hrana, ki jo na osnovi prevladujočih poljskih kultur krompirja, rži, koruze, ajde, prosa in ječmena v Prekmurju pripravljajo, v fiziološkem pogledu pozitivna. Tako moremo glede njene kalorijske in kvalitetne vrednosti reči, da je z uživanjem zmesnega ali rženega kruha, velike množine krompirja in zelenjave, zadostno zadoščeno potrebi po kalorijski vrednosti, vitaminih in rudninah. Uživanje »varnostnih živik«³ fižola, repe, zelja, solate in sadja pa preskrbuje s polnovrednimi beljakovinami, vitamini in rudninami. Tudi sorazmerno zadostno uživanje mleka in mlečnih izdelkov oskrbuje s potrebno množino vitamina D, poraba masti in olja pa pri naša dovolj tolsče.³ Ker zadevo priporočamo v branje vsem, ki jih dandanes skrbijo prehranjevalne navade ljudi in

vsem, ki jim zmanjkuje idej ali sredstev za polnjenje loncev, moram na tem mestu morebitne bralce opozoriti, da se lahko kakšen družinski član, rojen v prvi tretjini prejšnjega stoletja, začne pritoževati nad podatki iz omenjenega dela, ki mu jih boste servirali, saj oni tega niso pripravljali ali pa so to počeli čisto drugače. Te podatke upoštevajte in jih po možnosti zapišete. 'Edinih pravilnih' podatkov pri večini tovrstnih stvari ni, saj je vmes vpletena človeška ustvarjalnost, recepti so ena izmed sestavin folklor⁴, katere pomembna značilnost pa je množstvo variant. S podatki iz omenjene študije lahko razberemo tudi oblike gospodarskega prizadevanja in odnos človeka do narave. Razen pri uradnikih, obrtnikih in podobnem je gospodarstvo vsaj v I. polovici prejšnjega stoletja slonelo na domačem gospodarstvu, kar pomeni, da so veliko večino živil pridelali sami in so razen jaje in piščancev, ki so jih prodajali kupinarom, da so lahko kupili sladkor, sol, itd. tudi pojedli sami. Setve, žetve, koline in podobne priložnosti so spremljale šege z namenom, da se jih vzdigne nad vsakdanjost. Praznikov je bilo torej v preteklosti mnogo več in niso bili vezani zgolj na cerkveno leto, pač pa predvsem na koledarsko leto, delo in življenjski krog človeka. Človek je še ne dolgo nazaj za plodnost narave naprošal in se za njen dar zahvaljeval. Gradilo se je iz zemlje, lesa in slame. Prav tako se je iz zemlje izdelovalo posodje. Pri vsakem večjem delu je bila pogosta praksa medsebojna pomoč. In potem? Razvoj industrije in pospeševanje tržno usmerjenega kmetijstva, na katerem je rasla živilsko predelovalna industrija, temeljita na množični produkciji, pri kateri se vrednost izdelku ali pridelku stalno niža. O izkoriščanju in posledicah se ni razmišljalo. V imenu 'napredka' je dovoljeno vse. Pozabljena tradicija – ostanke smo pred dokončno pozabo spravili v muzeje pod 'kulturno in materialno dediščino', z 'naravno' je bilo nekoliko težje. Voda, zemlja in zrak so prvi množično utrpeli posledice industrializacije, delavstvo jih je začelo čutiti po spremembi sistema, po

dvajsetih letih bo mučenje tudi za večino teh končano. Ali pa ne? Za 'razvoj' gospodarstva v Jugoslaviji je bilo najprej potrebno narediti potrošnika, saj je šele tako država dobila delavca. V neoliberalnem kapitalizmu je potrošnik dobil vsaj deseto potenco in mnogo več potrpljenja tako ob oglasih, ki mu leta za letom in dan za dnevom kot pokvarjene plošče prodajajo vse, kar se prodati da. Najbolj žalostno pri tem pa je, da so te stvari dobro naštudirane in temelječe na 'znanstvenih izsledkih'. V oglasih nas imajo neprestano za stare, grde, debele, kosmate, smrdeče, lene itd. Mi pa, namesto da se pritožujemo vsemu temu, slepo verjamemo in strupe, pa naj so zapakirani v kozmetiko, hrano ali čistila, zvesto kupujemo. Naj dodam še, da niti slučajno ne mislim, da so potrošniki zgolj delavci. Vsi smo, saj so nas na to privezali. Teško si pa predstavljamo, kakšno domišljijo potrebujejo tisti, ki za življenje porabijo po deset tisoč evrov in več na mesec? Ko so na verjetno zadnjem puntu Murinih delavk in delavcev bili vsake toliko slišani očitki, verjetno namenjeni državi, da se najde denar za Cigane in izbrisane, za Murine delavce pa ne, sem se pri omembi slednjih spomnila na IZBRIS, ki je potreben podrobne obravnave nekoliko kasneje, in je druge narave kot izbris nekje 25 000 ljudi iz Registra stalnega prebivalstva RS. Posledica razmer, v katerih so delavke in delavci Mure preživeli zadnji desetletji, kot sami pogosto povedo znotraj 'kolektiva', ni bil mogoč odpor ne proti upravam ne proti državi. Bolj kot so bili mučeni in izmučeni, manj so bili povezani in bolj negativno nastrojeni do upiranja posameznih sodelavcev. Ko smo v okviru raziskovalnih delavnic letosnjega junija pred Muro delavke spraševali o možnostih za spontani upor, so to možnost vse vprašane zanikale. Tako kot so bili skrhani odnosi med delavci posledica dolgotrajne politike uprave Mure, ki ji taki odnosi samo koristijo, so nasploh kazanja na nekoga, ki je prav tako v slabem položaju (Romi, izbrisani) posledica politike države, ki z enim izmed svojih ideoloških aparatov – mediji, kreira sve-

Del razstave, ki prikazuje prehrabene navade nekoč.

tove, v katerih se marginalizirani tolčejo med sabo, njo pa pustijo na miru. Kot uvod v problematiziranje IZBRISA, ki se je v Prekmurju zgodil tako temeljito, naj služi Novakova opredelitev etnologije in njenega predmeta, ki je, v kolikor 'primitivno' in 'civilizirano' vzamemo nekoliko z rezervo, še vedno uporabna. »Naloga etnologije je, da analizira in genetsko5-primerjalno raziskuje kulture primitivnih ljudstev, kakor tudi ljudsko kulturo civiliziranih narodov, nakar more podati splošne zakonitosti razvoja človeške kulture.«⁶ Iz navedenega citata lahko razberemo, da imajo kulturo tako 'primitivni' kot 'civilizirani' in da smo verjetno Prekmurci imeli in imamo kulturo pred in po industrijskem 'razvoju'. Se pa ti, moramo priznati, zelo razlikujeta, vsaj navzven. V praksi smo pretrgali vez s preteklostjo. Vpleteni sta verjetno dve generaciji: prva, ki je posadila jablane in drugi ni uspela povedati, kako se zanje skrbi, oz. druge ni zanimalo, kako se zanje skrbi, saj je dobila polno jabolok od drugod in jablane ni vzdrževala, ker ni vedela, ni marala vedeti ali pa je pozabila, da je prva sadila jablane, da bo jabolka imela tudi tretja. No, še dobro, da so etnologi, ostali raziskovalci, zbiralci itd. pred izbrisom preteklosti uspeli nekaj malega v skrbi za jablane zapisati. Kje pa peške najti? Generaciji, ki je odrasla, se zdijo temelji tradicije (lat. izročila), ki se ji jo bolj vsiljuje kot predaja, trhli in nerazumljivi, čeprav so v manj kot pol stole-

tja vedno znova betonirani. Tisti trdni večstoletni so bili povečini kruto odstranjeni. In, odstranila jih ni zgolj sprotna človeška ustvarjalnost, pač pa industrija, množična komercialno nagnjena kulturna stagnacija, udobje, občutek manjvrednosti, pomanjkanje samozavesti, potreba po sosedovem itd. Ostanke, predvsem materialni, so sicer radi skrbno shranjeni, vendar ne zgolj pred uničenjem, pač pa tudi pred uporabo. Učenja z vzgledom med vsakdanjim življenjem pa se na žalost - ni dalo shraniti. Novak, ki staga v raziskovalnem delu zanimala »izvir nekega pojava v prostoru in času in njegove sistemske primerjave«⁷ ugotavlja, »da nas odgovori na vprašanja o izviru nekega pojava tako v času kot prostoru vodijo daleč od 'nas'«⁸. Vendar je pri tem, kot opozarja, treba poudariti, da so vse prvine različnih značajev in časov povečini asimilirane in danes sestavni del našega bistva, čeprav so »tujega« izvira in značaja.⁹ Dediščina je »lahko vedno znova uporabljen vir, navdih za prihodnost«¹⁰, tudi pri produkciji dobrin. Čisto obupali torej zaenkrat še nismo in nadejamo se, da kakšno uporabno prakso le potegnemo iz preteklosti, pa tudi iz IZBRISANE sedanosti, saj so neredki primeri, da se tudi sprotne ustvarjalnosti rado briše, če drugače ne, iz spomina. Na ta način ostanejo izjemno ustvarjalna poslanstva tudi 'naše' kulture, prezrta in ne prepoznana kot taka. Če se hočemo gospodarsko razviti, brez poznavanja pro-

stora, v katerem živimo in njegove preteklosti, učenja pri virih in gledanja okrog sebe z lastnimi očmi, ne z očmi medijev, ne bo šlo. V kolikor si seveda želimo napredka, ki bo za sabo pustil jabolka tudi za vnuke in pravnuke.

Monika

1. ethos (gr. ljudstvo) + graphia (gr. pisati, risati ...) Etnografija po Lévi-Straussu »pomeni opazovanje in opisovanje; je delo na terenu, a tudi končno zapisana monografija o skupini ljudi, ki je dovolj majhna, da je lahko avtor zbral in uredil glavni del svojih informacij o njej na podlagi osebne izkušnje.«
2. ethos + logos (gr. nauk; beseda, misel; govor; razum; bistvo; ...) Etnologija je po Lévi-Straussu »prvi korak k sintezi. Izvajati jo je mogoče v treh smereh: geografski (primerjave s sosednjimi skupinami); zgodovinski (primerjava s preteklostjo) ali sistemski (na podlagi izoliranega opazovanja neke določene tematike - tehnike, običaja ali ustanove).« »Etnografija, etnologija in antropologija ne tvorijo treh različnih ved ali treh etap ali momentov nekega raziskovanja. Dajanje prednosti enemu od teh terminov nakazuje zgolj prevladujočo pozornost, ki jo namenjamo enemu od tipov raziskovanja, ta pa nikoli ne more izključevati drugih dveh.« (Lévi-Strauss 1989: 343)
3. Povzeto po Vilko Novak, Ljudska prehrana v Prekmurju, 1947
4. folklor (iz angl. folk - lore, ljudsko vedanje)
5. genéza (izvor, nastanek in razvoj česa)
6. Vilko Novak, Sestava slovenske ljudske kulture, 1978
7. Rajko Muršič, 2005: 34
8. po Muršič, 2005:34 9 po Novak, 1978: 124 Literatura in viri: Lévi-Strauss, Claude 1989 (1985) 'Mjesto antropologije u društvenim znanostima i problemi koje postavlja njezina nastava.' V: isti, Strukturalna antropologija. Zagreb: Stvarnost, str. 333-368. Muršič, Rajko 2005 'Kvadratura kroga dediščine: toposi ideologij na sečišču starega in novega ter tujega in domačega.' V: Dediščina v očeh znanosti. Jože Hudales in Nataša Visočnik, ur. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, str. 25-39. Novak, Vilko 1947 Ljudska prehrana v Prekmurju: etnografska študija. Ljubljana: Slovenski knjižni zavod. 1978 'Sestava slovenske ljudske kulture.' V: Pogledi na etnologijo. Ljubljana: Partizanska knjiga. Str. 117-160.

V spominskem parku Lipovci smo odkrili kip Izidorju Horvatu Izaku

Na dan lipovskega proščanja, 5. julija 2009, je bilo v Lipovcih še posebej slovesno. Z dvema sv. mašama, ki ju je daroval domači župnik Alojz Benkovič, smo se Lipovčarji tradicionalno zahvalili sv. Petru in Pavlu, zavetnikoma našega kraja. Po maši smo v Spominskem parku za kapelo poleg lanskega oktobra odkritemu kipu slikarja Karla Jakoba (1908-1981) ob tej slovesni priložnosti odkrili, župnik pa je blagoslovil še en kip – spet domačinu in spet slikarju – pok. Izidorju Horvatu Izaku (1958-2002). Izidor je bil ustanovitelj likovne kolonije Izak Lipovci in Društva za napredek umetnosti Aquila Lipovci. V krajšem kulturnem programu s(m)o so zapeli pevci Moškega pevskega zbora Lipovci in Lipovske ljudske pevke. Zbrano množico, med katero smo še posebej pozdravili Izakove domače - očeta Franca, sestre Suzano, Elico in Milico z družinami ter brata Martina, prav tako mag. Ireno Čuk, avtorico obeh kipov v tem parku, udeležence letošnje 17. kolonije, kakor tudi vse njegove prijatelje, znance, sošolce in njegovo generacijo 1958 – skratka vse, ki s(m)o se prišli priklonit njegovemu spominu, spominu in času, ki je Izaka leta 2002 odtrgal iz naše sredine, ampak samo fizično, duhovno je z nami – je nagovoril slavnostni govornik Peter Vernik, predsednik Društva likovnih umetnikov Slovenije. Leta 1993 je Izak organiziral prvo slikarsko kolonijo; poimenoval jo je Petrovi slikarji, saj je potekala ravno na teden pred lipovskim proščanjem in ta tradicija traja še danes. Ravno v tej povezavi vidim Izakovo notranjo poduhovljenost, predanost in povezanost z našimi Lipovci, za promocijo katerih je storil in še vedno dela več kot marsikdo drug izmed nas. Za marsikoga je živel neko čudno – pač umetniško življenje na svoj način ... vmes pa je slikal in slikal in pustil sledove. Slikal je tudi slike z verskimi motivi, kot sta božja mati Marija, sv. Jožef, srce Jezusovo in Marijino, lipovsko kapelo, Had in še mnoge druge, kot so Vu-

Doprnski kip lipovskega umetnika.

čja jama in znani ciklus Leda; skratka, pustil je sledove, ki jih ne zabriše veter, ne spere dež in so nepozabni. Take stvari v življenju nekaj veljajo in štejejo, zato spoštujmo take ljudi, na koncu koncev nas to vedno znova uči tudi zgodovina. Izakov doprnski kip so odkrili Venčeslav Smodiš, Peter Vernik in spodaj podpisani (na sliki). foto MS. Izak je svoj slikarski talent razvijal z vsako sliko posebej, njegove slike so cenjene in spoštovane; sam pa svoje nadarjenosti ni ali pa ni želel ovrednotiti; bil je zadovoljen z malenkostmi. Lahko bi bilo drugače, kot sem sam opisal njegovo življenjsko pot v eni izmed pesmi njemu posvečene pesniške zbirke Rosenje, kjer je za njegovih 44 let življenja objavljenih 44 pesmi in 44 njegovih slik. Tako se začne: Oblaki dežnega upanja, komaj slišni tavajoči koraki po mehki travi rosnih biserov. Vse polno jih je: Umetnik, lahko bi se sklonil

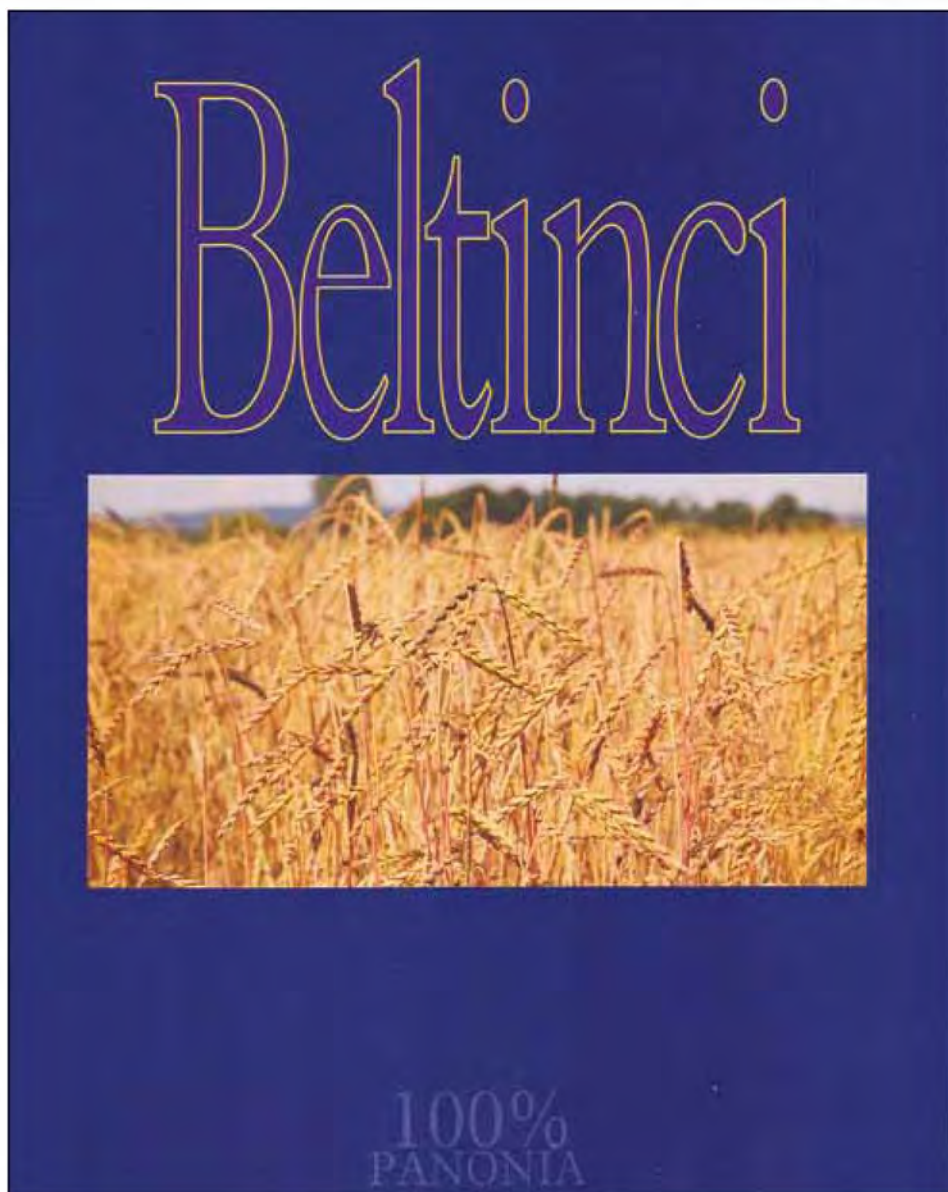
in si žepu napolnil. A čemu bi jemal sam sebi? Čemu nepotrebno skrunjenje tvojega imena? (Prva kitica pesmi Rosenje, F. C. Caki). Izak se ni sklonil, ker tega ni rabil, ker je imel v žepu že svoje biserre, sklonili so se drugi in takih ni maral. Tudi zato ga marsikdo ni razumel. Z odkritjem njegovega doprnskega kipa mu izkazujeta razumevanje KS Lipovci in Občina Beltinci kot soinvestitorja celotnega Spominskega parka Lipovci. Enakega prepričanja so tudi v Društvu za napredek umetnosti Aquila Lipovci in verjamem, da je danes vedno več Lipovčarjev in okoličanov, ki s ponosom povedo in bodo povedali, da so poznali Izaka in da v Spominskem parku Lipovci, pri kapeli sv. Petra in Pavla, zraven kipa slikarja Karla Jakoba stoji tudi Izakov doprnski kip. Naj stojita in živita večno.

Franc CIGAN

Novi turistični katalog občine Beltinci

Zavod za turizem in kulturo Beltinci (ZTK Beltinci) je izdal novi turistični katalog občine Beltinci. Izdaja kataloga je sovpadala s praznovanjem Svetovnega dneva turizma (27.09.2009), ki je letos poudarjal temo »Turizem – praznovanje raznovrstnosti«. V katalogu na dvajsetih straneh predstavljamo občino Beltinci kot privlačno in zanimivo turistično destinacijo z bogato naravno, kulturno, kulinarčno in produktno ponudbo. Hkrati vsebuje katalog koristne informacije o gostinski ponudbi, nastanitvenih zmogljivostih, domačih obrteh, prireditvah ter druge, za gosta pomembne informacije. Nov katalog smo izdali v nakladi 10.000 izvodov v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku in želimo z njim predvsem nagovoriti oz. navdušiti domače in tuje goste, ki so že v Sloveniji, da obiščejo tudi občino Beltinci. Katalog je možno dobiti na sedežu Zavoda za turizem in kulturo Beltinci v beltinskem gradu, na »Otoku ljubezni« v Ižakovcih ter v TIC-ih v pokrajini ob reki Muri. ZTK Beltinci.

Elica HORVAT, direktorica

Naslovnica kataloga.

Podoba muzike

Fotografije prekmurskih godčevskih zasedb 20. stoletja iz zbirke Jožeta BAKANA V sklopu prireditve 18. BÜJ-RAŠKI DNEVI je Zavod za turizem in kulturo Beltinci v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Murska Sobota pripravil predstavitev publikacije Podoba muzike, v kateri je s fotografijami predstavljena prekmurska glasba in stare godčevske zasedbe 20. stoletja. Publikacijo je izdal Pokrajinski muzej Murska Sobota, predstavili pa so jo Mirko Ramovš, Tomaž Rauch, Jože Bakan in Jelka Pšajd.

Elica HORVAT, direktorica

V kulturnem programu so zaigrali godci nekdanjih zasedb.

Novi brod v Ižakovcih - Otok ljubezni

Zavod za turizem in kulturo Beltinci (v nadaljevanju: ZTK Beltinci) že četrto leto upravlja z izletniško točko Otok ljubezni, eno izmed najprepoznavnejših in najzanimivejših izletniških destinacij v SV Sloveniji. Jedro ponudbe Otoka ljubezni predstavljajo plavajoči mlin, brod, brežna hiša s stalno razstavno zbirko o bújraštvi, prodajalna, informacijska točka ter urejeni pokriti prostor za zaključne skupine. Obisk te priljubljene izletniške točke se iz leta v leto povečuje. V letu 2008 beležimo čez 50.000 obiskovalcev. Brod predstavlja posebno tehniško in kulturno dediščino. Tisti, ki so ga v preteklosti izdelali s pomočjo prispevkov krajanji sami, je v letu 2008 dokončno odslužil svojemu namenu (deloval je 40 let). ZTK Beltinci je v letu 2009 v okviru rednega letnega programa dela izvedel izdelavo novega broda. Podlaga za izdelavo je bila projektna dokumentacija, ki smo jo pridobili v okviru projekta »Mlinarska pot« v letu 2008. V sodelovanju z Gozdnim in lesnim gospodarstvom Murska Sobota smo v letu 2008 pripravili potreben les za brod, sama izdelava pa je potekala od meseca januarja do junija 2009. Izvajalca glavnih del sta bila Aluvar d.o.o., Gančani (kumpa) in Omnia d.o.o., Beltinci, resarska in zemeljska dela.

IZDELAVO NOVEGA BRODA SO OMOGOČILI: · ZTK BELTINCI · OBČINA BELTINCI · KRAJEVNA SKUPNOST IŽAKOVCI ·

SPONZORJI: · KG RAKIČAN, D.D., S KUPINA PANVITA · POMURSKE LEKARNE, D.D. · ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D. · ATRIJ, D.O.O. · MLINOPEK, D.D. · LUKA KOPER, D.D. · SAUBERMACHER KOMUNALA, D.O.O.

Blagoslovitev novega broda v Ižakovcih.

Promocijske predstavitve ZTK Beltinci

Cankarjev dom, Ljubljana 30. september 2009.

Praznovanje 24-ih mest v projektu Citycooperation, Fuerstenfeld/Avstrija, 1. oktober 2009.

Ela Horvat, direktorica ZTK Beltinci

Gradnja nove športne dvorane - potreba, fikcija ali zgolj predmet spora

Z velikim zanimanjem in pričakovanjem spremljamo razpravo za gradnjo nove telovadnice v naši občini. Ob tem ne moremo skriti razočaranja, kako nepremišljeno in nestrokovno se rešuje problematika, ki pušča močno sled ne le v razvoju gibalnih sposobnosti in morfoloških značilnosti otrok, ampak v razvoju občinskega športa nasploh ter s tem promocije celotne občine Beltinci. Bojimo se, da bi zavrnitev te izjemne priložnosti -gradnje nove športne dvorane- za mnoga leta popolnoma zavrta možnost uresničitve želja ne le nas, športnih pedagogov, temveč vseh športnikov, športnih navdušencev in rekreativcev občine Beltinci. Morda se komu zdi, da smo športni pedagogi nekoliko pristranski v tej zadevi, ker bi radi delali v novih, modernih pogojih, vendar pa imamo kot neposredni izvajalci športa mladih najboljši vpogled v obstoječo problematiko. Čeprav se zadnja leta zmanjšuje število učencev, ki obiskujejo OŠ Beltinci (zdaj 740 učencev), so se s sistemsko prenovo osnovne šole (uvedba devetletne osnovne šole) kar se tiče športne vzgoje, zgodile naslednje spremembe, ki so pomembno vplivale na dejstvo, da je telovadnica v OŠ Beltinci premajhna: povečalo se je število ur športne vzgoje za učence od 1. do 6. razreda iz dveh ur tedensko na tri; z začetkom devetletke se je število razredov povečalo iz 8 na 9; učenci tretje triade imajo možnost izbirnega predmeta ŠPORT, kjer imamo na OŠ Beltinci zadnja leta v povprečju deset skupin (140 učencev); ter dodaten impresiven podatek: kar 320 učencev, vpisanih na različne športne interesne dejavnosti. Iz obstoječih dejstev je razvidno, da se je v zadnjih letih občutno povečalo število ur športne vzgoje na teden, telovadni prostori in nepremična oprema pa so ostali enaki, kot

Šolska telovadnica je zasedena od jutra do večera.

ob izgradnji. Zato je bila šola primorana usposobiti galerijo oz. tribuno ob veliki telovadnici za izvajanje pouka športne vzgoje. Ta pa je popolnoma neprimerna za takšen namen, tako s prostorskega kot tudi z vidika varnosti. Po veljavnem učnem načrtu za osnovne šole niti velika niti mala telovadnica ne dosega optimalnih standardov vadbe (20 m² na učenca), galerija pa niti minimalnih standardov (10 m² na učenca). Ko govorimo o varnosti, naj omenimo naslednja dejstva: V veliki telovadnici imata že od vsega začetka pouk dve skupini učencev naenkrat, na eni polovici učenci, na drugi učence, prostor med njimi pa ni fizično ločen. Velik problem nastane, ko ima katera od skupin na programu igre z žogo (kar je pogosto), ki pri športni vadbi letijo na vse strani. Takšna žoga, ki zaide, lahko koga zadene v glavo ali pa kdo stopi na njo ter se tako poškoduje. Že nekaj let gradijo telovadnice, ki so v takih primerih fizično ločene na dva ali tri dele (z dvižno zaveso), kar hkrati zmanjša tudi velik hrup, ki je prisoten v naši telovadnici. Dodaten hrup pa povzroča tudi vadba skupine na galeriji, ki je z vidika varnosti še najbolj sporna oz. zelo nevarna. Kvadratura prostora na galeriji ne zadošča niti minimalnim standardom (prostor je velik 200 m², minimalni standard na učenca je 10 m², kar ne zadošča za razred, kjer je več kot 20 učencev), podlaga je popolnoma neprimerna, na vad-

beni površini so nezaščiteni betonski stebri, radiatorji, steklene površine, prenizki strop; in ograja višine enega metra, ki loči učence pred 4 metrskim padcem z galerije. Na tej majhni površini pa je shranjeno še telovadno orodje, ki dodatno zmanjšuje prostor in predstavlja nepremostljivo oviro za vadbo. Enak problem je tudi v majhni telovadnici, ki nima nobenega prostora za shranjevanje telovadnega orodja (kar mora po standardih imeti vsaka telovadnica), tako da orodje leži vse naokrog ob robu telovadnice, prav tako nima garderob. Ob takih pogojih je učiteljem težko zagotoviti popolnoma varno športno vzgojo za učence naše šole. Dandanes pa so varnostni standardi zelo visoki, učitelji pa imamo veliko odgovornost pri zagotavljanju le-teh. Naslednji problem je v zasedenosti telovadnice. Ne moremo zadostiti niti normativnim potrebam, kaj šele željam učencev po športnih interesnih dejavnostih, na katere se jih je prijavilo kar 320(!). Prvih šest ur je namreč namenjeno pouku športne vzgoje, sedma in osma ura pa sta namenjeni izbirnemu predmetu ŠPORT, tako da imamo na voljo le 5 šolskih ur na teden, ko sta v dopoldanskem času telovadnici prosti (velika in mala) in teh 5 ur moramo uskladiti z urniki 320 otrok, kar je praktično nemogoče. Povpraševanje učencev po interesnih dejavnostih je veliko, kajti tu si lahko poglobijo svoje znanje pri posamezni športni panogi, v

primerjavi s športnimi klubi je brezplačno, ni se jim treba vračati v šolo in nimajo težav s prevozom. Šport kot vseživljenjska vrednota jim je, kljub njihovi želji in interesu, na ta način onemogočena že v otroških, za motorični in morfološki sistem najprimernejših letih. Nenazadnje pa se učenci pri interesnih dejavnostih pripravljajo za šolska športna tekmovanja, ki so pomemben del šolskih tekmovanj, na katerih se predstavlja in z uspehi promovira naša šola ter s tem tudi občina Beltinci. Naša šola je v zadnjih letih dosegla veliko odmevnih uspehov na državnem nivoju. Predvsem pri odbojki in odbojki na mivki (naslov državnega prvaka v odbojki na mivki, večkratna uvrstitev učencev v polfinale in finale državnega tekmovanja, številni naslovi pomurskih prvakov, ipd.), kjer že vrsto let predstavlja vrh šolskega športa na področju Pomurja tako za učence kot učenke, nadalje pri malem nogometu (2. mesto v državi v šol. l. 2006/07, državno polfinale v šol.l. 2007/08) in številni naslovi državnih prvakov in drugih odličnih dosežkov pri atletiki. Posamezni športi, kot npr. rokomet, pa so zaradi nezadostnih prostorskih standardov povsem umaknjeni iz tekmovalnih programov, pa čeprav imamo nekaj zelo dobrih igralcev, ki morajo žal tekmovali v klubih sosednjih občin.. Ker imamo v zadnjih letih zaradi naštetih dejstev težave pri pripravi šolskih ekip na tekmovanja, je čedalje težje dosegati uspehe, ki bi promovirali tako našo šolo kot tudi občino Beltinci, saj se zaradi vse slabših pogojev vse težje kosamo z manjšimi, a primerno urejenimi šolami manjših občin. Že vključevanje v razne projekte (npr: ŠKL - košarka, odbojka ali nogomet) nam je omejeno, saj je za tovrstna tekmovanja potrebno veliko vadb ter primeren prostor za organizacijo. Vemo, da je danes potrebno veliko ur vadb in vloženega truda za doseganje uspehov, vendar bi kot športni delavci z veseljem sprejeli naše poslanstvo ter mnogim učencem, ki vidijo šport kot način življenja, omogočili dodatne ure priprav in usposabljanj za njihove športne uspehe, s tem pa uspehe celotne občine.

Ko je bila zgrajena sedanja šolska telovadnica, je predstavljala ponos občine, kajti bila je ena večjih in najmodernejših v Pomurju. Po današnjih standardih in potrebah šolske športne vzgoje in tekmovanj pa je žal premajhna in zastarela. Tudi standardi glede športne opreme (predvsem nepremične) so se od zgraditve naše telovadnice zelo spremenili, kar pomembno vpliva na kvaliteto in varnost športne vzgoje (zaščitene košarkarske table, zaščiteni, ovalni robovi na orodjih, ipd.). Na področju športne infrastrukture so nas prehiteli številne šole, tudi takšne s precej manjšim številom učencev. Seveda se zavedamo, da gre za zahteven projekt, za katerega je potreben tehten razmislek, toda ob tem ne pozabimo, da se takšna izjemna priložnost, kot jo imamo sedaj, ponuja zelo redko. Menimo, da vlaganje v naše najmlajše nikoli ne more biti zgrešena investicija, zato se ta vložek ne sme meriti samo v denarju. Vsi se moramo zavedati, da današnji »sedeči« način življenja otrok in mladine zahteva kvalitetno športno vzgojo ter možnost dodatnega ukvarjanja s športom tako v času pouka kot tudi po njem, bodisi v okviru šole, bodisi v raznih klubih in društvih. Zakaj ne bi imeli v naši občini športno dvorano, na katero bomo lahko vsi ponosni, katere obstoj bo v širšem interesu, njena izgradnja pa želja ter zasluga vseh nas in ne le določenih posameznikov. Zato si želimo in upamo, da bomo čimprej dobili novo telovadnico, saj jo za varno in kvalitetno športno vzgojo, za omogočanje športne vadbe tako raznim klubom kot rekreacijskim skupinam ter za nadaljnje doseganje dobrih rezultatov nujno potrebujemo. Naše želje so želje in potrebe vseh šolajočih se otrok (kar 460 od skupno 740 otrok je izbralo takšno ali drugačno obliko športne dejavnosti), ki preraščajo medsebojna nesoglasja. So le njihov klic k zdravemu in biopsihosocialno naravnemu, zdravemu načinu življenja, ki ga je v današnjem vsakdanu vse težje doseči.

Darjan KOVAČIČ

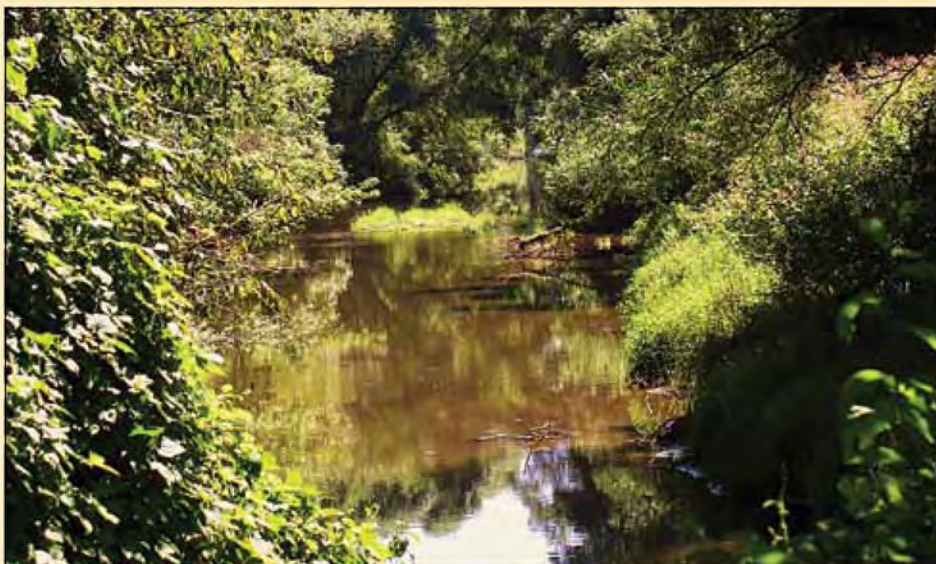
"Odnos človeka do (pol)naravnega sveta ob reki Muri"

V poznih 80. letih prejšnjega stoletja se je na območju SV Slovenije ob podpori mnogih strokovnjakov iz drugih delov Slovenije in tudi tujine izoblikovala močna iniciativna skupina, ki je imela značaj, lahko bi tako rekli, »zele-nega buditelja«. Njena naloga ni bila lahka, saj se je strokovno-intelektualna manjšina spopadala z močnimi ekonomsko-političnimi lobiji, ki so želeli uveljaviti svoje interese tudi v obmurskem prostoru. Odprla se je prava vojna argumentov, ki v samem izhodišču ni predvidevala konfliktnosti interesov. S tem se je prvič v zgodovini pokrajine ob reki Muri začelo javno razpravljati o ekološki vlogi reke za širšo regijo in težnji po ohranjanju kompletnega rečnega ekosistema in življenja v njem. Osnovni argument za ohranjanje tega kompleksnega pluvialno-arboralno- antropogenega ekosistema je biodiverziteteta. Biodiverziteteta ali biotska pestrost je v zadnjih nekaj desetletjih postala glavni argument naravovarstvenih teženj pri vzpostavljanju mehanizmov ohranjanja ogroženih življenjskih prostorov in vrst. Da je Zemlja planet raznolikih bitij, ni sodobno spoznanje, temveč sega v filozofijo Antike in starih indo-kitajskih civilizacij. Šele z uveljavljanjem darvinizma (v spomin velike-mu naravoslovcu, znanstveniku in humanistu Charlesu Darwinu, katerega 200. obletnico rojstva in 150. obletnico izdaje njegove publikacije O izvoru vrst z naravnim izborom, ki je premaknila temeljna spoznanja o nastanku sveta, letos praznujemo, poteka tudi v SLO več aktivnosti) pa je začel človek dejansko odkrivati širino biotske pestrosti na tem planetu. V kolikor se omejimo na prostor ob reki Muri, ki je po mnenju mnogih strokovnjakov, ljubiteljev in poznavalcev narave edinstven v tem delu Evrope, lahko hitro pridemo do spoznanja, da se s tem prostorom ravna skrajno brezskrbno in neodgovorno. Seveda govorimo o odno-

su do ohranjanja biodiverzitete reke Mure z okolico, čeprav je Evropska skupnost ponudila pravo orodje, da do tega ne bi prihajalo. Govorimo seveda o Naturi 2000. Pri Naturi 2000 gre za »omrežje posebnih varstvenih območij«, ki jih vsaka članica EU v pristopnih pogajanjih opredeli in razglasi in to na podlagi dveh direktiv, po t.i. Ptičji direktivi iz 1979 (SPA), ter po t.i. Habitatski direktivi iz 1992 (pSCI). S tem se država članica zaveže, da bo na območjih Nature 2000 vzdrževala in ohranjala naravno (oz. polnaravno) stanje, kot je bilo ob razglasitvi območja in da se stanje v tem območju zaradi vpliva človeka ne sme občutno poslabšati. Prvobiten cilj vzpostavljanja te mreže je ohranjanje evropsko pomembnih živalskih in rastlinskih vrst ter redkih ali ogroženih habitatov. V Evropi namreč obstajajo nekatere avtohtone vrste in habitatni tipi, ki so na prednostni listi za varovanje in ohranjanje in so opredeljeni v omenjenih direktivah. Pogoj za Naturo 2000 je dokaj močna populacija ene od klasiifikacijskih vrst oz. dovolj vitalni habitat. Za Naturo 2000 je bilo razglašeno tudi ožje porečje reke Mure, od Čeršaka do tromeje, s pripadajočimi gozdnimi površinami, vključujoč tudi jelšev poplavni gozd- Črni log. V to območje sega tudi del občine Beltinci in po podatkih Agencije republike Slovenije za okolje znaša 763,624 ha, kar je približno 12,3% glede na celotno občino. Gre za ozko pasovno območje vzdolž reke Mure (KS Dokležovje, KS Ižakovci, KS Melinci), ki v glavnem vključuje ostanke nekdanj obsežnejših nižinskih poplavnih gozdov, pa tudi nekatere obdelovalne površine znotraj poplavnega pasu do nasipa. Toda območja Natura 2000 ne morejo (pre)živeti zgolj na papirju, ampak morajo živeti in dihati z lokalnim prebivalstvom, saj tu ne gre za strogo zavarovana naravna področja v katerih je človeška dejavnost minimalna oz. celo prepovedana, temveč gre v veliki meri za taka območja, kjer človek živi in kjer se ravno s pomočjo človeške dejavnosti ohranja biodiverzitet. Številne, navidez naravne habitate, je soustvaril človek in v njih so se naselile številne živalske in rastlinske vrste. In reka Mura ni izjema! Zaradi svoje edin-

stvenosti v sistemu porečij na slovenskem ozemlju so se ob reki Muri ohranili prvobitni gozdni ekosistemi, v katerih živijo evropsko pomembne vrste kot so npr. rogač (*Cervus elaphus*), srednji detel (*Dendrocopos medius*), črna štorclja (*Ciconia ciconia*) ali belovrati muhar (*Ficedula albicollis*). Ti gozdovi so v evropskem merilu posebnost, saj predstavljajo ogrožene habitatne tipe, ilirske hrastovo-belogabrove sestoje (*Erythronio-Carpinion*), obrečna belovrbovja (*Salicion albae*) ter jelševja in jesenovja (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*). Toda gozdovi so le en tip naravnih ali polnaravnih (takih, ki jih je soustvaril človek) habitatov. Ob Muri najdemo tudi dobro ohranjene mrtvice in še aktivne kanale, vedno se spreminjajoča prodišča, vlažne travnike iz zvez *Molinion*, *Calthion* in *Arrhenatherion* ter opuščene gramoznice, ki so postale drugoten življenjski prostor številnim redkim in ogroženim živalskim ter rastlinskim vrstam, med katerimi so take, ki jih v drugih delih Slovenije ne najdemo ali pa so izjemno redke. Med rastlinami so take plavček (*Salvinia natans*), vodna škarjica (*Stratiotes aloides*), streluša (*Sagittaria sagittifolia*), navadna vodna lečica (*Wolffia arrhiza*), trižilna vodna leča (*Lemna trisulca*), žabji šejek (*Hydrocharis morsus-ranae*), trobelika (*Cicuta virosa*), beli lokvanj (*Nymphaea alba*), južna mešinka (*Utricularia australis*), med živalmi pa velika senčica (*Umbra krameri*), sabljarka (*Pelecus cultratus*), močvirska sklednica (*Emys orbicularis*), ni-

žinski urh (*Bombina bombina*), česnovka (*Pelobates fuscus*), temni mravljiščar (*Maculinea nausithous*), dristavični spreletavec (*Leucorrhinia pectoralis*), zelena deva (*Aeschna viridis*) in seveda vidra (*Lutra lutra*). Vsekakor je z naravovarstvenega vidika pomembno, da na reko Muro gledamo celovito! Partialni interesi na njenih odsekih niso v skladu z varstvenimi smernicami za ohranjanje celotnega ekosistema, četudi se morda zdi, da so nekateri odseki reke Mure privlačnejši za človeške dejavnosti. Na nepopolne argumente, kot je npr. ta, da na »tem delu pa črne štorclje in belih vrb ni«, se ne moremo naslanjati in iz njih načrtovati dejavnosti, ki niso v skladu s smernicami Nature 2000 zgolj zato, ker na tem ali onem odseku omenjenih vrst ni. Narava ni vrt, ki bi ga lahko človek urejal po svojih željah. Živali in rastline ne zasedajo 1000 let istega prostora, ampak migrirajo. Enako je s habitati. Prodišča so najbolj jasen primer nestalnih habitatov na reki Muri. Ohranjati jih je potrebno takrat in na tistem mestu, ko so, saj jih visoka voda lahko zopet prestavi. Človek pa želi naravo ujeti in jo vpeti v svoje »kratkoročne« interese. Večina človeških dejavnosti ima dandanes prej negativen kot pozitiven učinek na samo naravo in na okolje, v katerem človek biva. V veliki meri so stabilna naravna ravnovesja porušena, zato se ljudje pritožujejo čez naravo, češ, kako je muhasta (prim. poplave na Muri). Z ukrepi, kot je razglasitev in upravljanje z območji Nature

Spokojnost ob pogledu na neokrnjeno naravo.

2000, pa lahko vsaj nekaj škode, ki smo je povzročili naravi, popravimo. S tem, ko smo vsaj teoretično pristopili k varovanju narave, smo naredili velik korak k praktičnemu ohranjanju narave. V preteklosti je na biodiveziteteto območja v veliki meri vplivala le reka Mura. Kasneje, z naseljevanjem ljudi v ta prostor, pa razni antropogeni vplivi, ki so vključevali urbanizacijo območja, širjenje obdelovalnih površin, krčenje avtohtonih gozdnih površin, regulacije vodotokov, izgradnje infrastrukture in številnih drugih posegov. Vzporedno s tem so se izoblikovali novi habitatni tipi, v prostor so se naselile nove živalske in rastlinske vrste, ki so se sčasoma naturalizirale ali pa so se razvile v invazivne vrste, ki izpodrivajo domačo floro in favno. Šele ob koncu 19. stol. in bolj v 20. stol. se je s povečano dejavnostjo človeka in manjšanjem rečne dinamike Mure in njenih pritokov začela pokrajina ob Muri spreminjati. Z intenzivizacijo poljedelstva, izrabo prostora, izgradnjo velikih cestnih omrežij, mostov..., opuščanjem tradicionalnih oblik gospodarjenja (kot so npr. ekstenzivni travniki, visokodebelni sadovnjaki, bogate njive s plevelnimi vrstami...) in povečanimi urbanističnimi pritiski v okolje (izgradnja obrtnih con in trgovskih centrov, širjenje naselij...), je »tradicionalna« podoba pokrajine ob Muri, kot jo opevajo pomurski kulturniki, izgubila svoj obraz. O t.i. »kulturni krajini« ali tudi »tradicionalni krajini« ne moremo in ne smemo več govoriti. Soočamo se z velikimi okoljskimi problemi, ki jih skušamo reševati na velikih ravneh. Pri tem pozabljamo, da se principi in zakoni ekologije kot znanosti in stroke, lahko aplicirajo tudi na nižjih, bolj izvedljivejših nivojih. S pametnim gospodarjenjem lahko rešimo številne probleme, ne da bi proizvajali nove. Za obstoj narave je pomembno predvsem eno: človek kot subjekt in nosilec družbene zavesti, moralne odgovornosti in socialni akter, mora nujno spoznati, da so-biva na živem planetu, katerega funkcionalni del je. Ni pa edini. Človek je le eno izmed milijon drugih bitij, ki živijo znotraj nekega velikega ekosistema, bioma. Ko se začne eno bitje v prostoru obnašati protislovno naravnim zakonom, se ekosistem zruši, z

njim pa izgine življenje vezano na tak ekosistem. Čeprav se zdi, da obstoj (pol) naravnega sveta ob reki Muri visi na nitki zaradi pojavljanja novih in novih investicijskih projektov, s katerimi bi nadebudni posamezniki radi izčrpali naravne danosti za piškavil nekaj evrov slave, pa ji s strani lokalnega prebivalstva preti dosti večja nevarnost kot s strani velikih investorjev. Ta nevarnost se imenuje BREZBRIŽNOST. V ljudeh tli mnenje, da so nezmožni spreminjati svet okrog njih, zato se jih lotevata brezbriznost in melanholija, ki je strup rana za ohranjanje narave. Tisti, ki mu je vseeno, kaj se dogaja z živalstvom, rastlinjem, habitatmi, pitno vodo, rodovitno prstjo, mora v tej slepoti spregledati, sicer bo potegnil za sabo ostale. Sliši se kot neka paraklerikalska ideologija ali radikalna ekološka zavest, vendar to ni. Komur je vseeno, mu je pač vseeno. Na prehodu iz 18. v 19. stol., v večji meri pa pozneje, so oba bregova reke Mure delno regulirali in utrdili ter s tem omejili rečne poplave. Posledično se je zmanjšal prinos sveže rodovitne prsti iz Alp, kar je kasneje vodilo k intenzivnejši mineralizaciji tal v kmetijstvu, za kar bi sicer poskrbela reka sama. Zaradi teh posegov se je začela struga poglobljati in zamuljati, kar je privedlo k temu, da je voda mestoma izgubila stik s podtalnico. Danes Mura nima stika z mrtvicami, razen tam, kjer človek umetno vzdržuje ta stik. Mura tudi nima možnosti, da bi ustvarjala nove mrtvice. Z velikimi (t.i. stoletnimi) poplavami je reka ustvarila tudi številne mikroreliefne ostaline, ki so v današnjem okolju videti kot mlake, suhe grabe in jarki. V take »grabe« ljudje pogosto namečejo biološke in druge odpadke, s čimer uničijo habitat in življenje v njem. H kopičenju dušikovih spojin (nitratov, nitritov) v prsti in podtalnici pripomoreta tudi pretirano dognovanje z gnojnico in gnojem iz velikih hlevov ter kopičenje odpadne biomase na enem mestu. Naravni indikator nitrificiranih tal so koprive (*Urtica dioica*), navadni regrat (*Taraxacum officinale*) in topolistna kislica (*Rumex obtusifolius*). Tudi za obstoj gozdov je v preteklosti poskrbela reka sama. Kasneje je začel človek krčiti predvsem hrastovo-gabrove in topolove sestoje, kar je

kompensiral z zasajevanjem hitrorastočih, neavtohtonih vrst jesena in topola. Izsekavanje večjih gozdnih površin na kritičnih poplavnih območjih privede k večjemu izsuševanju, jačanju poletnih in zimskih vetrov, izumiranju pedofavne in podrasti... Ob koncu 18. stol., predvsem pa na začetku 20. stol., so začele v avtohtono vegetacijo vdirati tuje rodne vrste rastlin, ki danes predstavljajo resen problem. Te vrste, kot so žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*), japonski dresnik (*Fallopia japonica*), orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*), octovec (*Rhus typhina*) in robinija (*Robinia pseudacacia*) tvorijo goste sestoje in dušijo nižje, manj konkurenčne vrste. Zaraščanje nekdanjih travnatih površin manjša biotsko pestrost in slabi filtrirno sposobnost vegetacije. Tudi intenzivno dognovanje manjša diverzitetu travnikov. Na izginjanje travnatih površin pa vpliva tudi sprememba namembnosti površin iz travnikov v obdelovalne površine. Opuščanje intenzivne rabe pesticidov pripomore k nižanju koncentracije strupov v podtalnici in prsti (izgovor, da en posameznik k temu ne pripomore, je slab zgled za druge...). Pregloboko in prepogosto oranje uniči živalstvo v 20 cm vrhnji plasti, tisto, ki bi razkrojila gnoj v rodoviten humus. Regulacije vodotokov, izkop drenažnih jarkov v travnikih, poglobljanje obcestnih jarkov in drugi izkopi sicer pripomorejo k odtekanju odvečne vode, a hkrati slabijo vitalnost prostora, nižajo podtalnico ter spreminjajo avtohtone habitate v revne habitate s tujerodnimi vrstami. Zato mora ohranjanje celovitosti Murinega porečja (vključujoč tudi njene pritoke Ledavo, Kučnico, in Ščavnico) kot celote, ne le ohranjanje njenih posameznih odsekov, postati ključna domena in postavka, iz katere izhajajo tudi nadaljnje smernice za vzpostavitev potencialnega regijskega ali krajinskega parka Mura. S to mislijo končujemo uvodno razmišljanje o prostoru ob reki Muri, ki je tako skrivnosten in poln lepote, da ga bomo skupaj odkrivali še na mnoge različne načine. Vabljeni, da se odzovete Murinemu klicu.

Branko BAKAN, naravoslovec

Kulturno umetniško društvo Dokležovje

V okviru KUD Dokležovje deluje moški pevski zbor. Ta vsako leto januarja pripravi že tradicionalni Večer moškega zborovskega petja. Tudi letos smo se na ta večer skrbno pripravljali in ga uspešno izvedli. Tokrat smo v goste povabili moški pevski zbor Būjraš iz Ižakovca in kvartet iz Martinja. Vsak zbor se je predstavil s svojim sklopom pesmi, nazadnje pa so vsi pevci še skupaj zapeli izbrane pesmi. Njihovi ubrani glasovi so lepo zazveneli in navdušili poslušalce, ki so jih nagradili z burnim aplavzom. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Po prireditvi se je druženje nadaljevalo ob prigrizku in dobri kapljici. Domača pesem se je ta večer slišala še dolgo v noč, saj so se pevcem pridružili še vsi ostali prisotni. Iz pogovorov obiskovalcev je bilo slišati veliko pohval in priznanj. Povedali so, da si takšnih večerov in druženja ob pe-

Dogaja se... v KD "Marko" Beltinci

Podoknica Marsikdo se z nostalgijo spominja časov, ko so fantje zapeli na vasi ali dekletu pod oknom. Ubrano petje fantov je marsikateremu dekletu vznemirilo srce in privabilo solze sreče na obraz. Rojstni dan ene izmed naših plesalk pa je bil povod, beseda je dala besedo, da smo fantje iz KD »MARKO« sklenili, da bomo obudili ta lepi, stari običaj. Prijetno presenečenje je bilo obojestransko, zato smo sklenili, da bomo s podoknico počastili vse naše članice. Z veseljem pa bomo šli zapet tudi drugim, če nas boste povabili. Torej, če želite svojemu dekletu, mami ali komu drugemu podariti nepozaben večer, nas pokličite.

Pevci moškega pevskega zbora iz Dokležovja s prvakom SDS Janezom Janšo.

smi želijo tudi v prihodnje. Moški pevski zbor je v mesecu marcu nastopal tudi v Bakovcih. Odzvali so se na povabilo tamkajšnje krajevne skupnosti. Ta je organizirala zanimivo predavanje prof. dr. Janeza Bogataja. Predavanje je potekalo v več delih in naš zbor je vmes zelo lepo in občuteno zapel kar nekaj pesmi. Sledilo je druženje ob kozarcu ter navezovanje novih poznanstev. V

mesecu aprilu je moški pevski zbor nastopal v hotelu Diana v Murski Soboti. Zapeli so na slavnostni akademiji ob jubileju regijske koordinacije SDS. Zbrane je nagovoril tudi predsednik stranke g. Janez Janša. Po prireditvi je čestital pevcem in zborovodji Alojzu Balažicu za ubrano petje.

Predsednica KUD Dokležovje Majda Zver

Povabilo: Na tem mestu bi povabili mlade, dijake, študente, skratka vse, ki imate veselje do plesa, petja in glasbe, ki bi radi nastopali, se udeleževali mednarodnih turnej, preprosto se fajn imeli, da se nam pridružite. Vabljeni v prijeto družbo, če že imate kaj plesnega

znanja, si ga šele želite pridobiti, znate igrati na kak instrument ali lepo poje-te. Pokličite nas na tel. št.: 041 271 020 ali nam piši na naslov: info@marko-beltinci.net. Veseli bomo tvoje družbe.

Primož SRAKA

Podokničarji in naša prva slavnjenka.

"Potepanje" članov KD "Marko" po Berlinu

Berlin je zopet glavno mesto Nemčije. Velika večina vas prav dobro ve, da je bil Berlin glavno mesto Nemčije še v času 2. svetovne vojne, da je bil potem razdeljen na vzhodni in zahodni Berlin – ta je bil na ozemlju Vzhodne Nemčije in da je bil ponovno združen 1990, ko so začeli podirati zid. Takrat je postal ponovno glavno mesto Nemčije. Vsekakor imajo veliko zaslug za rušenje zidu Vzhodni Nemci, ki so dneve in noči mirno demonstrirali in zahtevali politične pravice. Zato so 9. 11. 1989 vzhodnonemške oblasti dovolile, da so odprli kar nekaj prehodov. Zelo zelo težko si je predstavljati težke življenjske usode predvsem Vzhodnih Nemcev v času hladne vojne in železne zavese. Težko si je predstavljati, da je bil v noči iz 12. na 13. avgust 1961 zgrajen 156 km dolg in več kot 2 m visok zid, ki je ločil Vzhodni Berlin od Zahodnega, opremljen z bodečo žico, kontrolnimi stolpi in praznino 100 m od zidu. V ta namen so razstrelili celo cerkve, da Vzhodni Nemci ne bi mogli videti na Zahod. Del zidu je ohranjen kot opomin na tiste čase in ga trenutno obnavljajo v počastitev 20. obletnice padca. V spomin na berlinski zid je ustanovljen tudi muzej z imenom Checkpoint Charlie, ki je dobil ime po najbolj znanem prehodu med Zahodnim in Vzhodnim Berlinom. V njem si je moč ogledati številne predmete, ki spominjajo predvsem na poskuse prebegov Vzhodnih Nemcev (prirejenih avtomobilov, balonov, celo podmornice..) in kot spominek kupiti delček zidu. Na zid pa spominjajo tudi tlačkovi na ulicah ter še vedno nepozidana »nikogaršnja« zemlja. V Berlinu živi danes približno 3,7 milijonov ljudi, predvsem Nemcev, veliko je tudi

Berlinski zid - simbol ločenih Nemcev v času hladne vojne.

tujcev. Med temi prevladujejo Turki, ki se ukvarjajo predvsem s prodajo sadja in zelenjave. Berlin je bil ob koncu vojne, leta 1945, skoraj do tal porušen, obnovile so ga ženske zaradi pomanjkanja moške delovne sile in je zrasel na »štirih vzpetinah«, to je ostankih ruševin. Kdor obišče Berlin, se mora obvezno ustaviti pri Brandemburških vratih, saj velja, da če tega ne stori, ni bil v Berlinu. Alexanderplatz spada prav tako med zgodovinska jedra Berlina. Na njem so se dogajali številni revolucionarni dogodki, pomembni za Nemčijo. Za turiste pa je danes vsekakor zanimiv televizijski stolp, visok 365 m, ki zaradi višine nudi lep razgled na mesto, vse to pa se dogaja v vrteči se krogli. Na trgu stoji tudi cerkev, v kateri je prav tako kot v naših Hrastovljah freska Mrtvaški ples. V Berlinu lahko danes obiščete 60 tematskih muzejev, prav tako so tam tudi številne druge kulturne ustanove. V predmestju je bilo ustanovljeno prvo koncentracijsko taborišče Sachsenhausen, v katerega so med vojno pripeljali na tisoče »nezaželenih«, kraj pa je danes nenavadno miren, sliši se celo prtiče petje.. Če primerjam Berlin in Munchen, je Berlin mnogo bolj po mojem okusu zaradi veliko veliko zelenih površin. Na vsaki ulici je moč videti vsaj dve vrsti dreves, na mnogih so tudi štiri. Urejeni so tudi številni parki. Izvedeli smo, da je tudi berlin-

ski živalski vrt eden lepših v Evropi. Ustavili smo se in zaplesali pred Europa-Centrom, velikim nakupovalnim središčem s številnimi trgovinami, ki pa se ne more primerjati s tretjo največjo veleblagovnico v Evropi KaDeWe. Ogledali smo si še številne znamenitosti Berlina: Reichstag, številna veleposlaništva tujih držav, se povzpeli na razgledni stolp nad nemškim parlamentom, od koder je čudovit razgled po vsem Berlinu, si seveda skozi stekla ogledali prostore, kjer zasedajo nemški parlamentarci, obiskali olimpijski stadion, na katerem igra nogometne tekme prvligaš Herta in na katerem so potekale še najverjetneje zadnje priprave na svetovno prvenstvo v atletiki, ki se je odvijalo avgusta. Ogledali smo si novo športno dvorano, ki se imenuje O2 in v kateri je v evropski ligi tekmovala tudi košarkarska ekipa Union Olimpije. V spomin na holokavst je postavljen ogromen spomenik (v obliki različno velikih kvadrov in kock, ki predstavljajo ogromen labirint) pred ameriškim veleposlaništvom.

Za nepozabna doživetja gre velika zahvala gospodu Alojzu OZMECU in odlični vodički, gospe Danieli - Mariji ZULA, ki nam je z odličnim poznavanjem razmer ter osebno noto še posebej lepo predstavila to mesto.

Jelka Breznik

Mednarodni 7. praznik buč - pozdrav jeseni v Lipovcih

Turistično društvo Lipovci je organiziralo tradicionalni, že 7. Praznik buč - pozdrav jeseni, ki je potekal od 11. do 13. septembra 2009 na ŠRC Lipovci. Soorganizator je bil tudi le-tos Zavod za zdravstveno varstvo iz M. Sobote. Uvod v praznik je bila tiskovna konferenca 7. septembra. Tridnevni program našega praznika je bil vsebinsko bogat in raznolik. Prvi dan smo postavili razstavo starega poljedelskega orodja, ki samo še spominja na nekdanja počasna in težavna kmečka opravila. Prireditveni prostor je bil v znamenju mnogoterih razstavljenih buč in bučnih aranžmajev. Čudovite so bile poslikave buč najmlajših iz vrtca Beltinci, svojo izredno mojstrovino v slikanju pa so prikazali tudi učenci osnovne šole Beltinci. Mislim, da je kakšna poslikana buča popestrila njihove šolske prostore. Najmlajšim je bilo namenjeno še izdelovanje takoimenovanega »mavričnega krožnika«. Mentorji iz vrtca, osnovne šole in iz ZZV MS, ki so vodili aktivnosti, pa so se pomerili v podiranju kegljev z bučkami. Moram poudariti, da so že prvi dan v programu sodelovala mnoga gospodinjstva, ki so pred svoje domačije postavila na ogled zelo domiselne skulpture iz buč. Drugi dan praznika je bila razstava znanih izdelkov »lipovske zlatarne« in tudi razstava zelišč, degustacija zeliščnih namazov ter zeliščnega peciva, tudi paštete z bučnimi semeni iz mesarije Kodila. Predavanje in razgovor o zdravilnih zeliščih, ki sta ju vodila dr. Nikolaj Szepessy in Gordana Toth, je bil uvod v ustanovitev Društva zeliščarjev občine Beltinci. Vpisanih članov na tem ustanovnem zboru članov je

43. Za predsednika društva je bil soglasno izvoljeni dr. Nikolaj Szepessy, za podpredsednico Vera Bezjak in za članico predsedstva Emica Mesarič iz ZZV. Tričlansko predsedstvo bo poskrbelo za registracijo in vse drugo. Tega dne smo s kamero dokumentirali vse skulpture iz buč pred domačijami. In kulinarika? Hm, kako slastne so bile ponujene pečene bučke! Tretji dan je bilo pravo mednarodno vzdušje praznovanja, še posebno, ker TD Lipovci beleži petnajstletni jubilej aktivnega dela. Dopoldne je kuhalo bučni golaž 17 ekip iz 5 držav: Francije, Hrvaške, Madžarske, Poljske in Slovenije. Kjer je dim, tam je tudi ogenj, pravi pregovor. Naše ekipe so dimile, predno so pod kotlički drva dobro zagorela. Skuhana jed vsake ekipe je bila dobra, zato je strokovna ocenjevalna komisija imela težko delo. Podelila je priznanja vsem ekipam, prvo mesto pa je vseeno pripadlo ekipi Hrvaške. Vzoredno s kuhanjem je TD Lipa prikazovalo ročno trebljenje buč in zanimivo sušenje semen s strojem lastnega izuma. V kulturnem programu ob 14. uri je bil slavnostni govornik predsednik TZS Dominik S. Černjak, ki je poudaril pomen turizma in takšne prireditve za turizem. Ob jubileju je TD Lipovci izročil Priznanje TZS z bronastim znakom. Priznanje PTZ za uspešnih

15 let je izročil podpredsednik PTZ Valentin Odar, priznanje za uspešno delo pa tudi predsednik KS Lipovci Franc Cigan. Župan Občine Beltinci Milan Kerman je v govoru poudaril izredno uspešno delo TD. Sicer pa so v kulturnem programu sodelovali še Moški pevski zbor Lipovci, pevke iz Madžarske, zabavna skupina iz Vuhreda oz. Radelj ob Dravi ter tamburaši iz Beltinec. Za petnajstletno aktivno društveno delo je TD Lipovci podelilo Priznanja šestim posameznikom in petim družinam. Priznanje za Najdomačijo 2009 si je prislužila družina Toplak-Vegič, Lipovci 259. Najdebelejša buča, ki je tehtala 101 kg, pa je zrasla v TD Stara cesta, kamor je odšla tudi nagrada. Ob rob uspešno uresničene programa mednarodnega 7. Praznika buč - pozdrav jeseni je potrebno poudariti, da je s solidno logistično povezavo in motiviranim prostovoljnimi društvenimi delom možno izpolniti takšno zahtevno nalogo, ki promovira društvo, kraj, občino in tudi državo. Za pomoč pri uresničitvi Praznika buč-pozdrav jeseni 2009 se zahvaljujem vsem donatorjem in darovalcem srečolovnih dobitkov, kakor tudi posameznikom za opravljeno prostovoljno delo.

Janko BEZJAK, predsednik TD

Predsednik TZS Dominik S. Černjak podeljuje priznanje TZS z bronastim znakom.

Mednarodni spust "Mura 2009"

Mednarodni spust »Mura 2009« je potekal v celoti brezhibno, čeprav je bilo tudi za tisto čmerikavo julij-sko sobotno jutro napovedano slabo vreme z obilico oblakov in plohami. Torej smo se oborožili z dobršno mero optimizma, da bo vreme zdržalo ter se polni pričakovanja odpravili proti avstrijskemu Murecku, od koder smo krenili. Pravzaprav ni bilo nobene pištole, še manj poka, a je bilo kljub temu nekaj v zraku, vsaj pri nas, ki smo se prvič podali te vrste dogodivščini naproti. Zanimivo je bilo opazovati izkušene čolnarje, ki so pripravljali čolne in vse ostalo za plovbo. Vedela sem, da jim lahko popolnoma zaupam, saj sem dobila dobra priporočila o strokovnosti in izurjenosti dokležovskega čolnarskega društva. Okrog pol devete ure zjutraj smo se vkrcali v čolne; nenavaden občutek, tako sredi Mure opazovati levi in desni breg hkrati, človek res nima velikokrat te priložnosti. Spontano se te polastijo domovinska čustva, ki se mešajo z občutki kozmopolitstva, saj so bili prvi dan spusta naši družabniki tudi Hrvat in Avstrijec, ki so se kar kosali v izvirnosti plovil. Res, da je bilo tistih arhaičnih, takšnih, ki so bila nekoč značilna za ta del Mure, bolj malo, vendar je bilo kar nekaj lesenih, značilno murskih, nesodobnih oblik, v katerih je bilo potrebno še bolj pridno vihteti drogove, s katerimi so se čolnarji odpravili. Bili smo prav pisana družčina ljubiteljev Mure, neokrnjene narave in ljudi dobre volje in prvi del spusta je minil zelo dinamično, saj so k temu pripomogle brzice kmalu po prvih kilometrih. Vendar nas je izurjeno oko čolnarjev, ki

Čolnarji pripravljeni na spust.

je vedelo preceniti, kdaj je potrebno krepkeje zaveslati v desno ali levo, kdaj umiriti čoln in ga pustiti, da je zdrknil preko nemirnih valčkov, ki so to pomlad in poletje zaradi obilnega dežja bili skorajda že valovi in vrtinci, vedno znova večje usmerilo. Ko so me ljudje kasneje spraševali, če me je bilo kaj strah, sem jih začudeno gledala, ker niti eno sekundo nisem imela tega občutka. Na čolnu je bilo poskrbljeno za varnost, rešilni jopiči obvezni, tudi za udobje je bilo poskrbljeno. Kljub nekajkratnemu curljanju dežja nam ta ni mogel do živnega, saj je bila na voljo vsa potrebna oprema in ko se je proti popoldnevu pokazalo še sonce, smo bili po prvem postanku v Radkersburgu, kjer so nas pričakali z godbo na pihala ter gostoljubno malico, kasneje na kosilu na Petanjcih vsi prav dobre volje. Vodna pot nas je nato vodila med drugim do ižakovskega mlina, kjer je bila tiskovna konferenca na temo, zaradi katere smo izvedli miroljubni spust, kot znak protesta proti graditvi elektrarn na Muri. Ves čas spusta smo imeli priložnost opazovati rastje in obrežje reke Mure, ki se je v svojem toku zanimivo spreminjalo: medtem ko sta bregova reke v zgornjem delu nekoliko bolj strma, se ne-

kako od Dokležovja proti Razkrižju in Hrvaški začeta spreminjati; struga dobi nekoliko drugačno podobo, je nekako bolj položna, voda se razleže in upočasni, ob nižjem vodostaju se pokaže prod, zarasel s trstičjem in drugim rastlinjem, v katerem imajo svoj življenjski prostor vodne ptice in ostale rečne živali. Če bi bila slikarka, bi se prav gotovo s paleto večkrat podala na mursko obrežje, ker ko jo doživiš, vsaj enkrat, to reko, na način, kot sem jo jaz, jo vzljubiš in nisi več nikoli le samotni sprehajalec na njenem bregu. Spoznaš, in to čisto brez nostalgije, da je reka prostor, ki nas druži, nudi ekosistem ne samo živalim, ampak tudi ljudem in le človek, ki ima posluš za ohranjanje naravne dediščine, je dovolj kulturen, da se sme imenovati homo sapiens. Proti večeru smo prispeli do končne postaje prvega dne spusta, v Žabnik na Hrvaškem. Tukaj nas je pričakala večerja in možnost prenočevanja. Polni dobre volje in prijetno utrujeni od celodnevnega uživanja svežega zraka in nežne govornice murskih valov smo se odločili, da drugo leto prav gotovo ponovimo to izredno in lepo doživetje.

Vida PELC BAJKOVIĆ

Ko kamni jočejo...

(www.mojpes.net, Jana Paholnik) Sterilizacijo in kastracijo Vaših ljubljencev podpira tudi Društvo za zaščito živali Pomurja Murska Sobota. Imate mačka ali mačko? Imate nekastriranega mačka ali nesterilizirano mačko? Imate nekastriranega mačka ali nesterilizirano mačko, ki ga/jo spuščate ven? Ozrite se okrog, kajti okrog vas kamni jočejo. Na glas, kolikor se le da. Upam, da ob skrbnem poslušanju zaslišite tudi mil glasek, ki vas opominja, da ste tudi vi krivi ... za poplavo mačjih mladičev! Vsak muc je živo bitje in lastniki nesteriliziranih zunanjih ali notranje/zunanjih mačk in nekastriranih zunanjih ali notranjih mačkov si ne domišljajte, da vaš pa ne daje živih bitij. Da za vašega mačka zakoni narave ne veljajo. Da ne producira mladičev vsakokrat, ko gre ven, vsakokrat, ko je zunaj. Da vaša mačka pa že ne more biti breja ... Ja, verjetno ob današnji splošni brezbriznosti ne opazite, da je nekje skotila mladiče. Da se ji je kaj zgodilo in so ti mladiči na svojo srečo namesto v počasnem crkavanju v grmovju ali med staro šaro pristali pri začasnih skrbnikih, ki jim je cilj mačkone spraviti do častitljive starosti ... do živega bitja vrednega življenja. Žal jim ne uspe vedno in pogosto so oni tisti, ki se morajo odločiti za prekinitve trpljenja in humano smrt. To so tisti, ki ohranjajo življenja in ki jih smrti malih tujih (morda vaših) mačkic preganjajo v sanjah. Imate mačko, ki jo nesterilizirano spuščate ven ali celo živi zunaj? Imate mačka, ki ga nekastriranega spuščate ven ali celo živi zunaj? Pa se sezona še niti ni dobro začela, a mladih mačkic, ki še niso sposobne same jesti, je kot listja in trave. Pa v resnici le nekaj procentov mačkic pride do rešiteljev. Ostale pocrkajo v mukah, brez hrane, ker jim je mamo

mačko kaj (kdo) ubilo, ker jih je napadla bolezen, ker jih znotraj žrejo notranji, zunaj pa zunanji zajedalci ... ker ... vam ni mar. Predvsem zato, ker vam ni mar. Ker ne slišite jokajočih kamnov, tudi živih bitij ne. Prisluhnite, prosim! Poskusite se ravnati po svoji vesti. Poskusite najti tisto malo, kar je potrebno, da naredite nekaj v življenju vaše mačke ali vašega mačka prav. Ne dopuščajte več, da bi se v ta, za mačke tako krut svet kotilo še več potomcev živali, katere lastnik ste, pa vam ni mar zanjo. Poskusite v sebi najti vsaj kanček človečnosti. Če vam ni mar za zgornje mačke, če ne boste nič storili za svojo, če se boste obračali stran ... lahko pričakujete, da se bodo počasi obrnili stran od vas tudi ljudje. Kajti večno kamen ne bo mogel jokati. Ali ga bomo začeli skupaj poslušati in kaj narediti ali pa bomo vsi šli zelo hitro za malimi in tako krasnimi kosmatimi kepami ... tja, od koder ni vrnitve. Vsak dan znova in znova se srečujemo z željami posameznikov po parjenju njihovega psa/psice ali mačke/mačka, seveda pa se vsak dan srečujemo z zgodbami realnih produktov takih želja - z zavrženimi psi, pasjimi mladiči, celo z dudarji in z zavrženimi mački, mačjimi mladiči in mačjimi dudarji. Trenutno se je

začela poplava zavrženih dudarjev, torej sesnih mačjih mladičev, ki so brez mačje matere in ne morejo preživeti brez človekove pomoči. Tudi pasji dudarji so povsem realnost, torej pasji mladiči brez pasje matere, ki ne morejo preživeti brez naše pomoči. Naša zakonodaja, konkretnije Zakon o zaščiti živali, v svojem 11. členu nalaga: Skrbnik hišnih živali mora z zagotovitvijo osamitve, kontracepcije, sterilizacije ali kastracije živali preprečiti rojstvo nezaželenih živali. Za mladiča, ki je zavržen, nikakor ne moremo reči, da je zaželjen, torej je vsako ravnanje, ki je v nasprotju z navedenim členom, protizakonito in zanj je predvidena globa od 400 do 800, poleg tega pa je še dodatna globa od 400 do 800 za namerno trajno ali začasno zapustitev (15. člen Zakona o zaščiti živali). Kako potem lahko pride do zavrženih pasjih in mačjih mladičev? Zgornje velja tako za pse kot za mačke. Od kod sesni mladiči? Namreč, vsi lastniki legel po vrsti zagotavljajo, da so bili mladiči zaželjeni in smiselno bi bilo, da lastniki za zaželjene mladiče njihovih psic in mačk poskrbijo tako, kot je treba, nikakor pa, da jih zavržejo. V nadaljevanju bom pisala o nerodovniških psih in mačkih, saj se ne zgodi, da bi lastnik rodovniško leglo zavrzel ali grdo ravnal z mladiči, tako s pasjimi kot z mačjimi. Vse preveč dela in sredstev je vloženo v rodovniško leglo in zagotovo se takšnih mladičev ne želimo znebiti. Pri nerodovniških psih in mačkih, torej mešancih in "čistokrvnih nerodovniških" pa se to dogaja vsak dan in ljudje, ki ne vložijo prav ničesar v leglo, z lahkoto zavržejo živa bitja, jih ubijejo ali celo spustijo v okolje, kjer so prepuščeni morebitnim najditeljem ali grozljivemu počasnemu poginjanju v mukah. Najpogosteje so zavrženi, zavezani v vrečah, da bi se sami v groznih in dolgih mukah zadušili, vrženi v jarke, v katerih

jim grozi podhladitev, vrženi na gnoj, ... (pri nadaljnjem naštevanju uporabljajte domišljijo), v najboljšem primeru postavljeni pred vrata katerega od ljubiteljev živali. Včasih so zavrženi skupaj s pasjo ali mačjo materjo, najpogosteje brez. Zgodi se tudi, da jim mammo povozijo avto, da jo namerano poškoduje človek, da zboli za eno od premnogih bolezni ali kako drugače pogine. Nekateri tako zavrženi mladiči preživijo, drugi ne. Nekateri od preživelih imajo potem vse življenje zdravstvene ali vedenjske posledice, drugi ne. Nekateri najdejo svoje dobre vile rešiteljice, nekateri ne. Za prav vse njihove usode je odgovoren človek. To je vsak posamezen osebek, ki dopusti, da ima njegova psica ali mačka nenačrtovane (pogosto tudi načrtovane) mladiče. To je tudi vsak osebek, ki dopusti skok svojemu psu ali dopusti prosto zunanje gibanje nekastriranemu mačku. Če vam je kaj do živih bitij, izrazite skrajni prezir do vseh, za katere veste, da pomagajo pri trpljenju mačk in psov! Vsekakor računam, da ste po branju naročili svojo žival na sterilizacijo / kastracijo. Ne zato, ker jaz pravim, da je tako prav. Zato, ker je tako prav in ker bo s tem prihranjenega mnogo trpljenja mnogim živalim. Odnos med človekom in njegovim hišnim ljubljencem mora čimprej postati enakovreden-ne šele jutri, ampak že danes! Vsa živa bitja se namreč bojijo smrti in bolečine. Življenje je drago vsem, zato moder človek ne bo ubijal in postal vzrok ubijanja! (Buda)

Lilijana ŽIŽEK

Večer pesmi in plesa

Mlada leta – kratka ura! Odlete kot reaktivci. Komaj zraste ti frizura, že si plešec ali sivec. Spet mi les bo pot prekrižal, palica bo kompanjon. Z njo korake trudne vižal bom, ko šel bom v penzijo! (F.M. Ježek)

Pod tem naslovom je potekalo 28.09.2009 srečanje v Gornji Radgoni, ki ga je organizirala Pomurska pokrajinska zveza društev upokojencev Murska Sobota. Pripravila ga je komisija za kulturo in izobraževanje, ki jo zelo uspešno vodi upokojena učiteljica ga. Ema Tibaut. Rdeča nit prireditve je bila – OHRA-NIMO KULTURNO DEDIŠČINO – v sožitju med generacijami. Gostiteljica prireditve je bila OŠ Gornja Radgona ob pomoči Občine Gornja Radgona in tamkajšnjega društva upokojencev. Seveda so številni sponzorji pomagali, da so bili nastopajoči dobro pogoščeni in niso odšli domov lačni in žejni. V kulturnem programu so nastopili učenci glasbene šole in OŠ Gornja Radgona. Tako se je mladost neopazno zlila s starejšo generacijo, ki je prišla z levega in desnega brega Mure, iz Porabja in Maribora. S pesmijo in plesom smo ustvarili pisano mavrico, ki nas je vse ožarila in ogrela ter med nami stkala nevidne vezi. Iz naše občine so nastopile kar tri skupine: pevke Jesensko listje iz Dokležovja, Ljudski godci iz Melinec in pevci Ciglarji iz Melinec. Ljudske pevke iz

Porabja so nas navdušile s svojo izvirnostjo in pristrčnostjo. Iz Maribora so prišle pevke iz DU, s katerimi je pomurska zveza DU letos podpisala sporazum o sodelovanju. Iz Renkovec so nastopili pevci KD Anton Martin Slomšek in nam predstavili kar tri pesmi, ki so jih zapeli ob spremljavi harmonike. Zelo pristrčno in ganljivo pa so se predstavile pevke in pevci iz Doma starejših v Ljutomeru, prav tako ob spremljavi harmonike. Nastopile so še pevke iz Logarovec. Domačine je zastopal ženski zbor DU Gornja Radgona, ki je prav tako zapel tri pesmi ob spremljavi harmonike. Za ples pa so poskrbeli člani folklorne skupine DU iz Križevca pri Ljutomeru, ki so zaplesali splet prleških plesov in ob tem so tudi nas zasrbele pete. Nastopajoči so dokazali, da pesem in ples

združujeta ljudi in to vse generacije. Starejši člani – upokojenci – pa so znova dokazali, da so tudi v tretjem življenjskem obdobju še kako aktivni na vseh področjih in se kljub starosti, bolezni in včasih tudi pomanjkanju sredstev znajo poveseliti. Svoj vsakdanjik preživljajo v druženju in bogatijo sebe in druge. Kljub številnim dejavnostim pa se znajo in zmorejo posvetiti svojim otrokom in vnukom – vse to jim daje moč, da ne klonajo in se tudi ob padcih znajo postaviti na noge. Pesem je tudi po nastopu ubrano zvenela po šoli in nam pričarala nepozaben večer. Ko smo se poslavljali, pa je spontano zazvenelo iz številnih grl: »Oj, zdaj gremo, oj, zdaj gremo, nazaj še pridemo!«

Marija ZVER

VEČER PESMI IN PLESA

Pobiramo sadove svojega dela

»Jesen je tu, ajda se je razcvetela, tu rožnato dehti in tam je bela, dren dozoreva, jate ptic leti, neznano kam srce mi hrepeni!« (Lili Novy)

Naši člani društva tudi v »počitnicah« niso počivali in so s svojim delom razveseljevali občinstvo na prireditvah. Tako smo se predstavili na folklornem festivalu (ko so se predstavljale krajevne skupnosti občine) in skupaj z mladimi prikazali stare običaje. Pevke so sodelovale tudi na Bujraških dnevih v Ižakovcih in se s sodelujočo skupino iz Ljutomer in domačini popeljale z brodom. Na srečanju upokojencev občine Beltinci in upokojencev iz Melinec pa smo 8. avgusta pripravili bogat kulturni program. Sodelovale so pevke, pripravili pa smo tudi skeč Micika in Anika. Zbrani upokojenci so uživali in se od srca nasmejali. V septembru smo bili povabljeni v Selo, kjer smo nastopili na prazniku KURUZE. To je že tradicionalna prireditev v občini Moravske Toplice. Naše članice so sodelovale tudi na sre-

Pevke iz Dokležovja med nastopom.

čanju Skupine za samopomoč žena z rakom dojke Murska Sobota v Kuzmi in se udeležile tudi skupnega izleta. Obiskali smo tudi stanovalce doma Janka Škrabana v Beltincih in jih razveselili s svojim obiskom in programom. Pevke Jesensko listje so se udeležile srečanja pomurskih upokojencev v Gornji Radgoni, izbrane pa so bile tudi za regijsko srečanje v Staršah pri Mariboru. O tem bomo kaj ve napisali v naslednjem glasilu. Seveda smo vmes še delali kaj zanimivega in se pripravljali na nastope. Tako nam res ni bilo dolg-

čas in smo uživali. Naše načelo je, da delo povežemo tudi z druženjem, smehom in praznovanjem rojstnih dni. Vse to nas osrečuje, napolni naša srca in z vaj odhajamo polni vtisov in načrtov za nov delovni dan. V življenju so potrebni drobci sreče, morda le droben cvet, morda le topla dlan, ki te poboža in pogladi, morda beseda nežna, ki ti srce omami, morda le roka, stisk, ki ti prijateljstvo oznanja, morda iskren pogled, ki te vznemiri in predrami.

Marija ZVER

Martinov tek, pohod in kolesarjenje

27 let je lepa obletnica. Zato se mi zdi potrebno, da podam svoja osebna razmišljanja in nekatere spomine o tej prireditvi. Ideja je padla nekega jesenskega dne, ko sva šla tečt s Stankom Srešm. To je bilo v časih, ko je bila rekreacija še izguba časa. Po nekaj kilometrih je padla ideja, da bi tekla v Radence na obisk k njegovemu bratu Martinu Srešu. Po dveh urah teka po rahlem dežju in ko so naju zaskrbljene žene našle pri Tineku, je Stanko dal idejo, da bi stvar ponovili na Martinovo soboto. Ženske so se uprle z besedami: »Kaj pa me?« Pa smo sklenili, da bodo one šle z otroki peš, saj se nam je takrat zdela razda-

lja 21 km kar kratka. In tako se je začelo - čisto družinsko, z nekaj prijatelji, v čast praznovanju godu sv. Martina in sv. Stanislava. Danes, ko se zavedamo pomembnosti gibanja za zdrav način življenja, vas vabim, da združite prijetno s koristnim, zato vam podajam sledeče:

V soboto, 7. novembra 2009
organiziramo
V organizaciji TD Bratonci, TD »Klopotec« Kapela
**27. TRADICIONALNI MARTINOV TEK, POHOD IN
KOLESARJENJE NA RELACIJI
KAPELA - BRATONCI**

Proga :
Kapela (Paričjak – preša TD Kapela)- Turjanski vrh – Hrašenski vrh Murščak – Murski vrh - Vučja vas - novi most na Muri - Bakovci - Dokležovje - Bratonci

Dolžina proge : 21 km

ŠTART :
IZPRED PREŠE TD KAPELA (PARIČJAK)
PO SLEDEČEM PROGRAMU:
pobodniki ob 8.00 uri
tekači ob 9.30 uri
kolesarji ob 10.30 uri

CILJ :
GASILSI DOM V BRATONCIH

- Okrepčevalnica v Malih Bakovcih
- Prostovoljni prispevek vsakega udeleženca je 8 EUR za odrasle, 6 EUR za dijake in študente.
- Vsak udeleženec mora na poti upoštevati cestno prometne predpise in sodeluje na lastno odgovornost
- Organiziran bo prevoz izpred vaško gasilskega doma Bratonci ob 7.20 za pohodnike ob 8.20 za tekače
- Za tekače je možnost tuširanja v slačilnicah NK Bratonci
- Po prihodu na cilj bo pogostitev in družabno srečanje v vaško gasilskem domu v Bratoncih

Informacije:
TD Bratonci 02/5421215 (041922648) – popoldan
TD Kapela

PRIDRUŽITE SE NAM!

Tinek

Poročilo o izvedbi 39. Mednarodnega folklornega festivala Beltinci

Vsakoletna prireditev v našem kraju poteka po predvidenem programu, katerega izbere strokovno vodstvo skupaj z upravnim odborom KUD-a. V našem strokovnem vodstvu sodeluje ga. Valerija Žalig, g. Boštjan Rous, diplomirani etnolog, g. Milan Zrinski, slavist, največjo pomoč pa nam nudi jo prof. Mirko Ramovš, ga. Nežka Lubelj, seveda pa vedno računamo tudi na pomoč JSKD in g.dr.Bojana Knifca. V č e r t e k, 23.7.2009, smo pripravili razstavo Tamburaštvo v Beltincih, ki je bila izredno dobro obiskana in nam je vsem prinesla dosti veselja. Na sami otvoritvi festivala nas je pozdravil župan Občine Beltinci, g. Milan Kerman, in nam zaželel dobro nadaljevanje festivalskih dni, kar nam je, upam, tudi uspelo. Razstavo smo pripravljali z velikim veseljem, saj smo lahko obiskovalcem pokazali resnično stare fotografije naših prednikov. Ki so se kljub sorazmerno težkemu življenju znali tudi poveseliti in tako zanamcem pustiti dragocene spomine. Uvod v festival so nam polepšali naši slavljenci Tamburaška skupina Beltinci pod vodstvom g. Mirka Smeja. V goste so povabili tamburaške skupine iz Črešnjevca, Koroveca in Ljutomera. Bil je lep večer, vendar nam vreme ni bilo najbolj naklonjeno. Ta dan je bila tudi otvoritev razstave pod pokroviteljstvom Obrtno podjetniške zbornice M.Sobota Zacetel je festival. Že sedmo leto zapored so nam polepšali naše prizorišče s svojimi čudovitimi eksponati. Petek, 24.7.2009 Petkovi večeri so že po tradiciji posvečeni folklori, saj je naša folklorna skupina ena najstarejših v Sloveniji. V goste smo povabili folklorno skupino GELMEL iz Belgije, ki je izve-

Tamburaši med praznovanjem 80. letnice.

dla celovečerni, za gledalce zelo všečen program. Simpatični mladi plesalci so se zelo potrudili prikazati različna opravila iz vsakdanjega življenja na plesni način. Prinesli so nam nepoznano plesno izročilo iz daljne Evrope, kar je bila za nas domačine in naše obiskovalce prijetna osvežitev. Prav tako je ta večer gostovala folklorna skupina iz Leopoldorfa v Avstriji, ki je prikazala ples v izvorni podobi in noši. Sami plesalci so bili zelo razpoloženi tudi po končanem programu v prijetnem druženju, ki je potekalo dolgo v noč ob zvokih skupine Horizont. Sobota, 24.7.2009 Najlepši dan festivala je vsekakor sobota, saj je ta dan posvečen vsem prijateljem našega festivala, vsem ljudem, ki želijo doživeti nekaj prijetnih uric med starimi znanci, okušati mnoge domače jedi: potice, pogače, krapce, gibaniče, langaše, koruzne pogače in mnogo jedi, značilne za posamezni kraj naše občine, med drugim tudi žabje krake, ki jih dobro pripravijo krajani Dokležovja. Ta dan nas je s svojo prisotnostjo počastil tudi predsednik države, gospod DANILO TURK s soprogo, gospo BARBARO MIKLIČ TURK, kar je za vse pripravjalce festivala velika čast. Izredno veseli smo, da je v kroniko, ki jo ureja ga. Milici ŠADL, napisal celo stran posvetila. Letos smo se odločili, da se bolje predstavi ena KS, zato smo predsedniku države želeli prikazati postavljanje majoša, kar je značilnost

vasi Gančani, kjer že 90 let postavlja jo ta simbol. Skupaj s predsednikom smo uživali ob tem dogajanju, saj je takšna oblika postavljanja že skoraj pozabljena. Večer je bil posvečen tamburašem naše skupine, ki je naslednica vseh nekdanjih skupin v Beltincih, zato smo v goste povabili najboljšo tamburaško skupino iz Subotice in sicer veliki SUBOTIČKI TAMBURAŠKI ORKESTAR, ki je izvedel celovečerni koncert izvirne ljudske glasbe in navdušil veliko množico obiskovalcev. S svojo vrhunsko izvedbo so samo potrdili besede našega prijatelja g. SLAVKA ŠUKLARJA, ki jih je tudi predlagal kot goste na našem festivalu. Dejal je, da nas bodo očarali, ne samo z izvedbo ampak tudi z užitkom, s katerim dirigent vodi ta orkester in res nas je dobesedno ponel v slavonske ravnice in še dlje. Tudi domačini so nam pripravili svoj kratki koncert naših najboljših narodnih melodij, vmes pa so zaigrali tudi nekaj popularnih priredb zabavne glasbe, zato jim tega ne moremo vzeti za slabo. V celoti smo bili zadovoljni z nastopom obeh skupin. Po končanem kulturnem programu smo nadaljevali z druženjem ob glasbi Obmurskih zvokov. Nedelja, 26.7.2009 Praznik slovenske folklorne pod pokroviteljstvom JSKD je na naš oder pripeljal izbrane skupine, ki so s svojo mladostjo in razigranostjo plesov navdušile tudi zahtevnejše obiskovalce. Iskrena zahvala gre

letošnji selektorici ge.BRANKI MOŠKON za lep program. Sama prireditelj se je začela s tradicionalno povorko pod vodstvom prekmurskega pozvačnika in skupino naših prijateljev ljubiteljev starih koles - DIMEKOV, ki so s svojim mimohodom pripravili prijeten uvod v nedeljsko prireditev. Letošnji slavnostni govornik, g.mag.IGOR

Prvi izpiti kinološkega društva Smrček Beltinci

V soboto, 18. 7. 2009, je na poligonu Kinološkega društva Smrček v Beltincih potekal izpit »B-BH« - izpit za psa spremljevalca s preizkusom obnašanja v urbanem okolju in strokovni izpit za vodnika. Prijavljenih je bilo pet vodnikov s svojimi psi in sicer: Sebastjan Jakob z labradorko Čarno, Marjeta Kisilak z labradorko Riko, Vito Kovačič z labradorko Lajko, Robert Letnar z nemškim ovčarjem Rexom in Alojz Marič z labradorko Gino. Vsi psi in njihovi vodniki so izpit uspešno opravili, o čemer je odločal mednarodni kinološki sodnik Boris Šef. Izpit »B-BH« je sestavljen iz treh delov. Prvi del je izpit za psa spremljevalca na vadišču, kjer se ocenjuje vodenje na povodcu, prostost vodljivost, sedi v gibanju, prostor v gibanju in odpoklic ter odlaganje psa. Drugi del je preizkus obnašanja v urbanem okolju, kar sestavljajo vaje, s katerimi se ugotavlja vedenje psa v odnosu do ljudi, živali in okolja. Pes mora pokazati visoko stopnjo bontona v srečanju s kolesarji, pešci, tekači, skupino ljudi. Prav tako pa mora biti miren in prijazen na odlaganju v urbanem središču. Tretji del je strokovni izpit za vodnika psa spremljevalca, ki je pogoj za pridobitev naziva Vodnik psa spremljevalca, s preizkusom obnašanja v urbanem okolju. Test je sestavljen iz 30 vprašanj iz različnih področij kinologije. Dejstvo je, da so tečajniki za ta izpit

TERŠAR, direktor JSKD, nam je povedal veliko spodbudnih besed, ki so dobro dele vsem pripravljalcem festivala in vsem ljudem dobre volje, ki so poleg svojih obveznosti še pripravljali prostovoljno delati tudi fizično, da se lahko naš festival nemoteno odvija. V to prireditev je vloženega ogromno dela, zato sem še posebej hvaležna vsem Vam, ki

veliko in pridno trenirali. V malo šolo so v povprečju prišli, ko so bili psi stari med 3 in 5 mesecev. Na izpit pa lahko gredo komaj pri dopolnjeni starosti 15 mesecev, kar pomeni, da so v pasji šoli preživeli skorajda eno leto. Vendar pa za uspešno opravljen izpit ni dovolj, da vodnik pride dvakrat tedensko v pasjo šolo, tudi doma si mora vzeti čas in to vsak dan, da uči svojega štirinožnega prijatelja, da se z njim igra, ga pelje na sprehod, ga crklja in razvaja. Skozi vse to ukvarjanje s psom se krepi navezanost psa na vodnika, ki pa je predpogoj za uspešno in zadovoljno življenje s psom na obeh straneh. V enem letu, ki so ga tečajniki preživeli v šoli, so šli skozi program male šole, kjer se naučijo osnov poslušnosti in dobijo nasvete za prijetnejše življenje s psom, prav tako pa se psi spoznajo s svojimi pasjimi vrstniki. V programu junior se osnove še utrjujejo, težavnost pa se stopnjuje. Največ discipline pa zahteva tretji program, šolanje za izpit, kjer psi izpilijo

nam stojite ob strani in nas spodbujate pri našem delu. V pričakovanju sodelovanja tudi v bodoče Vas vse prisrčno pozdravljam in se že v naprej veselim srečanja na naslednjem, 40.MEDNARODNEM FOLKLORNEM FESTIVALU BELTINCI.

Poročilo sestavila LIZIKA ZADRAVEC

že usvojeno poslušnost ter dodajo nove manevre. Kako pa je potekal naš izpitni dan? Že ob 8 h zjutraj smo se zbrali na poligonu. Tečajniki so prihajali eni bolj, drugi manj blede, menda so slabo spali. Psi so bili razigrani in preseščeni, verjetno se jim je v glavi vrtelo vprašanje: »Zakaj je moj vodnik tako resen? Kaj je danes? Še hrane mi je manj dal ...« Ko so zagledali neznan avto, se je napetost stopnjevala. »To sta sodnika, Boris Šef in Dušan Travnikar,« smo jim razložili. »Pa je Šef, ki praviš, da bo sodil, prijazen?« je bilo najpogostejše vprašanje. Pritrdilni odgovor se je zopet izkazal za pravilnega, saj so sodniki največkrat zelo prijazni, pa tudi pravični. Na koncu izpita ti pa še povedo, kaj si dobro naredil in kaj bi lahko boljše, kar je posebna pohvala in spodbuda. Sodnik je tečajnikom razdelil izpitne pole, vrgli so se na izpolnjevanje. Zdelo se je, da jim vprašanja 'Koliko zob ima mladič?', preko 'Ali je pes sposoben abstraktnega razmišljanja?', do 'Koliko ko-

Zadovoljni lastniki in psički po opravljenih izpilih.

rakov mora vodnik narediti pri vaji od-poklic?', ne povzročajo težav. Teoretični del so vsi opravili, zato so lahko pristopili k naslednjemu delu izpita, prikaz poslušnosti na vadišču. Delali so v dvojicah, eden je bil na odlaganju, drugi je opravljal izpit. Začela sta Alojz in Gina, ki sta zelo dobro opravila vse vaje. Od-dahnili smo si: »Prva sta bila ok, po do-brem zgledu se bodo zgledovali tudi vsi ostali.« Sledila sta Vito in Lajka. Naš najmlajši vodnik je psico dobro vodil skozi vse vaje. Rekli smo: »Pa naj še kdo reče, da mladini gredo samo neumnosti po glavi! Če bi bilo tako, Lajka ne bi bila tako pridna.« Naslednja sta bila Robi in Rex, vaje sta gladko opravila. Komentar, ki se je slišal iz občinstva: »Nemški ovčar je itak pes in pol.« Pred-zadnji sta bili na vrsti Greta in Rika,

ki sta tudi uspešno pokazali, kaj znata. »Rika je razposajena, vesela psička, ven-dar je danes lepo delala.« so komentirali njuni sošolci. Zadnja sta bila na vrsti Sebo in Čarna, njuno poslušnost je sodnik ocenil kot najlepšo poslušnost dneva. Vsi so se strinjali, saj smo vmes slišali samo: »Vau, kako Čarna lepo dela.« Sledil je urbani del, kar psom ni povzročalo težav, saj vsako nedeljo gre-do en krog po Beltincih, skoraj bi lahko peli: »Naša četica koraka, strumno in veselo, drug za drugim v ravni vrsti, ...«. Na koncu je sodnik Šef podelil psom potrdila o opravljenih izpitih, izkaznico pa bodo od Kinološke zveze Slovenije dobili po pošti. Vse je pote-kalo gladko, brez težav, dan je imel eno edino pomanjkljivost: Vreme ni bilo takšno, kot smo ga naročili. Vendar se

s tem nismo preveč obremenjevali. Na tem mestu naj še enkrat čestitamo našim izpitnikom. Obenem pa jim pola-gamo na srce, da tudi zdaj, ko imajo izpit, naj še vedno veliko delajo in se ukvarjajo s svojim psom. Prav tako pa naj veliko hodijo po urbanih okoljih s svojim psom, naj pokažejo lepo vzgoje-nega psa, da bomo dodali en kamenček v mozaiku in da bomo ljudi uspeli prepričati, da psi sodijo k človeku in da so psi tisti, ki nam izpolnjujejo življe-nje, ne pa neke nebodigatrebe, ki samo čakajo, koga bodo ugriznile. Za konec pa še misel Jamesa Thurberja: Če verja-mete v raj in pekel, potem bo vsak pes, ki ste ga poznali, v raju. Ljudi bo tam zelo malo. Kinološki pozdrav

Saša ŠTRAUS, Martin PINTARIČ

IX. maraton vrtnega kegljanja slepih in slabovidnih oseb, odlično izpeljan

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Murska Sobota je v pre-

čudovitem ambientu Športno rekreacijskega centra Lipovci in vaškega doma istoimenske vasi izvedlo v soboto, 29.8.2009, in v nedeljo, 30.8.2009, IX. maraton slepih in slabovidnih oseb v vrtnem kegljanju, ki je trajal 24 ur. Nastopilo je 10 ekip iz medobčinskih društev slepih in slabovidnih Murska Sobota, Kranj, Maribor, Ptuj, Ljubljana, Koper, Nova

Gorica, torej 40 tekmovalcev, slepih in slabovidnih oseb. MDSS Kranj I. ekipa je osvojila 1. mesto s podrtimi 1428 keglji, MDSS Murska Sobota ekipa I je osvojila 4. mesto s podrtimi 1238 keglji in ekipa MDSS Murska Sobota II je s podrtimi 1219 keglji osvojila 7. mesto. Tekmovalni duh prijavljenih tekmovalcev vrtnega kegljanja so vzpodbujali njihovi družinski člani, svojci, spremljevalci, prostovoljci ter zunanji sodelavci. Zahvaljujemo se za pomoč zapisnikarjema, postavljalcem kegljev, donatorjem, ki so s svojim finančnim ali materialnim prispevkom omogočili odlično izvedbo tekmovanja. Vzdušje na tekmovanju je bilo resnično nekaj posebnega. Izziv, s katerim so se spoprijele slepe in slabovidne osebe iz celotne Slovenije, je bil velik, saj je izredno naporeno kegljati nepretrgoma 24 ur. Vse to pa se poplača, ko osebe z okvaro vida spoznajo, da so sposobne premagati same sebe in se normalno vključevati v okolje, v katerem živijo.

Kegljači med tekmovanjem.

Marjeta GRABAR

Spoznali Gorenjsko

Koordinatorji v projektu »Starejši za starejši – za boljše zdravje in višjo kakovost življenja doma« iz društev upokojencev nimajo počitka niti v poletnem času. Ponje ter po organizatorje izletov v društvih upokojencev Beltinci, Murska Sobota, Puconci, Turnišče in Lendava je predzadnji dan v juliju prispel avtobus z Gorenjske, iz tamkašnjega hotelsko-turističnega podjetja »Hit holidays«. Poleg Prekmurcev je na desnem bregu reke Mure pobral še predstavnike iz društev upokojencev Gornja Radgona, Radenci, Kapela, Sveti Jurij ob Ščavnici, Križevci pri Ljutomeru in Ljutomer. Odpeljal jih je proti Gorenjski, ki je bila ta dan obsijana s soncem. Po pristrčnem sprejemu v hotelu Špik v Gozd Martuljku je sledil ogled tega hotela, ki so ga dogradili in prenovili do letošnjega junija. Zatem je avtobus 18 predstavnikov Prlekije in Prekmurja, ki jih je vodil predsednik Pomurske pokrajinske zveze društev upokojencev Mirko Lebarič, odpeljal proti Kranjski Gori. Po kosilu v hotelu Kompas je bil

Izletniki občudujejo Gorenjsko.

organiziran sprehod po znamenitem kraju oz. zimsko-športnem središču pri nas, kjer so se v 11. stoletju naselili Slovenci s Koroške ter kraj zaradi številnih borovcev poimenovali Borovška vas. Danes je tukaj evropsko znano smučarsko središče po pobočjih izpod 1631 m visokega Vitranca. V tem kraju se je leta 1884 rodil mladinski pisatelj Josip Vandot (umrl 1944), ki je avtor zelo znanih povesti o pastirju Kekcu in njegovih prijateljih. Enodnevni obiskoval-

ci iz dežele ob reki Muri so se odpeljali še v alpsko dolino pod Poncami, kjer so znamenite smučarske skakalnice v Planici, pozneje pa še do izvira Save Dolinke pri znamenitih Zelencih. Prepolni lepih vtisov z enodnevne ekskurzije po Gorenjski so se Pomurci v večernih urah vrnili v svoje domače kraje ter pričeli razmišljati o tem, kako bodo članice in člani v svojih društvih upokojencev navdušili za Gorenjsko.

Besedilo in fotografija: Filip Matko

Igramo in pojemo

S tem šolskim letom je vrata odprla Glasbena šola Beltinci. Ideja o ustanovitvi samostojne glasbene šole v Beltincih ni nova. Že po selitvi osnovne šole v nove prostore so takratni veljaki razmišljali o ustanovitvi glasbene šole, ki bi delovala v izpraznjenem gradu. Takrat so se dogovorili, da bo na OŠ Beltinci potekal pouk harmonike, klavirja in klarineta, kar je trajalo do leta 1990. Leta 1996 je Občina Beltinci na GŠ Murska Sobota vložila pobudo za ustanovitev dislociranega oddelka GŠ Murska Sobota, ki bi deloval v prostorih OŠ Beltinci. Odziv zainteresiranih otrok in staršev je bil precejšen, vendar je ostalo pri izvajanju pouka harmonike, klavirja in Nauka o glasbi. Tudi sicer je kulturno dogajanje v naši

župniji in občini bilo vedno zelo pestro. Poleg zavidanja vredne folklorne dejavnosti je na tem prostoru delovalo več pevskih zborov in tamburaška skupina. Pred leti smo ustanovili župnijski orkester, kjer je bilo opaziti veliko željo mladih po skupnem muziciranju. Jeseni leta 2007 je padla ideja o ustanovitvi zasebne glasbene šole, ki bi delovala kot organizacijska enota Zavoda sv. Cirila in Metoda Beltinci. Beseda je dala besedo, uredili smo dokumentacijo in v relativno kratkem času prišli do sklepne faze pridobitve dovoljenja za delovanje. Ocenili smo, da lahko glasbena šola prinese okolju veliko pozitivnega, zato je potreben finančni vložek župnije še kako upravičen. Zavod svetega Cirila in Metoda Beltinci je bil z odločbo z dne 03. 09. 2008 vpisan v razvid MŠŠ kot izvajalec

javno priznanih programov GLASBA, PREDŠOLSKA GLASBENA VZGOJA in GLASBENA PRIPRAVNICA. V šolskem letu 2008/09 je na šolo vpisanih 157 učencev, od tega 150 na javno priznane programe (122 – instrument, 28 pripravnica in predš. gl. vzg.), ter 7 na kontrabas in cimbele, kar izvajamo kot nadstandard. Pouk poteka nemoteno, klima na šoli je pozitivna, naši učenci so s svojimi nastopi prisotni na mnogih prireditvah v ožji in širši okolici. Posebno skrb namenjamo skupnemu muziciranju v različnih manjših zasedbah in harmonikarskem orkestru. Šola zelo dobro sodeluje tudi z ostalimi glasbenimi zasedbami v župniji, še posebej z Otroškim pevskim zborom. V tem šolskem letu smo sodelovali na več kot 80 javnih prireditvah v lastni organizaciji ali kot dopolnitev kultur-

Odlični glasbeniki s svojim profesorjem.

nega programa. Naj naštejemo le nekaj večjih prireditvev: - Koncertni cikel 2008/09, v katerem je bilo organiziranih 8 koncertov - nastopi v okviru Tedna starejših v Domu Janka Škrabana in okoliških vaseh - sodelovanje na prireditvi Klic dobrote Škofije Murska Sobota v Lendavi - na praznik svetih treh kraljev smo skupaj z Otroškim pevskim zborom izvedli recital Joče milo detece - na praznik Gospodovega oznanjenja in materinskem dnevu smo nastopili v Domu Janka Škrabana in po okoliških vaseh - na velikonočni ponedeljek smo izvedli Velikonočni koncert, kjer smo predstavili del našega dela - udeležili smo se Revije katoliških glasbenih šol v Mariboru - sodelovali smo na Dekanijskem pastoralnem dnevu v Črenšovcih - skupaj z Društvom harmonikarjev Murska Sobota smo organizirali 5. mednarodno srečanje harmonikarjev v Moravskih Toplicah - sodelovali smo na večini občinskih proslav ob različnih priložnostih - sodelovali smo z Ekonomsko šolo Murska Sobota, Zasebno glasbeno šolo Maestro Gornja Radgona, OŠ Beltinci, OŠ I Murska Sobota, OŠ Fokovci Poleg nastopov smo se udeležili tudi tekmovanj: 3. mednarodno tekmovanje za veliko nagrado Avenik V Begunjah · Alen Buzeti - 82,3 točke in srebrno priznanje · Nikolaj Zver - 94,3 točke, zlato priznanje in 1. mesto

· Alen Pivar - 90 točk in zlato priznanje Mentor vseh treh je Matej Zavec. 5. mednarodno srečanje harmonikarjev v Moravskih Toplicah · Jernej Jerbic 87,33 točke II. nagrada mentor: Boštjan Baša · Alen Buzeti 86,33 točke II. nagrada mentor: Matej Zavec · Nikolaj Zver 92,67 točke II. nagrada - 3. mesto mentor: Matej Zavec · Niko Hari 82,67 točke III. nagrada mentor: Dejan Prasl · Aleksander Cifer 96,33 točke I. nagrada - 2. mesto mentor: Dejan Prasl · Alen Pivar 97,00 točk I. nagrada - 1. mesto mentor: Matej Zavec Alen Pivar je obenem absolutni zmagovalec v disciplini Glasba S. in V. Avsenika in si s Timijem Sveraničem (GŠ Murska Sobota) deli naziv Najobetavnejši pomurski harmonikar Glasbena šola Beltinci je v tem šolskem letu zelo obogatila kulturno dogajanje tako na področju vzgoje in izobraževanja mladih in odraslih, kakor tudi na širšem kulturnem področju. Zagon je bil težak, vendar uspešen. Šola se je odlično vključila v lokalno skupnost. S tesnim sodelovanjem z različnimi organizacijami ogromno pridobi šola sama, prav tako pa tudi partnerji. Vsi si želimo kvalitetnega življenja, zato je Zavod sv. Cirila in Metoda Beltinci zelo odprt za sodelovanje z vsemi v lokalni skupnosti in tudi širše.

Matej ZAVEC, ravnatelj

Schulen - Partner der Zukunft

V šolskem letu 2008/09 se je naša šola vključila v triletni mednarodni projekt Šole - partnerji v prihodnosti, ki poteka na pobudo Nemškega zunanjega ministrstva v sodelovanju z Goethe inštitutom Ljubljana. Cilj projekta je vzpodbujanje in popularizacija nemškega jezika. Za nami je uspešno leto. Dovolite mi, da vas na kratko popeljem skozi aktivnosti, ki so se v okviru projekta odvijale na naši šoli:

POLETNA ŠOLA 2008 V NEMČIJI

Učenci Katja Horvat, Izabela Baša Perša in Jan Peterka so se avgusta 2008 udeležili 3-tedenske poletne šole v Marquartsteinu v Nemčiji v bližini Münchna.

DELAVNICA IN PODPIS POGODBE

25. septembra 2008 smo na 1. skupnem roditeljskem sestanku slavnostno podpisali pogodbo o sodelovanju pri projektu. Pred prireditvijo smo z učenci izvedli tudi nemško delavnico.

SREČANJE RAVNATELJEV PARTNERSKIH ŠOL V BERLINU

Od 23. do 29. novembra 2008 sva se z ravnateljico udeležili srečanja ravnateljev partnerskih šol v Berlinu. Navzeli smo prve stike s predstavniki partnerskih šol.

IZLET V MÜNCHEN

5. in 6. decembra 2008 smo skupaj s 45 učenci in 5 učitelji odpotovali na dvodnevni izlet v München.

KONFERENCA RAVNATELJEV NEMŠKIH PARTNERSKIH ŠOL V SLOVENIJI

10. decembra 2008 je v Ljubljani potekala konferenca ravnateljev nemških partnerskih šol, katere sem se udeležila skupaj z ravnateljico šole, mag. Marico Horvat in predstavnikom Sveta staršev, gospodom Andrejem Kociprom. Konferenca je ponudila priložnost, da spoznamo več o inicia-

tivi partnerskih šol in DSD-programu (Nemška jezikovna diploma) in ob tej priložnosti tudi navežemo stike z drugimi šolami. V projektu PASCH je OŠ Beltinci edina osnovna šola v Sloveniji, kar si štejemo v veliko čast. Ob tej priložnosti smo v trajno last dobili BÜCHERKISTE oziroma knjižno skrinjo.

INTENZIVNI TEČAJ NEMŠKEGA JEZIKA V MÜNCHNU

Od 1. do 19. decembra 2008 se je pomočnica ravnateljice Tadeja Halas udeležila intenzivnega tečaja nemškega jezika v Münchnu.

PASCH - UČITELJSKA AKADEMIJA V BERLINU

Od 15. do 21. februarja 2009 sem se udeležila učiteljske akademije oziroma izobraževanja v Berlinu in sicer na temo Novi mediji in glasba pri pouku (Neue Medien und Musik im Unterricht).

PASCH - SPLETNA STRAN

Predstavitev naše šole skupaj z videom smo v mesecu aprilu objavili na mednarodni spletni strani PASCH-projekta (<http://www.pasch-net.de/>).

IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV ZA IZVAJANJE IZPITOV FIT 1 IN FIT 2

13. in 14. marca 2009 sva se s kolegico Liljano Babič udeležili izobraževanja učiteljev za izvajanje izpitov FIT 1 in FIT 2 na Goethe Institutu v Zagrebu.

VIDEOPROJEKT

Pri pouku nemščine smo se z devetošolci odločili, da naredimo čisto svoj video. Napisali smo besedilo pesmi v nemščini, jo izvedli v raperski obliki in zraven naredili video. Ob tem smo se imenitno zabavali. Video nas je zelo povezal kot skupino, jaz kot učiteljica pa sem bila nad kreativnostjo, izvirnostjo in navdušenostjo mojih učencev zelo in iskreno navdušena. Video smo predstavili na zaključni prireditvi Eko-pomladnega dne ter na slavnostni prireditvi ob odprtju nemške učilnice. Prav tako so ga predvajali tudi na srečanju partnerskih šol avgusta v Jeni (Nemčija).

IZPITI GOETHE INSTITUTA FIT1 in FIT2

Najprej smo v mesecu februarju izvedli poskusne izpite. 20. aprila 2009 je na šoli potekal redni pisni del izpitov Goethe Instituta FIT1 in FIT2. K izpitu FIT1 je pristopilo 24 učenek in učencev 6. in 7. razredov ter 18 učenek in učencev 8. in 9. razredov. Čez nekaj dni so vsi učenci pristopili še k ustnemu delu. Na šolo sta prišli izpraševalki Goethe Instituta. Po začetni tremi pred tujima izpraševalkama so učenci kmalu premagali vse svoje strahove in pokazali odlično znanje nemščine. Seveda so vsi naši učenci izpite tudi uspešno opravili in si tako pridobili certifikat o aktivnem znanju nemščine.

OTVORITEV NOVOOPREMLJENE UČILNICE ZA NEMŠKI JEZIK

Ob številnih prireditvah ob 230-letnici šole smo tako 12. maja 2009 tudi uradno odprli učilnico za nemški jezik, v kateri že od meseca decembra pouk poteka na bolj moderen način. Po zaslugi Goethe Instituta in projekta PASCH smo dobili prenosni računalnik, LCD projektor, dve mobilni tabli, staro zeleno tablo je zamenjala velika nova magnetna, dobili pa smo tudi celo vrsto didaktičnega materiala (učbenike, knjige, priročnike za učitelje, DVD-je in CD-je, didaktične igre). Tri dni so bili naši gostje predstavniki Goethe Instituta: gospod Hendrik Kloninger, novi direktor Goethe Instituta Ljubljana, gospod Michael Hauke, ekspert za nemški jezik iz Goethe Instituta Budimpešta ter gospa Katja Bradač, strokovna delavka za jezikovne programe na Goethe Institutu Ljubljana. Seveda smo se skupaj z učenci zelo potrudili, da so naši gostje imeli kaj videti in da so se pri nas dobro počutili. Skupaj z učenci smo pripravili kratek program, kjer smo pokazali, kaj vse počnemo z novo opremo. V zrak pa smo ob pesmi 99 Luftballons, ki jo poje znana nemška pevka Nena, spustili balone kot simbol prijateljstva in medkulturne povezanosti. Na balone smo pripeli kartice z našimi naslovi.

ŠOLSKA SPLETNA STRAN

Na šolski spletni strani sem pod rubriko PROJEKTI - SCHULEN: PARTNER DER ZUKUNFT s pomočjo učitelja za informatiko Danila Lebarja ves čas skrbela za pregled in aktualizacijo aktivnosti v projektu, kamor vas srčno vabimo tudi v tem šolskem letu (<http://www.o-beltinci.ms.edus.si/>).

MMF (Multimedijski izpit)

Po spletu sem v obdobju štirih mesecev opravljala Multimedijski izpit (MMF), ki ga organizira Goethe Institut. Potrebno je bilo opraviti številne naloge v določenem časovnem obdobju na temo novih medijev (Power Point prezentacije, izdelava učnih listov, testov...). Izpit sem med prvimi uspešno zaključila v mesecu juniju, za kar sem prejela certifikat Goethe Instituta.

Naslovnica videoprojekta

POLETNA ŠOLA 2009 V NEMČIJI

V mesecu juliju se je 3-tedenske poletne šole v Neuruppinu v bližini Berlina udeležilo 5 učencev naše šole: Katja Duh, Nastja Škaper, Evelina Olaj, Niko Sraka in Gregor Horvat. Tukaj je še nekaj Gregorjevih vtisov: *Skupaj s prijatelji Nastjo, Katjo, Evelino in Nikom smo z letalom odpotovali v Nemčijo. Na berlinskem letališču so nas pričakali predstavniki Goethe Instituta in nas odpeljali naprej do vasi Gnowi-*

kow, ki leži v bližini mesta Neuruppin ob Neuruppinskem jezeru. Namestili smo se v mladinskem centru. Spoznali smo veliko novih prijateljev. Pouk smo imeli vsak dan razen sobote in nedelje v dopoldanskem času. Trajal je tri ure z vmesno pavzo. Popoldan je bil namenjen prostemu času, v katerem smo lahko počeli veliko stvari. Slikal sem na steno, naredil sem masko iz mavca in še mnogo več. Ob nedeljah smo se vozili s kanuji. Ob sobotah zvečer smo imeli disko. Imeli smo tudi veliko ekskur-

zij v Berlin, Neuruppin, Rheinsberg in v berlinski živalski vrt. Vse skupaj je zelo hitro minilo in že smo se morali posloviti od prijateljev. Domov smo se vrnili z veliko novega znanja, novimi izkušnjami in novimi prijateljstvi. Bilo mi je zelo zelo všeč. Gregor Horvat, 8.c Pred nami je novo šolsko leto. Z velikim veseljem in zanosom se bomo lotili novih izzivov in vam o njih poročali.

Koordinatorica projekta Lidija Pelc Mes, prof.

Nemščina - igrivo skozi celo šolsko leto

Srečanje s tujim jezikom v zgodnjem starostnem obdobju naj bi po mnenju strokovnjakov ugodno vplivalo na otrokov umski razvoj, na sposobnost govornega izražanja, hkrati pa naj bi otroka pripravilo tudi na uspešnejše srečanje z učenjem tujega jezika pri rednem pouku, saj izkušnje kažejo, da imajo otroci, ki se s tujim jezikom srečajo v zgodnjem starostnem obdobju, bolj razvit občutek za melodiko tujega jezika. Ker je otrok v svoji najzgodnejši dobi izredno dojemljiv, prilagodljiv in hkrati ranljiv, sem zelo pozorna, saj poskušam podajanje snovi prilagoditi osebnosti otroka in ga hkrati tudi ustrezno motivirati. Pri mojem delu igram delo animatorja. Otroci so namreč vse prej kot »pasivni vsrkovalci« novih besed in od njih ne smem pričakovati šolskega sedenja za mizicami. Oni sami so sredi-

Memory macht Spass!!!

šče in v njih moram vzbuditi občutek, da sami odkrivajo nove stvari. V veliki meri se poslužujem različnih »učnih« prostorov, saj to dejavnost vodim skozi celo šolsko leto in tako imam na razpolago različne »igralnice« (igrišče, zelenico, asfaltno površino, igralnico, prostor krajevne skupnosti in še bi lahko naštevale). Da bi delo potekalo čim bolj pestro in raznoliko, smo z otroki

izdelali že veliko didaktičnih sredstev za igro. Za dinamičen potek srečanj si pomagam z gibanjem, mimiko in petjem. Vedno imam pri sebi »zakladnico idej«, s katero prebudim otroke, ko jim pade koncentracija. Tukaj je samo kanček utrinkov pri »vsrkanju« novega znanja nemškega jezika....

Andreja JEREBIC

Čustvena povezava ob glasbi

Glasba nudi otroku veliko ugodja. Rad jo poslušam, pa tudi sam rad poje. Ob glasbi otrok pleše, koraka, ploska, spozna, kdaj se melodija dviga, spušča in to prikaže tudi s telesom. Dokazano je, da se vsak otrok rodi z nagnjenjem

za glasbo, ki se lahko v prvem letu življenja v ugodnih razmerah razvije, v neugodnih pa zvečine zakrni. Glasba namreč vpliva na otrokov telesni, duševni, umski, čustveni in estetski razvoj. Glasba pripomore k boljšemu in lažjemu socialnemu učenju, saj otroke nevede pritegne k vzpostavljanju pozitivnih socialnih stikov. Med otroki se razvijejo spontani pogledi, dotiki, neverbalna komunikacija. Otrok se čuti

sprejetega in v odnosu s sovrstniki enakopravnega. Glasba pripomore k razvoju govora. Vsega tega se strokovni delavki v oddelku tudi zavedava, zato je petje pesmic dnevno prisotno. Ob igri, pri gibanju, pri dnevni rutini, ko je otrok vesel, žalosten in nenazadnje pri umirjanju, kadar gredo otroci počivat. Pri tem pa se razvija čustvena povezava med vzgojiteljico in otrokom. S petjem pesmi otroci doživijo melodi-

Uživamo ob glasbi.

jo, ritem, dinamiko, zvočno barvo in obliko jezika. Tako vplivamo na kul-

turo in lepoto govora. Pomembno je, da otroci glasbo čustveno doživijo. So-

delovanje v glasbenih aktivnostih vodi v pozitivno klimo in počutje. Tudi če se otroci igrajo v drugih koričkah, jih posredovanje glasbe z zgoščenke pritegne. Otrok si že išče prijatelja, najprej naveže očesni stik – nebesedno komunikacijo, kar je pomemben pokazatelj čustev, šele nato sledi dotik, ki je lahko prijeten ali neprijeten. In kadar je za otroka prijeten, se dva primeta za roke in zaplešeta, temu se pridružijo tudi drugi otroci in ne glede na starost že tvorijo formacijo kroga in igra se nadaljuje. Taka dejavnost pripomore k krepitevi samozavesti. Samozavestni otroci s svojo prisotnostjo navdihujejo druge in jim pomagajo.

Milena BALAŽIC

Lutkovna zaposlitev

Napraviti lutko je ustvarjalno dejanje. Narisati jo, izrezati dele telesa, jo sestaviti, navezati na nitke ali jo natakniti na palico...in potem z njo igrati. Vdihniti ji življenje-takšno, kot ga hočemo mi in nihče drug (Varl, B.,1998). Z lutko počnemo še mnogo drugega: odkrivamo nove svetove, se učimo pesmico, z lutko skušamo lepo govoriti, obnoviti pravljico, premagati sramežljivost, dvigniti samozavest ob nastopanju, izražati svoje intimno doživljanje sveta, z njo razreševati konflikt, oponašati situacije v družbi in družini, z njo umiriti otroke ali odvrniti pozornost od nezaželenega vedenja. Lutka je sredstvo za doseganje novih ciljev, tako na področju umetnosti kot narave, družbe, matematike in jezika. Od vseh zvrsti gledališke umetnosti so lutke najpriročajše za prikazovanje pravljič, čudežnih in fantazijskih prizorov. Zato so lutkovne predstave tako blizu otrokom. Svet lutk je svet poezije, humorja, fantastike, svet, ki ne pozna meja med ljudmi, živalmi, rastlinami, predmeti. To je izmišljen in stiliziran svet, stkan iz najtanjšega prediva-fantazije. Lutke lahko letijo,

izginejo, se zmanjšajo, povečajo, lutke živali govorijo z ljudskim glasom, predmeti mislijo in čutijo, cvetje pred našimi očmi raste, drevesa v gozdu plešejo, nastajajo in izginjajo mesta, vasi, gradovi. Motiv lutkovne zaposlitve je bila plesna dramatizacija pesmice Gosenica Romane Krajnčan in pravljica Gosenica dobi krila, cilj pa razvijanje umetniške predstavljalnosti in domišljije z zamišljanjem in ustvarjanjem. Za lutkovno zaposlitev smo porabili: 15 minut za pripovedovanje z lutko, 2 krat po 40 minut za izdelavo lutk in 40 minut za igro. Otrokom sem pripovedovala pravljico z mimično lutko.

Za ozadje sem uporabila predpasnik, na katerega sem menjaje pritrjevala ozadje zgodbe iz slikanice. Izdelava lutk: Ker je oddelek vključen v eko projekt, smo lutke naredili iz odpadnega materiala. Stare termo nogavice pisanih barv smo uporabili za trupe živali, ki nastopajo v zgodbi: za gosenico Osatarko, metulja, kačjega pastirja Prhutaja in polža Slinarja. Ena skupina otrok je oblikovala krogle iz časopisnega papirja, namočenega v zmes lepila in vode, druga skupina je barvala in rezala listke za drevesi, ki smo ju rabili za sceno. Drugi dan smo zamenjali skupine. Krogle iz časopisne-

Trudiva se ustvariti novo lutko.

ga papirja smo dali v termo nogavice, jih prevezali tako, da so nastala telesa lutk. Metulju in kačjemu pastirju smo dodali krila iz svetlih hlačnih nogavic, na katere so otroci narisali poljuben vzorec. Za oči smo našili gumbe in Prhutaju je fantek zalepil oči iz usnja. Živalim smo dodali še nogice in tipalke iz kosmatene žice. Na koncu smo zalepili na živali še palice. Otroci so

bili navdušeni nad lutkami, nad igro. Spontano so se vključili in si vzeli lutke, ki so v stalnem lutkovnem kotičku in z njimi improvizirano zaigrali. Najbolj jim je bil všeč kačji pastir Prhutaj, ki nastopa v zgodbi in prizor, ko se gosnica spremeni v metulja. Lutko, s katero sem pripovedovala, so božali, jo poljubljali. Doma so staršem pripovedovali, kaj in kako igrajo z lutkami.

Ena deklica je rekla, da bo tudi doma z mamicco naredila gosenco. Zanimivo je bilo, da so tisti otroci, ki so bili gledalci, poslušali in gledali, ploskali svojim prijateljem in zapeli že znano pesmico. Interes za igranje je bil velik, otroci so presenetili v hitri zapomnitvi zgodbe in vlogah lutk.

Alenka BALAŽIC

Bibe iz vrtca

Beltinci v MPFS

Povzetek: V vrtcu Beltinci ustvarjamo spodbudno, zdravo in prijazno okolje za otroke, starše in zaposlene. Nenehno raziskujemo nove možnosti in poti, kako našim otrokom ustvariti lepši in boljši svet. Z vizijo našega vrtca verjamemo in uresničujemo skupne vrednote. Ena izmed najpomembnejših je zdravje, za katerega skrbimo z dovolj gibanja, zdravo prehrano, igro in delovnimi pogoji. Z vključitvijo v mednarodni projekt FIT Slovenije, ki ga izvajamo že šesto leto, smo pridobili precej vrednot, s katerimi smo spodbudili naše otroke, starše in zaposlene k bolj zdravemu in boljšemu načinu življenja. To jim omogočamo z gibanjem in izkušensko bogatim učnim okoljem, ki ga načrtujemo in izvajamo po akcijskih načrtih. *Ključne besede: vrtec Beltinci, skupne vrednote, gibanje, bogato učno okolje*

SPOZNAJTE NAS

Zaposleni, ki delamo v VRTCU BELTINCI, smo prepričani, da lahko v okviru javnega vrtca ustvarjamo spodbudno, zdravo in prijazno okolje, kjer je vsak otrok opažen in sprejet. Za vzgojo, varstvo, prehrano, čistočo, vzdrževanje in upravljanje skrbi 48 zaposlenih. S strokovnim delom, prostorskimi pogoji, opremo in didaktičnimi sredstvi zagotavljamo najboljše pogoje za otrokov vsestranski razvoj in kakovostno dopolnilo k družinski vzgoji. Otroke znamo objeti, jih imeti radi, se z njimi smejati in učiti. Ne bojimo se novosti, nenehno raziskujemo nove možnosti in nove poti ter se vsi skupaj od najmlajšega otroka do ravnateljice učimo in ustvarjamo lepši in boljši svet. Otroci v vrtcu so ustvarjalni, vedri in radi prihajajo v vrtec. Skupaj jim lahko ustvarimo najboljše pogoje za njihov razvoj ter srečno in bogato otroštvo. V sled tega smo oblikovali razvojno vizijo našega vrtca:

» V HIŠE TOPLINE Z VARNIM IN STRPNIM KORAKOM DO ZADOVOLJNIH OBRAZOV!«

V to vizijo verjamemo, ker nas usmerjajo naše skupne vrednote: · ZAPUPANJE · SPOŠTOVANJE · ZDRAVJE, ki je temeljna in najdragocenejša vrednota, zato skrbimo za dovolj gibanja, zdravo hrano, zdravo igro in delovne pogoje, skratka, skrbimo za VARNOST vseh v najširšem smislu · SODELOVANJE · DELAVNOST. Našo vizijo uresničujemo v šestih organizacijskih enotah na šestih lokacijah: v ENOTA »BIBE« BELTINCI v ENOTA »SONČEK« DOKLEŽOVJE v ENOTA »SODČEK« GANČANI v ENOTA »MLINČEK« IŽAKOVCI v ENOTA »SLAMICA« LIPOVCI v ENOTA »CLGELČEK« MELINCI. Enote vrtca Beltinci se med seboj razlikujejo po programskih poudarkih, stavbah, opremi, pristopih in klimi, saj menimo, da se mora vrtec razvijati glede na specifično okolje, v katerem se nahaja in glede na ljudi, ki so v njem. Vsi pa smo enotni v osnovnih izhodiščih za vzgojno delo in prednostni nalogi, kjer imata osrednje mesto spoštovanje otrokove osebnosti ter upoštevanje njegovih pravic.

MEDNARODNI PROJEKT FIT SLOVENIJA

S projektom smo pridobili: · postopno smo spremenili življenjski slog iz neaktivnega v aktivnega · izkušensko bogato učno okolje za razvoj NOG · široko in pestro paleto gibalnih izkušenj · pravilno izvajanje enostavnih nalog · socialne sposobnosti med otroki · izobražen strokovni kader s področja gibanja · spodbudili interes pri starših za gi-

Lepo je, ko se igramo skupaj.

banje · gibanje je otrokom v veselje in zabavo S projektom razvijamo: · razvoj motoričnih sposobnosti otrok · pozitiven odnos med strokovnimi delavci · razvoj timske harmonije · prepoznavnost pri predstavitvah v širšem okolju · skupno načrtovanje in evalviranje · poglobljeno in kakovostno izvajanje gibalnih aktivnosti

SMERNICE ZA PRIHODNJA LETA

- poglobljanje področja gibanja

- skrb za spreminjanje življenjskega sloga iz neaktivnega v aktivnega
  - spodbujanje večje vključenosti staršev in širšega družbenega okolja
- #### ZAKLJUČEK

Po uspešno prehojeni petletni poti v FIT-u danes ugotavljamo, da nas vsebine in naše aktivnosti vodijo k kakovostnejšemu in zdravju prijaznemu načinu življenja. Naš cilj v prihodnje je povečati kakovostne gibalne aktivnosti, izboljšati in evalvirati gibalne vse-

bine ter pritegniti k sodelovanju poleg otrok, staršev in zaposlenih tudi širšo javno skupnost.

LITERATURA Publikacija vrtca Beltinci, maj 2007 LDN zavoda Vrtca Beltinci za šol. leto 2008/09 KONDA, B.: interno gradivo

Renata Zver, vzgojiteljica predšolskih otrok, vrtec Beltinci Vesna Horvat, vzgojiteljica predšolskih otrok, vrtec Beltinci Damjana Erjavec, dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok, vrtec Beltinci

Nov začetek

Življenje je skupek lepih in manj lepih obdobij. Kako močni smo, spoznamo šele takrat, ko premagamo težave, ki so se nam postavile na pot. Velikokrat od nas zahtevajo napore, ki smo jim le s težavo kos. A toliko bolje se potem počutimo, ko se zmoremo prebiti skozi. Tako leto je za mano. Ko sem lani v septembru nastavila celoletni plan dela, nisem vedela, kaj vse me bo doletelo. Že oktobra so se začele vrstiti bolniške, ki so trajale nekaj mesecev. Tako smo zaposlili kar dve novi učiteljici. Eno namesto mene, drugo namesto učiteljice Sabine. A stvari so se obrnile na bolje. Sabina je srečna s svojim dojenčkom in je še na porodniški. Jaz pa sem se po skoraj letu dni od-

stnosti vrnila nazaj v službo, na svoje delovno mesto. Učiteljske vrste smo zaradi odsotnosti morali okrepiti s še dvema sodelavcema. Toliko sprememb naenkrat v mojih tridesetih letih dela še ni bilo. Menjalo pa se je tudi vodstvo šole Bakovci. S prvim julijem je nastopila službo naša nova ravnateljica Vanda Sobočan, naš prejšnji ravnatelj Janko Rožman pa se je upokojil. Po začetnem seznanjanju z delom na naši šoli je nova ravnateljica odločno zastavila nove smernice. Le te aktivno vključujejo tudi delo na podružnici v Dokležovju. Večjo povezavo med obema šolama je že čutiti. Glede na dobre pogoje dela, za katere skrbi Občina Beltinci, se učitelji trudimo kvalitetno izvajati pouk. Sodelovanje med šolama, starši, vrtcem, KS Dokležovje, krajan in društvu je del našega letnega delov-

nega načrta. Bogati naše delo in učenec nudi drugačne oblike dela. Pripravlja jih na življenje v skupnosti, saj je dobro sodelovanje pomembna prvina kvalitetnega življenja. Tudi sama sem se vrnila bogatejša za prenekatero življenjsko izkušnjo. Vodile me bodo skozi delo. Polna novih idej in spoznaj opravljam svoj pedagoški poklic v zadovoljstvo učencev, njihovih staršev, sodelavcev... V tem letu nismo obrnili le novega lista v knjigi. Začeli smo pisati novo knjigo. Upam, da bo v njej veliko dobrih zgodb. Da bo imela šola povezovalno vlogo med vsemi udeleženci izobraževanja, med vsemi generacijami v naši ožji in širši skupnosti.

Vodja podružnice Metka BEHEK

Tretji malonogometni turnir ZADRA 2009

V organizaciji NK Bratenci in prijateljev Boruta je bil 25.7.2009 organiziran turnir v malem nogometu, ki je potekal na igrišču v Bratencih. Turnir je potekal v dobrem vzdušju in ob obujanju spominov na Boruta, ki je bil vratar pri NK Beltinci in se je sam turnirjev rad udeleževal. Boruta se ne da kar tako pozabiti. Po prvih dveh turnirjih, ki sta potekala v Beltincih, smo na žalost bili iz objektivnih razlogov prisiljeni turnir organizirati izven

Zadovoljni zmagovalci turnirja.

Beltinec. Udeležilo se ga je 7 ekip in sicer: Stari šparat, Hrastje, Čarne vrane, Ekipa, ROYAL Beltinci, Bratonske zvezde in Laško tim 1825. Igralo se je vsak proti vsakemu. V polfinale so se uvrstile naslednje ekipe: Čarne vrane, ROYAL Beltinci, Hrastje in Ekipa. Rezultati polfinalnih srečanj so bili naslednji: ROYAL Beltinci : Hrastje 1 : 1 ; po strelah z bele točke je bil boljši ROYAL. Čarne vrane : Ekipa 3 : 3 ; po strelah z bele točke je bila boljša

Ekipa. Za tretje mesto proti ekipi Hrastje Bratonci so bile boljše Čarne vrane, ki so bile lanskoletni zmagovalec, z rezultatom 3 : 2. Finalno srečanje se je med ekipama ROYAL Beltinci in Ekipa M. Sobota končalo neodločeno 0 : 0. Po strelah z bele točke je bila boljša ekipa ROYAL Beltinci. Tako smo dobili končni vrstni red: 1. ROYAL Beltinci 2. Ekipa Murska Sobota 3. Čarne vrane Melinci 4. Hrastje Bratonci. Podelili smo tudi pokale naslednjim igralcem:

Najboljši golman: Martin PREDAN iz ekipe ROYAL Beltinci. Najboljši strellec: Jože Zdravec iz ekipe ROYAL Beltinci. Najboljši in najbolj perspektivni igralec: komaj 12 letni Patrik Bukovec iz ekipe Bratonske zvezde, doma iz Gederovec. Turnir se je končal na zadovoljstvo vseh udeleženi pod reflektorji ob 22.30 z željo, da bi bil drugo leto še uspešnejši in številčnejši.

Štefan HORVAT

Kronometer društva KK TIM MLIN Beltinci

Društvo KK TIM MLIN Beltinci je svoj glavni športni dogodek izvedlo meseca junija, ko smo prvič doslej za celoten promet zaprli cesto Beltinci – Gornja Bistrica – Beltinci in dali znak za štart Beltinskemu kronometru 2009. Udeležilo se ga je 60 kolesark in kolesarjev, ki so se podali na 10,8 km dolgo progo. Tudi tokrat je zmagal Matej Fujs iz ŠD Turbo MS in dosegel čas 14 min 10 sek, kar pomeni, da je progo prevozil s povprečno hitrostjo nekaj več kot 46 km/h. S tem je postavil tudi nov rekord proge. Drugo mesto je, zgolj z 8 sekundami zaostan-

ka, dosegel njegov klubski kolega Dušan Hajdinjak. Tretji je bil Iztok Jr. Fister iz KK Tropovci. Rezultati: Cestna kolesa: (Ime, priimek, čas, povp. hitr) 1. Matej Fujs 0:14:10 ; 46,063 2. Dušan Hajdinjak 0:14:18 ; 45,634 3. Iztok Jr. Fister 0:14:57 ; 43,649 Treking + gorska kolesa: (Ime, priimek, čas, povp. hitr) 1. Janez Donša (M. Sobota) 0:17:14 ; 37,866 2. Stanko Malachič (Ratkovci) 0:18:20 ; 35,594 3. Boštjan Koter (Beltinci) 0:18:30 ; 35,274 Moški nad 40 let: (Ime, priimek, čas, povp. hitr) 1. Daniel Sraka (M. Sobota) 0:16:51 ; 38,728 2. Janez Zrim (Motovilci) 0:17:29 ; 37,325 3. Drago Kisilak (Beltinci) 0:17:36 ; 37,077 Ženske: (Ime, priimek, čas, povp. hitr) 1. Melita Hajdinjak (KK Tropovci) 0:19:13 ; 33,958 2. Marija Brest

(Beltinci) 0:20:08 ; 32,412 3. Marjeta Kisilak Vöröš (Beltinci) 0:21:12 ; 30,781 Mladina do 16 let: (Ime, priimek, čas, povp. hitr) 1. Dušan Fister (KK Tropovci) 0:16:32 ; 39,469 2. Matej Vohar (KK Tropovci) 0:16:52 ; 38,689 3. Jan Poredoš (KK Tropovci) 0:17:02 ; 38,311 Vzoredno s kronometrom je potekal tudi t.i. »minikronometer«, katerega se je udeležilo 20 otrok iz vrtca Beltinci. Proga najmlajših je bila približno 50 m dolga ter je zahtevala nekaj spretnostne vožnje. To je bila prava popestritev prireditve in lepo sodelovanje z vrtcem Beltinci. Veseli nas, da se prireditve vsakič udeležijo tudi naši prijatelji iz društva Dimek Beltinci, pri katerih pa je bolj kot hitrost pomemben postanek. Lepo je, da se dogodka udeležujejo občani Beltinec, prav tako pa nas vedno obiščejo tudi kolesarji iz bolj oddaljenih krajev. Še enkrat hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izvedbi Beltinskega kronometra 2009, posebej tudi stanovalcem ob progi za potrpljenje in razumevanje. Ker smo odpeljali tudi zadnji letošnji maraton v pokrajini ob reki Muri – to je bil maraton v Puconcih, se že pripravljamo na drugi del naših aktivnosti. V oktobru in novembru planiramo dva grajska večera, kjer boste naši stalni in upam tudi, da novi obiskovalci, lahko skozi besedo in sliko potovali po prostih poteh naših gostov.

Zmagovalec kronometra Matej Fujs.

Leon Mihalič

Prvi piknik Severne ulice v Dokležovju

Bilo je na vaškem nogometnem turnirju, ko je padla ideja za 1. piknik naše ulice. Po nekaj dolgih, napor- nih organizacijskih sestankih je končno prišel dan dogodka – sobota, 18. junij. Zbrali smo se pod šotorom, ki je bil v ta namen postavljen sredi ulice. Čeprav se je dan začel s slabim vremenom, so prvi takti glasbe hitro pregnali oblake. Druženju in zabavi se je kmalu pridružila večina prebivalcev naše ulice, od najmlajšega Martina do najstarejšega Jožeta. Ob dobri jedi in pijači nas je z odlično glasbo pozno v noč zabaval Halgato bend s Sašem, Manca Špik, ki nam je zapela nekaj njenih hitov in duo YO-ZO, ki sta nam pripravila nepozaben nastop,

Stanovalci Severne ulice na »kupu«.

začinjen z obilo humorja. Sobotni dan so nam popestrili še padalci s pristan- kom v naši ulici. V nedeljo je sledi- lo pospravljanje, ki pa se je po odlični kisli juhi za zajtrk spremenilo v »bal- kan žur« do večera, ki sta nam ga s pri- stno balkansko glasbo pripravila Saša

& Leandres. Tako se je veselo vzduš- je v naši ulici nadaljevalo še kar nekaj časa in še traja, z mislimi pa smo že pri naslednjem, 2. pikniku naše – Se- verne ulice.

Matjaž GYÖREK

Beltinsko športno poletje

Pohod po Ferijevi poti

Sedaj že tradicionalen pohod v spo- min na nekdanj izvrstnega nogometaša in kasneje prizadevnega športnega de- lavca, športnega novinarja Ferija Mau-

čeca, je Športna zveza Beltinci pripra- vila v soboto, 13.6.2009. V prijetnem vremenu tistega sobotnega jutra se nas je zbralo nekaj čez 90 pohodnikov, med njimi tudi Ferijevi najbližji. Naj- prej sta prisotne nagovorila Jože Hor- vat, predsednik SZ Beltinci, in Jože Ružič, predsednik organizacijskega od- bora in vodnik PD Matica. Pohod je potekal po trasi, ki jo je pokojni Feri prehodil več kot tisočkrat. Na tej poti

ga je dolga leta spremljal Jože Horvat, ki je tudi dal pobudo za organizacijo vsakoletnega pohoda. Ta je potekal v dolžini 8 km iz športnega parka v Bel- tincih, skozi Lipovce in Gančane nazaj v Beltince. Na sami poti je bila organi- zirana postojanka s prijetnim okrepči- lom ter sklepno druženje, kjer se je v imenu Ferijeve družine vsem pohodni- kom zahvalil njegov sin Marjan. Pred- sednik športne zveze in Ferijevi najbliž- ji so po opravljenem pohodu odnesli na grob pokojnega Ferija spominski šo- pek ter se tako poklonili velikemu člo- veku, ki se je s svojim vseživljenjskim delom za večno zapisal v zgodovino po- murskega in slovenskega športa.

Otroške športne delavnice

Da je bil uvod v prve dni počitnic kar se da prijeten, je Športna zveza Bel- tinci tudi letos od 29.6. do 3.7. orga- nizirala športno-rekreativne počitnice, kjer so otroci spoznavali ter se ukvar- jali z različnimi športnimi panogami in dejavnostmi. Nogomet, odbojka, košarka, badminton, balinanje, keglja-

Lepo število pohodnikov na »Ferijevi poti«.

V počitnicah je veliko priložnosti za rekreacijo.

nje, "pöcketiš", družabne igre, celo ličenje in manekenstvo... ter lepo vreme so nam krasili prve, šole proste dni. Letos se je brezplačnih športnih delavnic udeležilo rekordnih 95 otrok od 9. do 14. leta starosti. Poleg športnih iger in tekmovanj so otroci vsak dan dobili tudi topel obrok. V četrtek smo se celo odpravili s kolesi na kopanje in zabeležili pravo avanturo na odprtem kopaljšču v Murski Soboti. Projekt, v celoti izvajan s strani Športne zveze Beltinci, s tako številčno udeležbo otrok kaže, kako pozitiven odnos imajo otroci do športa, če jim ga le ponudiš v pravi meri in na pravi način. V razmislek in poduk!

Pohod, kolesarjenje, rolanje

Dne 8.8.2009 smo se športni navdušenci zopet zbrali in s pomočjo lepega vremena izpeljali še eno športno-vseobčinsko prireditev: pohod, rolanje in kolesarjenje po občini Beltinci. S progo dolžine 28 kilometrov so se najprej spoprijeli pohodniki, in sicer s startom ob 6. uri pred kapelo v Bratoncih. Pot so nadaljevali naprej v Dokležovje, Ižakovce, Melince, skozi Beltince, Lipo, Gančane, Lipovce in nazaj v Beltince. Letos je bilo najpogumnejših pohodnikov kar rekordnih 15! Ob 9. uri se je na progo podalo okoli 80 kolesarjev in 20 rolerjev, ki so v primerjavi s pohodniki razdaljo premagali v precej krajšem

času. Vsi smo srečno prispeli na končno postajo -v park Beltinci- kjer nas je pričakala okusna, topla mineštra. Prireditev so skupaj pripravili Športna zveza Beltinci in turistična društva posameznih vasi, ki so za vse udeležence pripravila okrepčila na postojankah.

Nogometni turnir za pokal občine Beltinci

Tradicionalni nogometni turnir je letos potekal 18.7.2009 na Melincih v sodelovanju z lokalnim klubom Meteor. Kljub temu, da nam je prireditev skoraj splaknil dež, se je z dvourno zamudo turnir le začel. Sodelovalo je vseh 8 amatersko rekreativnih ekip iz vasi občine Beltinci. Na mokrem in

spolzkem terenu, težkim za igro, se je najbolj znašla prav ekipa domačinov. Ti so v finalu z 2:0 premagali ekipo iz Dokležovja, za tretje mesto pa sta se udarili ekipi Beltinec in Bratonec. Z rezultatom 1:2 so se zmage veselili slednji. Za najboljšega igralca turnirja je bil proglašen Borut Majcen iz ekipe Melinec, za najboljšega vratarja pa Jaka Vöröš iz ekipe Beltinec.

Športne igre krajevnih skupnosti občine Beltinci

Ena bolj odmevnih prireditev v občini Beltinci so vsekakor tradicionalne vaške igre oz. kot se uradno imenujejo Športne igre krajevnih skupnosti občine Beltinci. V letu 2009 je bila za organizacijo iger na vrsti KS Bratonci, ki je to obveznost zaupala Nogometnemu klubu Bratonci. Da imajo igre poleg pridih komičnosti tudi tekmovalen značaj, je postalo jasno že v petek, dan pred uradnim začetkom iger, ko je bila ob 19.00 predstavitev tekmovališč in pravil iger. Ekipe s po 20 tekmovalci iz vseh 8 krajevnih skupnosti so se zbrale v soboto, 25. avgusta, v Športno rekreacijskem centru v Bratoncih. Vsaka ekipa je bila oblečena v majice določene barve, ki jih vsako leto priskrbi SZ Beltinci. Na lepo pripravljenih terenih in poligonih so se pomerili v osmih zanimivih in zabavnih igrah, ki so štele v skupno razvrstitev, ter v vselej zanimivem vleče-

Vodje ekip z g. županom ob koncu športnih iger KS občine Beltinci.

nju vrvi. Prva igra je bila hoja s hoduljami, kjer so kar tri ekipe vložile jokerja. Najbolj se je obrestoval domačinom, saj so dosegli najboljši čas ter s tem kar 20 točk. Test vrtoglavice so tekmovalci preizkusili v drugi igri, zanimivem "ringišpil". Najbolj zbrani so ostali tekmovalci iz Gančan ter za las ugnali domačine, tretji čas pa so osvojili melinčki predstavniki. Ker po izročilu domačinom pravimo tudi "žličarji", je kot tretja igra sledil met jabolk z žlico. Vendar pa so žlice najbolj vihreli tekmovalci iz Ižakovec, ki so s 16 zadetki osvojili prvo mesto pred Gančani in Dokležovjem. Verjetno najbolj zanimiva igra se je odvijala kot četrta po vrsti. Prelivanje vode je izzvalo obilo smeha med gledalci. Na

nekaterih tekmovalcih je bilo več vode kot v ciljnim skafu. Najbolj so se odrezali Melinčarji, ki so uspeli zbrati največ vode, tik za njimi so se uvrstili Beltinci in Dokležovje. Skladnost korakov smo opazovali pri naslednji igri, kjer sta se z obvezanima bližnjima nogama morala skozi poligon sprehoditi dva mešana para. Najmanj preglavic so imeli zopet tekmovalci iz Melinca, ki so ob vložnem jokerju iz te igre odnesli velikih 20 točk. S podiranjem kegljev so najbolje opravili domačini, pred Beltinčani, tretje mesto pa so si delili tekmovalci iz Gančan in Dokležovja. V metu kamna smo po dolgih letih dobili novega prvaka. Predstavniki Bratonec je 7 kilogramski kamen zalučal kar 11 metrov in 63

centimetrov. V igri spretnosti lovljenja vodnih vrečk so prepričljivo zmagali predstavniki Lipe, pred prav tako zelo uspešnimi Beltinci in Ižakovci. Vzporedno pa se je odvijalo tudi tekmovalstvo v vlečenju vrvi, ki ni štel v končno uvrstitev ekip, je pa bilo zelo zanimivo in razburljivo. Na koncu so v tej disciplini zmagali Lipovci, ki so v finalu premagali Gančane. Tretje mesto so zasedli fantje iz Beltinca. Športne igre, ki se odvijajo vsako leto v drugi krajevni skupnosti, se sedaj selijo v Dokležovje, katerih predstavniki so že takoj po zaključku iger v poznih večernih urah začeli kovati načrte novih iger, kjer bodo s prednostjo domačega terena skušali prelisičiti vse ostale nastopajoče.

	Beltinci	Bratonci	Dokležovje	Gančani	Ižakovci	Lipa	Lipovci	Melinci
Hodulje	16*	20*	2	3	1	10*	4	6
"Ringišpil"	3	8	2*	10	5	2	10*	6
Metanje jabolk	2	5	6	8	10	3	2	4
Prelivanje vode	8	4	6	3	1	5	3	10
Slalom parov	6	8	4	1	6*	3	5	20*
Kegljanje	8	10	6	6	4	2	2	4
Met kamna	4	10	2	12*	1	3	8	5
Metanje vrečk	8	4	2	1	6	10	5	3
Skupaj:	55	69	30	44	34	38	39	58
Mesto:	3	1	8	4	7	6	5	2

Darjan KOVAČIČ Sekretar SZ

Skrivnost sfinge

SKRIVNOST SFINGE Francoski ezoterek Schwaller de Lubicz, dolgoletni raziskovalec egipčanske kulture, je poskušal doumeti povezanost med starodavno kulturo, filozofijo, duhovnostjo, matematiko in znanostjo. Skoraj trinajst let je preživel v Luksarju in na koncu svojih raziskav zaključil, da je to svetišče eno od najpomembnejših v religiji, kozmologiji in egipčanski religijski misli. Kot trdi, je svetišče zgrajeno po načelih svete arhitekture in geometrije, kjer so spoštovana načela zlatega reza, orientacija tlorisa in prostornine, sledi astronomskega astrološkega spoznanja, simbolika gradnje pa kaže alke-

mijsko povezavo med človekom in kozmologijo. Znanja iz anatomije so uporabljena v proporcijah potlakovanih likov, skriti motivi pa se lahko preberejo le, če se pozorno preuči celovitost misli znotraj svetišča. Svoja odkritja je Lubicz do potankosti zapisal v knjigi »Svetišče v človeku«, ki je izšla davnega leta 1949 in tedaj izzvala v akademskih krogih Francije veliko razpravo in soočilo ugledne arheologe in zgodovinarje z radikalnim pristopom o interpretaciji egipčanske civilizacije. Čeprav je bil Lubicz navaden egiptolog - amater, so se nanj navezali številni egiptologi. Eden od teh je tudi John A. West, ki je Egiptu posvetil več dokumentarnih filmov in se s filmom »Skrivnost Sfinge« ovenčal z nagrado Emmy.

West je kot simbolist in neortodoksen egiptolog sklenil v objem zgodovino, arheologijo, misticizem, simboliko in filozofijo - torej sveto znanost starega Egipta, največjo prastaro civilizacijo, izza katere je ostalo največje nasledstvo svete umetnosti in arhitekture. Ta umetnost je spodbujala gradnjo svetišč na temeljih doktrine, ki je povezovala religijo, filozofijo in znanost v nerazdvojno celoto. Razprave učenjakov o kontraverzni teoriji o Sfingi trajajo že dvajset let. Kaj je bil povod, da je med učenjaki, posebno med geologi, završalo? To je bila beseda v Lubiczevi knjigi, kjer je zapisal, da so poškodbe na levjem delu Sfinge neizpodbitno nastale z delovanjem vode. Ta trditev je spodbudila Westa, da vso stvar temeljito razišče,

saj je dobro vedel, da je Sahara postala puščava v relativno novi dobi, okoli 10.000 let pr.n.š., po končani zadnji ledeni dobi, ki je spremenila časovne okoliščine na vsej zemeljski krogli, saj je skozi nekaj tisoč let nivo morja narasel za 100 metrov. Preden je Sahara postala puščava, je bila plodna savana, kjer so živeli sloni, žirafe in vladali čisto drugačni vremenski pogoji. West je spoznal, da je Sfinga, če je razlog erozije voda, morala biti zgrajena veliko prej, kot je bilo do tedaj mišljeno, tudi pred faraonom Khafro, torej mnogo tisoč let poprej. Kdo jo je zgradil? Kakšna civilizacija je bila to? So to bili Anunaki oz. Nibiruanci z dvanajstega planeta sončnega sistema? Planeta, ki nas obiskuje vsakih 3600 let? Mi o tej civilizaciji ne vemo skoraj nič. Več vpregleda in razlage najdemo v knjigah Zecharie Sitchina, največjega raziskovalca prastare zgodovine in jezikov. Svetišča, ki se nahajajo v bližini Sfinge, so zgrajena iz kamnitih blokov, težkih tudi do 200 ton, naloženih eden na drugega kot lego kocke. S kakšno tehniko so razpolagali tedanji graditelji? So bili bloki uliti na licu mesta? Izrezljani z laserjem? Če so poškodbe na Sfingi nastale z delovanjem vode, to pomeni, da je Sfinga starejša od vseh nam znanih civilizacij in da je civilizacija, ki je Sfingo zgradila, razpolagala s tehnologijo, ki je mi danes ne moremo imitirati. To pomeni, da moramo zapisati novo, radikalnejšo in drugačno povest stare dobe. West ni odnehal, iskal je in končno našel geologa, ki je bil zainteresiran za njegovo teorijo. Bil je to Robert Schoch, profesor egiptologije na bostonski univerzi. S pomočjo majhne skupine somišljenikov so zbrali denar in leta 1989 odpotovali v Egipt. Vrnili so se, delno prepričani v resničnost teorije in se znova vrnili z dovoljenjem, da obiščejo mesta, ki jih pred tem niso smeli obiskati. S seboj so povedli tudi geofizika in seizmografa. S tega drugega potovanja so se vrnili povsem prepričani v svojo teorijo – da so poškodbe na Sfingi nastale od dežja skozi

daljše razdobje. To pomeni, da je v davnih časih na lokaciji platoja Gize padalo obilno deževje dolgo, dolgo časa, in ta dež se je zlival po zadnjem zidu, ki obkroža Sfingo, in tudi po njej. Na zasedanju ameriškega geološkega društva je tisoče geologov prisostvovalo referatu in ga kot takšnega tudi sprejelo. Prisotni so bili tudi novinarji, povest je prišla v medije in tako je nastala kontroverza, o kateri so si še vedno v laseh arheologi in egiptologi. Po uspešnem filmskem dokumentarcu s C. Hestonom kot naratorjem so ta film videli tudi milijoni gledalcev po vsem svetu. Nekdo bo vprašal: Kaj se je zgodilo s Sfinjinim obrazom, da je tako neprepovzaven? Dobro je znano, da se še vedno smatra, da je nosila obraz faraona Kefrena, ki ga je ustvaril s pomočjo računalnika Mark Lehner, nasprotnik Westove teorije. Pa je Lehnerjeva računalniška simulacija v nasprotju s teorijo strokovnjakov, kar je potrdil tudi forenzik Frank Deming iz New Yorka, ki trdi, da obraz ni niti malo podoben Khafri, kaj šele Kefrenu, in da je glava obeh premajhna v odnosu na telo Sfinge. Zaključil je, da so Sfingo v preteklosti dograjevali in da sploh ni izvirne oblike. Kakšna je bila glava, morda sploh nikdar ne bomo izvedeli, edino če bo najdena še druga Sfinga, ki je po vsej verjetnosti zakopana nekje pod peskom. Da druga Sfinga obstaja, govore sumerske glinene ploščice, najdene v Mezopotamiji. Zakaj so West in njegovi somišljeniki tako prepričani v svojo teorijo? Zato, ker to isto dokazujejo tudi druge prastare gradnje, na katerih so vidne enake poškodbe. Dokazi in materiali o tem so bili predstavljeni na zasedanju geološkega društva leta 2000. Dokazano je bilo, da tako Sfinga kot Khafrova piramida odkrivata dvoje radikalnih različnih graditeljskih stilov. To je vidno tudi pri Mikerinovi piramidi, Rdečih piramidah v Dahšuru in drugih. Če je Sfinga marker Leva, ki kaže na določen astronomski kontekst, jo je mogoče datirati v dve obdobji: 10.500 p.n.š., ko je Sfinga gledala v po-

letni ekvinokcij v ozvezdju Leva, v svoj odsev na nebu ali v precesijsko dobo okoli 36.000 let p.n.š.. To zgodnje datiranje mogoče deluje šokantno, vendar odgovarja egipčanskim tekstom. Zanimivo je, da se to obdobje pokriva z Vedskimi miti, ki nastanek vedске Indije uvrščajo v ta čas. Čeprav je datiranje Sfinge iz več razlogov le provizorično in zveni nekako čudno, je po mišljenju Westa v skladu z verovanji starih Egipčanov, je logično in s postopkom eliminacije kaže, da je ravno to tisti najverjetnejši datum. Na temelju starosti teh 36.000 let se ponuja tudi odgovor na pripombo o neobstoju konteksta Sfinge s tem, da so v toku dolgega obdobja kompleksi uničeni in jih je potrebno poiskati na drugih mestih, morda celo pod Sredozemskim morjem. Tu pa je že posredi dogodek v ljudski povesti, ko so bile z Zemlje zbrisane cele civilizacije. Dobro vemo, da je zadnja ledena doba bila katastrofalna. Morda je v Zemljo udaril komet ali asteroid, morda je bil pravi vzrok dogodek, ki je popolnoma zmešal ravnotežje Zemlje (menjava polov), zaradi katerih se je raztopil led na polarnih kapah, kar je popolnoma spremenilo klimo na Zemlji. Nekaj takega napovedujejo znanstveniki tudi v bližnji prihodnosti, ko naj bi se zaradi otoplitve morska gladina dvignila za sto metrov ali več. Da se je to v preteklosti že zgodilo, dokazuje prastara megalitska struktura pod Rdečo piramido v Dahšuru, ki je utrpela velike poškodbe, ker je nekoč bila na površju, prepuščena na milost in nemilost dežju in vodam potopa, dokler niso nad njo v dinastijskem Egiptu zgradili Rdeče piramide. O tem govore tudi druge megalitske zgradbe v Severni Afriki, na Hrvaškem, Novi Zelandiji, v Tiahuanachu, Peruju, Angliji, na Škotskem, v Walesu, Ameriki, Rusiji, Bosni in drugod. Poglejmo še, kaj o Sfingi pravijo kodicili, dodani delu Camoosa Firazabadija: »Pod JV strmino Velike piramide stoji dolg hram s kamnito rjovečo pošastjo z levjo glavo, ki sedi zgoraj na prednji strani hrama...

njegova naloga je, da odbija nesrečo, ki prihaja z zvezd...grozno ga je videti in vse, kar je z njim povezano, je skrivnostno...pošast izziva osuplost vseh, ki ga zagledajo...navadni ljudje ga imenujejo Veliki Barabi...obrača se pravokotno, v stadijih; nagnjeno je navzgor in nazaj... gornja površina hrama je ravna in vanjo gre devedeset kamel (okoli 170 m²)...ima skrivna vrata, ki vodijo do dvoran...na navpičnih straneh so vklesani prikazi zvezd, nebesnih teles in medicinskih razprav...« To je prastari opis Sfinge v njeni prvotni obliki z levo glavo, vendar ji ime nikoli ni bilo »Sfinga«; to ime so ji dali Grki, ki so osvojili Egipt v 4. stoletju pr. Kr.. Njen pojav je izzval pri Arabcih takšen strah, da so ta spomenik iz davnine imenovali Abu al – Hol (oče groze). Znameniti ruski avtor, raziskovalec in slikar Nicholas K. Roerich (1874 – 1947) je veliko let preživel v Tibetu in je v »tibetanskem samostanu našel skriti zaklad Egipta« (arhivski material). Leta 1939 je dal prikaz svojega edinstvenega znanja o tem, kaj je Sfinga izvirno predstavljala, vendar je iz nekega razloga naslikana tema dneva bila prikazana v zrcalni obliki. Na suptilen, obrnjen način slika prikazuje glavo leva, besnega pogleda, uperjenega navzgor, z velikim pretečim in široko odprtim gobcem, polnim ostrih zob. Danes je znano, da je bila izvirna levja glava spremenjena s klesarskimi intervencijami v času faraonov, a osnovna stopničasta oblika Sfinge je prav tako preoblikovana pozneje. Mor-da jo je res nagrizla voda, ki se je umikala po velikih poplavih, z valovi, ki so udarjali ob njeno površino. Kdaj naj bi se točno zgodila ta kataklizma, se točno ne ve, le predvideva se. O tej katastrofi govore legende afriških plemen, stanovalci Velikonočnih Otokov, južni Grki, Mehikanci, Južnoameričani in kolumbijski Indijanci z visokih savan, katerih zapis pravi, da se je »velika katastrofa zgodila, preden je Mesec zasijal na nebu«. Obstoječi hramski zapisi potrjujejo to stališče. Prastari arabski, tibetanski, indijski in sibirski zapisi go-

vore o obstoju skrivnih podzemnih dvoran z vklesanimi teksti, ki razodevajo, da Mesec ni od nekdaj obseval nočnega neba. V uvodu prastarega svetega spisa Kangyura iz leta 4000 pr. Kr. stoji, da je škrlatno mesto (ŠAMBALE ?), umeščeno v zelenju Tibeta, obstoj ljudi, imenovanih »vaditelji zavesti«, in kar je važno za našo tezo – obstoj »Zemlje brez Meseca«. Da ne zaidemo s prave teme tega članka, se znova vrnimo k Sfingi in Egiptu. Dimenzije in obsegi svetišč govore o povezanosti med ljudskim telesom, funkcijo organizma in vesoljem. Vse v univerzumu je organsko. Tudi mi smo vesolje v malem in cilj naše eksistence na Zemlji je vrniti to povezanost z vesoljem, ki smo ga izgubili. Ta del glave, ki manjka pri Sfingi, je središče egoistične zavesti. Mi kot ljudska bitja, smo sposobni znova doseči enost. Svetišče v Luksorju je pomembno po tem, ker strjuje celotno doktrino Novega kraljestva. Vsa ostala svetišča Novega kraljestva so le izraz nekega drugega vidika ali drugega načina videnja iste doktrine. Civilizacija ima le eno temo, en cilj – to je nesmrtnost duše. Le to. Vse, kar je ostalo od Egipta, razen nekaterih ostankov iz blata,

grajenih faraonskih palač in podobnega, je obrnjeno k istemu cilju. Simbolični način razumevanja si ni izmislil Schwaller, ta naziv uporabljajo vsi njegovi nasprotniki in njegovi pristaši. Ta simbolični način razumevanja povezuje v celovito doktrino, znanost, filozofijo, vero in umetnost. V Egiptu je bilo vse nasprotno od tega, kar imamo danes – danes umetniki ne razumejo znanstvenikov, znanstvenikov ne zanima filozofija, filozofov ne zanima religija. Zato vlada kaos. Egipt ni poznal umetnosti, ki ni bila znanost; znanosti, ki ni bila filozofija; filozofije, ki ni bila religija. Vse, prav vse je bilo usmerjeno k istemu cilju, le da je izraz bil mistični simbol, ne pa matematična formula, h kateri danes težimo in s tem poneumljamo sami sebe. Egipčani, Indijci, hindujci, budisti in Maji so se posluževali simbolov, bili povezani, čeprav so bile med njimi razlike. Vodilo jih je temeljno razumevanje naše povezanosti z vesoljem, v katerem nam je določena vloga; ker pa te vloge že dolgo ne igramo, smo obkroženi s kaosom, ki nas vodi v ničevost. Simboli aktivirajo drugo stran možganov, del, ki se ukvarja z abstraktnimi odnosi, intuicijo in pod-

zavestnim razmišljanjem. Ljudem manjka transformacije – spremembe. V grobnicah Starega in Novega kraljestva najdemo prizore iz vsakdanjega življenja in vsi ti prizori vsebujejo elemente transformacije, ki jih takoj prepoznamo. Vidimo orača v polju – to je transformacija – ker to seme, ki ga bo posejal, bo pozneje žel. Da bi duša človeka postala nesmrtna, mora najprej postati zrela duša, zrela za žetev. Vsa ta vsakodnevna opravila, ki smo jih izgubili in tehnologija, ki nas povezuje, uničujejo naš planet, naš kreativni dar, ki so ga imeli stari Egipčani, ki so ves univerzum smatrali za gigantsko dejanje magije, spremembe zavesti v materialni svet. Za njih je bilo vse vesolje sprememba primordijalne energije – nepolizirane zavesti, kar je lep in znanstveni naziv za Boga pred vsemi drugimi bogovi. Naša naloga je znova doseči to zavest. V tem trenutku postanemu nesmrtni. Seveda telo umre, mi pa dosežemo stopnjo nesmrtnosti, ki jo simbolizirajo zvezde. Mi smo poveza-

ni z vesoljem, smo del vesolja, ki ima specifično nalogo, ki ji je omogočeno, da doseže božansko. Vse vere, posebno zahodne, so utemeljene na tem načelu, vendar na žalost za nekatere ne moremo reči, da postajajo take, kot je potrebno. Te vere nas vodijo v kaos, ne pa do nesmrtnosti. Vrnimo se še zadnjič k Sfingi in Egiptu, k teoriji, da je Sfinga tisoče let starejša od Egipta. Sam Egipt pa je tudi dvakrat starejši, kot si mislimo. Skrivnost nas žene in kaže, da znova razmislimo o vedskem ciklusu »Kali juga« - zlata, srebrna, bronasta in železna doba. Ne vemo sicer, kako je izgledala vedska Indija pred 3000 leti p.n.š., lahko pa odidemo v Egipt, kjer bomo doumeli, kako narobe razumemo civilizacijo. Zgodovina ni ravna črta, ki nas vodi od primitivnega začetka do pametnjakovičev, ki imajo atomsko bombo, se z njo igrajo, Disneylande, ki poneumljajo otroke. Ko bomo doumeli, da so v daljni preteklosti obstajale civilizacije, dostojne svojega imena, ko preformuliramo načela, ki so bila v temeljih

teh civilizacij – le tedaj bomo imeli priložnost, da znova zgradimo civilizacijo, ki bo temeljila na istih načelih, čeprav bo na zunaj izgledala čisto drugače. Prerokba v zbirki pisem Mahatma Lettersa nas znova vodi v Egipt. V njej takole piše: »Ko se bo Veliki Barabi iz Gize oglasil z opozorilom, se pripravite na velike spremembe.« To opozorilo lahko pride že jutri ali pa za sto, tisoč let. Morda bo Sfingi odpadla glava ali se ji sesula zadnjica. No, kakorkoli jemljemo te prerokbe, bodimo vseeno optimisti. Toliko se je že pisalo o koncu in sodnem dnevu, pa svet še vedno stoji. Nam morda Bog vedno znova sporoča: »Človek, poglej vase, spremeni svoj odnos do narave in planeta!«? Ameriški animator Charles M. Schulz je nekoč dejal: »Ne bojte se, če bo konec sveta danes. V Avstraliji je že dozorrel jutri!« Viri: SCHWALLER de LUBICZ, ROBERT BAUVAL in JOHN A. WEST

Martin – Tinč MERTUK

Še pomnite...

Da, tako bi lahko pričel, saj se je to dogajalo 24. julija 1969, na dan, ko je prvi človek stopil na Luno, ko je Števek z mopedom povozil Barico (vsaj zaletel se je vanjo) in ko je bila prva in edina veselica v bratonskem »Rastju«. Tudi takrat je bilo siromaštvo oziroma pomanjkanje denarja, izraz »recesija« nam je bil tuj, a bili smo mladi, polni energije, želja in idealov. Preživljali smo dolge počitnice, saj nas je večina tisto leto maturirala na srednjih šolah. Želeli smo si potovanja, želeli smo si na morje, denarja pa ni bilo. Ne vem kdo, a po podjetnosti sodeč nam je verjetno Ciril Fras dal idejo: »Pa priredimo veselico!«. Polni idealov in energije smo jo zagrabili. Pa se je začelo. Najprej smo morali dobiti dovoljenje. S težkim srcem in strahom smo se lotili takratnega vaškega predsednika Andreja Cigüta. Pa se je tudi on ogrel in

nam bil »tihi boter«. Njegova beseda je nekaj veljala, pa tudi znancev je imel veliko. Tako smo na svojih sestankih na »herbekih« izbrali lokacijo. Uporabili bomo »naše igrišče« pod Viragovimi hrasti v »Rastju«. Dovoljenje smo dobili, sedaj je bilo potrebno le zavožiti in zravnati teren. Ni nam bilo težko ob večerih zgrabiti lopate, Ciril pa si je doma »sposodil« traktor in teren smo pripravili. Kaj pa muzika? Draš nam je pomagal, da smo pogodili »Divje lovce« iz Bogojine (brez kapore ali pa jo je dal on). Kaj pa razsvetljava? Še sreča, da so muzikanti igrali brez ozvočitve, da ni bilo hladilnikov in da se v nedeljo ni »mlatilo z mašinom«, tako da nam je Vorošov Draš posodil električne kable in dal elektriko, saj smo napeljavo imeli napeljano po drevju od njegove domačije. Imeli pa smo tudi srečo, da je v nedeljo Cirilov oče po kosilu rad malo legel k počitku in tako je bila priložnost, da si je sposodil avto in nas odpeljal v Štrigovo najprej po-

gajat, nato pa plačevat vino. Seveda pa je tudi on poskrbel za traktor, da smo vino pripeljali domov (nekateri smo bili takrat prvič malo ali pa precej »okajeni«). Žaligov Pišta je bil tako prijazen, da nam je posodil svojo klet za skladišče. Sedaj je bilo potrebno organizirati le še postrežbo. Šank smo zapali Mlinarčevemu Gustiju, s pijačo in jedačo pa so stregle naše prijateljice in veselica se je lahko pričela. Finančni rezultat? Pričakovali smo veliko – kljub zastonj prevozom, doma ukradenem kruhu in »zabilu« je bil dobiček par »kokt«, nekaj litrov vina in mnogo lepih spominov. Torej: Še pomnite tovariši (nekateri so sedaj že sicer pravi gospodje)? In kdo so to bili? Naj naštejemo le nekatere – "tiste glavne": Ciril, Lujzek, Marjan, Tinek, Tinek – Smeško, Andrej, Joži, Pali, Palek in seveda vsi tisti, ki so bili že prej omenjeni, pa vsi, ko so to prireditve obiskali.

Tinek

Naši Ani v spomin

»Kar storiš zase, s tabo izgine, kar storiš za druge, ostane za vselej!« (Simon Gregorčič) Na pragu prihajajoče jeseni smo se na ižakovskem pokopališču poslovili od naše članice Ane Hladen. Zibelka je stekla 12.06.1926 v Ižakovcih v Krapčevi družini. Naša Ana je znala ceniti življenje, saj se je vedno zavedala, da je to največja vrednota, za katero se je potrebno boriti z vsem svojim bitjem in nikoli kloniti. Sama se je spoprijela z najtežjo preizkušnjo v življenju, toda nikoli ni klonila in s pogumom in močno voljo je premagala zahrbtno bolezen. V teh težkih trenutkih je vso svojo ljubezen usmerila v majhne, drobne stvari – ročna dela. Že kot majhna deklica je čutila v sebi veselje in sposobnost za lepe, estetske stvari. Tako je kot šolarica v domačem hramu učenosti z ljubeznijo in navdušenjem začela s svojimi spretnimi prsti iz ostankov nitk in krpic šivati in kvačkati. Ker ji mati ni mogla kupiti prejice in blaga, so ji to z veseljem podarile njene učiteljice, ki so v njej odkrile spretnosti in sposobnosti za ročna dela. Bila je ustvarjalna in trmasta, zato se je še z večjo vnemo lotila dela, čeprav je velikokrat popravljala in parala in vse to je kovalo njen uspeh. Svoje znanje in spretnosti je prenašala na hčerke, ki so ji bile neizmerno hvaležne za vse, kar jih je naučila. Tako so vedno imele občutek, da so kljub vsakdanjim stvarjem nekaj posebnega. Naj se je v življenju zgodilo karkoli, so čutile, da imajo svojo vrednost. Naša Ana je vedno našla čas za drobne umetnine, ki so nastajale v dolgih nočeh po napornem delu ali v času dopusta. Pisateljice pišejo zgodbe, pesnice pesmi, slikarke slikajo, skladateljice skladajo, naša Ana pa je v svojem bogatem življenju stkala umetnine, na katere je bila upravičeno ponosna. Vsak razstavljen izdelek je imel svojo zgodbo, vsak bi nam lahko marsikaj povedal. Veliko svojih izdelkov je podarila in krasijo domove

tistih, ki jih je imela rada, spoštovala in ki to njeno delo znajo ceniti. Pripravila je več samostojnih razstav v našem Dokležovju in vse so bile pripravljene z veliko ljubeznijo. Vsak obiskovalec je med izdelki vedno odkril nekaj novega. Vsak izmed nas je njene umetnine videl s svojimi očmi, vsakemu je izdelek zazvenel s svojo melodijo, s svojo govornico. Svoje bogastvo pa je razstavljala tudi izven našega kraja in vsepovsod je razstava naletela na velik odmev. Svoje bogate izkušnje je vedno prenašala na mlajše generacije, naučila jih je svojih skrivnosti. Zanimale pa so jo tudi razstave, ki so jih pripravljala društva po Sloveniji in veliko si jih je tudi sama ogledala. Vedno je prišla z njih kot prerojena, saj si je »napolnila baterije« in takoj preizkusila nove vzorce. V sebi je začutila novo moč in energijo, ki jo je še kako potrebovala. Z veseljem se je lotila novih stvari, saj si jih je veliko izmenjala z obiskovalci in znanci. Hvaležni smo ji za vse, kar je dobrega in lepega storila za naš kraj, naše društvo. Z veseljem in odprtim srcem je veliko svojih izdelkov poklonila našim gostom, ki so prihajali v Dokležovje. Takšna je bila naša Ana, ki si je v svojem bogatem življenju pridobila veliko prijateljev. Rada se je družila, rada je pela. Nekateri pesmi so ji bile še posebno pri srcu.

Družila se je z nami in delovala tudi v Skupini za samopomoč v KS Dokležovju. Bila je tudi članica Skupine za samopomoč z rakom dojke Murska Sobota in tako se je udeležila še zadnjega srečanja v Kuzmi. Kljub bolezni je bila vedno vedra in vesela in je svoj optimizem prenašala tudi na ostale. Imela pa je še eno veliko ljubezen – ROŽE. Njen dom je bil ves v cvetju – od pomladi do zime. Rože so se bohотile vsepovsod, z njimi je znala napolniti vsak kotiček svojega doma, ki je bil prava hišica v cvetju. Z njenim odhodom se je zaprla bogato popisana knjiga življenja. Iz nje bodo črpale moč in pogum nove generacije, ki jim je Ana zapustila bogato dediščino – vero in smisel v življenje. Pogrešali jo bomo vsi, ki smo se družili z njo in hvaležni smo ji za vse, kar je storila dobrega za naš kraj in širšo družbeno skupnost. Spominjali se je bomo kot vesele, odkrite in prijazne sogovornice, ki nas je razveseljevala in prepevala z optimizmom. »Beseda najmilejša, olajša, ki slovo je »ZBOGOM!« Beseda najbridkejša, ki nam rosi oko, je »ZBOGOM! Spomin neizbrisljivi, naš duh, ki okreпча je »ZBOGOM!« V slovo ko glas čutiljivi zamolklo šepeta nam: »ZBOGOM!« (Pavlina Pajk)

Marija ZVER

Gospo Ana je bila ljubiteljica rož.

Filatelija VI

1. BELTINSKI PRETISK Po razpadu avstro-ogrške monarhije je vojska SHS 12. avgusta 1919 zasedla Prekmurje. Pošto v Beltincih in ostale pošte sta uradno prevzeli ravnateljski pošti v Ljubljani in Zagrebu. Začutili so potrebo po poštnem prometu v domačem jeziku. Referat savske divizijske oblasti v Lendavi, kapetan Georgijevič, je po telefonu poklical poveljnika Odreda v Beltincih, da je že pripravljen osnutek za pretisk madžarskih znamk. Na poveljstvu v Beltincih so to razumeli kot ukaz, posebnega materiala za pretisk znamk pa niso imeli. Zaradi tega

Inventarna številka odredka / zaporedna številka znamke v tabeli:
ZN-16R / BE7
Število znamk: znamka z žigom na odrezku celote
Namen izdaje / motív znamke: redna znamka / parlament v Budimpešti
Nominalna vrednost: 50 FILLER (filerjev)

je poročnik Svetec iz naravnega plutovinastega zamaška izdelal žig SHS in 15. avgusta 1919 v svetlo modri barvi pretiskal vso zalogo madžarskih znamk poštnega urada v Beltincih. Voditeljica urada v Beltincih, po rodu Madžarka, je predala le-tega slovenski upravnici Ruži Vojsk. Prevzem se je izvršil 16. av-

Nekaj bistvenih karakteristik za prepoznavanje originalnosti:

- značilna modra barva je skoraj vedno razlita,
- prva črka S je na koncu po strani prisekana (1),
- črka H ima napako na levem kraku spodaj (2),
- druga črka S je zgoraj prisekana (3).

gusta 1919 ob 17.00 uri. Vrednost vseh znamk je bila 4114 kron. Obstajajo tudi ponaredko pretiska. Slavko Šebjan Viri: - Pokrajinski muzej Murska Sobota - Peter Šraj - Beltinci z okolico - Katalog FZS 1995/96 PRILOŽNOSTNI ŽIGI POŠTE BELTINCI Ob 100. obletnici rojstva prof. dr. Vilka Novaka in 90. obletnici združitve prekmurških Slovencev z matičnim narodom je pošta v Beltincih izdaja priložnostna žiga.

Slavko ŠEBJAN

Beltinci (16. avgust 1919 - 8. september 1919)				RATULOG FZS 1995/S	Michel	Priručnik	Ju-Moderna	KPMJZ	Slovenika		
	Michel	Nominalna	Barva znamke	Opis znamke		zap. st.	naklada	zap. st.	naklada	zap. st.	naklada
BE 1.	190	2 fil	rumeno rjava	žetev / Magyar Kir. posta	300	x	1. 400	1. 400	1. 400	1. 400	1. 1.400
BE 2.	191	3 fil	rdeče vijoličasta	žetev / Magyar Kir. posta	1400	x	2. 1.400	2. 1.400	2. 1.400	2. 1.400	2. 1.400
BE 3.	192	5 fil	zelenā	žetev / Magyar Kir. posta	2200	x	3. 3 (?)	3. (?)	3. (?)	3. (?)	3. (?)
BE 4.	195	15 fil	vijoličasta	žetev / Magyar Kir. posta	500	x	4. 1 (?)	4. (?)	4. (?)	4. (?)	4. (?)
BE 5.	198	35 fil	rdeče rjava	žetev / Magyar Kir. posta	150	x	5. 150	5. 150	5. 150	5. 150	5. 150
BE 6.	199	40 fil	olivno zelena	žetev / Magyar Kir. posta	925	x	6. 925	6. 925	6. 925	6. 925	6. 925
BE 7.	200	50 fil	vijoličasta / blede vijoličasta	parlament / Magyar Kir. posta	450	x	7. 450	7. 450	7. 450	7. 450	7. 450
BE 8.	201	75 fil	modra / svetlo modra	parlament / Magyar Kir. posta	875	x	8. 875	8. 875	8. 875	8. 875	8. 875
BE 9.	202	80 fil	zelena / svetlo zelena	parlament / Magyar Kir. posta	420	x	9. 420	9. 420	9. 420	9. 420	9. 420
BE 10.	203	1 Kr	temno rdeča / rdeča	parlament / Magyar Kir. posta	540	x	10. 540	10. 540	10. 540	10. 540	10. 540
BE 11.	204	2 Kr	rjava / svetlo rjava	parlament / Magyar Kir. posta	120	x	11. 120	11. 120	11. 120	11. 120	11. 120
BE 12.	213	10 fil	opekasto rdeča	cesar Karel IV. / Magyar Kir. posta	60	x	12. 60	12. 60	12. 60	12. 60	12. 60
BE 13.	215	20 fil	temno rjava	cesar Karel IV. / Magyar Kir. posta	10	x	13. 10	13. 10	13. 10	13. 10	13. 10
BE 14.	180	2 fil	olivna, napis rdeč	nujno / Sürögös / Magyar Kir. posta	200	x	14. 200	14. 200	14. 200	14. 200	14. 200
BE 15.	242	2 fil	rumeno rjava	žetev / Magyar posta	1400	x	15. 1.400	15. 1.400	15. 1.400	15. 1.400	15. 1.400
BE 16.	244	5 fil	zelena	žetev / Magyar posta	2200	x	16. 2.200	16. 2.200	16. 2.200	16. 2.200	16. 2.200
BE 17.	246	10 fil	blede rdeča	žetev / Magyar posta	2450	x	17. 2.450	17. 2.450	17. 2.450	17. 2.450	17. 2.450
BE 18.	248	20 fil	rjava	žetev / Magyar posta	840	x	18. 840	18. 840	18. 840	18. 840	18. 840
BE 19.	249	25 fil	temno modra	žetev / Magyar posta	2100	x	19. 2.100	19. 2.100	19. 2.100	19. 2.100	19. 2.100
BE 20.	226	5 fil	zelena	žetev / Magyar Kir. posta / pret. Köztársaság	700	x	20. 700	20. 700	20. 700	20. 700	20. 700
BE 21.	227	6 fil	zeleno modra	žetev / Magyar Kir. posta / pret. Köztársaság	250	x	21. 250	21. 250	21. 250	21. 250	21. 250
BE 22.	230	40 fil	olivno zelena	žetev / Magyar Kir. posta / pret. Köztársaság	300	x	22. 300	22. 300	22. 300	22. 300	22. 300
BE 23.	231	1 Kr	temno rdeča / rdeča	parlament / Magyar Kir. posta / pret. Köztársaság	100	x	23. 100	23. 100	23. 100	23. 100	23. 100
BE 24.	237	15 fil	vijoličasta	cesar Karel IV. / Magyar Kir. posta / pret. Köztársaság	1500	x	24. 2.150*	24. 2.150	24. 2.150	24. 2.150	24. 2.150

Bujraški dnevi

Na bujraških dnevih ne smejo manjkati ribe »po bujraško«.

Malčki pri opazovanju »modela«, da bodo lažje ustvarjali.

Številne kulturne prireditve ob 13. občinskem prazniku

Predstavitve nove knjige »Katedrale« Tineta Mlinariča.

Položitev venca rojaku Ivanu Jeriču v Dokležovju.

Sprejem prve medene kraljice Nataše Bukovec.

Utrinek z mednarodnega praznika buč - Pozdrav jeseni v Lipovcih

Državna proslava ob 90. obletnici združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

»Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan ...«

Beltinske legende.

Množično obiskana proslava na dvorišču beltinskega gradu.

Pomembni gostje so s svojo prisotnostjo poudarili pomen dogodka.

Odkritje spominske plošče ob 100. obletnici rojstva prof. dr. Vilka Novaka

Tudi Dimeki so se poklonili znamenitemu Beltinčanu.

Dr. Janez Bogataj in župan Milan Kerčan odkrivata spominsko ploščo etnologu in slavistu prof. dr. Vilku Novaku.